

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

W wydaniu porannem i wydaniu wieczornem. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni poświęcone tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelminowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leltgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 118

Poznań, środa dnia 12 marca 1930

Rok XXV

Włochy a Francja

Nasz korespondent w Rzymie pisze: Wiadomo, że stosunek Francji do Włoch od pokoju wersalskiego jest w zaognieniu. W tym stanie kryzysu, i to — powiedzmy — więcej psychologicznego, niż politycznego, obydwa narody pozostają stale i narazie nie zdaje się nie zapowiada polepszenia wzajemnych stosunków, tak pożądanego ze stanowiska Polaków.

Konferencja londyńska zaostriżyła znowu przeciwieństwa francusko - włoskie, których jest kilka. Wszystkie one dalyby się zapewne złagodzić, gdyby nie pewien stan umysłów po tej i po tamtej stronie Alp, który to utrudnia.

Nasamprzód Włochy uważały się za pokrzywdzone przez traktat wersalski i przypisywały to głównie polityce Clemenceau. Chodziło wtedy o niedopuszczenie Italii do udziału w dziedzinie kolonialnej niemieckiej. Ze strony francuskiej odpowiada się na to, że o losie kolonii niemieckich nie decydowała sama Francja. Ale we Włoszech powszechnie jest przekonanie, że główny sprzeciw w tej sprawie dla Włoch zasadniczej wychodził na konferencji pokoju z delegacji francuskiej.

Miedzy Francją a Włochami niema właściwie danych do konfliktu, bo przeciwieństwa franko - włoskie nie mają podstaw historycznych, a więc trwałych, polegają tylko na wzajemnym, częstokroć umyślnym niezrozumieniu, larcjach psychologicznych, a dziś także na odmiennej ideologii polityczno - państwowej. Jednakowoż niezaspokojenie ekspansyjno - kolonialnych postulatów włoskich może czasem sprowadzić niebezpieczeństwo tego konfliktu.

Skutki takiej katastrofy we wszystkich dziedzinach nie są trudne do pomyślenia. W dziedzinie międzynarodowej pociągnęłyby one za sobą automatycznie przywrócenie hegemonii niemieckiej w Europie i na wschodzie.

Już przez to samo taki konflikt, zauważa kłóś, jest wykluczony. I nam się tak, przypuścimy, może zdawać, ale zdaniem publicysty i polityka jest przewidywać i roztrząsać wszystkie ewentualności, tem bardziej, że dyskutują o nich sami zainteresowani.

We Włoszech nie mógł zrobić wrażenia fakt, że Francja fortyfikuje znacznym kosztem granicę alpejską, jak z drugiej strony psuje tu krew opór Francji w sprawie równości flot francuskiej i włoskiej, czego, jak wiadomo, na konferencji londyńskiej tak usilnie domaga się Włochy.

Stan rywalizacji nieufności, jaki wytworzył się po wojnie, oczywiście nie zmniejszył się z nastaniem faszyzmu. Przeciwnie znalazł jeszcze więcej materjału fermentacyjnego. Mussolini objął ster rządów pod hasłem zdobycia dla Włoch tego znaczenia i prestiżu, jaki im się należał po zwycięstwie nad Austrią. Zasluga Mussoliniego było przywrócenie walorów zwycięstwa jako takiego, poniżonego przez chaos rządów socjalistycznych, a jeszcze więcej przez niski oportunizm Nittiego. Podając z powrotem włoskiej Nike wieniec laurowy, który ona odtąd trzyma z dumą i gestem faszystowskim, Mussolini oddał

Obrady Senatu

Atak premiera Bartla na parlamentaryzm

Warszawa, 12. 3. (Tel. wł.). Na dzisiejszym posiedzeniu Senatu zupełnie niespodzianie wynikła wielka dyskusja polityczna. Na początku senator Hasbach z Zjednoczenia Niemieckiego zaatakował min. Staniewicza tak ostro, że marszałek odebrał mu głos.

W toku dyskusji nad budżetem min. spr. zagran. bardzo obszernie przemówienie wygłosił senator Kozicki (Klub Nar.).

Przy budżecie prezydium rady ministrów wygłosił premier Bartel wielką mowę, poświęconą parlamentaryzmowi. Mowa ta przypominała znane przemówienie b. premiera Świątalskiego wygłoszone w Filharmonji. Był to gwałtowny atak na parlamentaryzm. Poglądy p. Bartla zbiegały się z poglądami klubu B. B.

Potem zabrał głos senator Strug (P. P. S.), który wyraził zdziwienie, że wszystkie inwektywy przeciw parlamentaryzmowi padają właśnie w sa-

li Senatu. Imieniem Senatu wyprosił sobie podobne wystąpienia i stwierdził, że agresywność p. Bartla w stosunku do Sejmu, wygłaszana w Senacie, jest objawem słabości rządu.

Senator Głabiński w imieniu Klubu Narodowego wykazał, że rząd ma mocne słowa, ale za to nie posiada i nie przedstawia zupełnie pozytywnego programu.

Sen. Januszewski z „Wyzwolenia” oświadczył, że podejmuje rzucną przez rząd rękawicę, ale stwierdza, że moment walki podjętej przez rząd w okresie kryzysu, jest wybranym najfatalniej.

Godz. 2, sen. Zakrzewski z B. B. z entuzjazmem wita wystąpienie p. Bartla. Posiedzenie trwa dalej. W kołach politycznych łączą wystąpienie p. Bartla z piątkowym głosowaniem w Sejmie, gdzie na porządku dziennym stoją wnioski o wyrażenie 2 ministrom wotum nieufności. (w)

Przemówienie kanclerza w Reichstagu

Berlin, 12. 3. (Tel. wł.). Dziś w południe o godzinie 12 rozpoczęło się w Reichstagu trzecie czytanie ustaw Younga. Po ustaleniu czasu przemówień na 45 min. dla każdego mówcy, zabrał głos kanclerz Mueller, który podkreślił wszystkie

dotądnie strony planu Younga i związanych z nim ustaw. Nowych momentów jego mowa nie przyniosła. Kanclerz powtarzał argumenty, znane z oświadczeń czy to poszczególnych członków rządu czy też z komunikatów urzędowych.

Głosowanie w Reichstagu nad umową likwidacyjną

Szczegółowy wynik głosowania

Berlin, 12. 3. (PAT.) Podczas głosowania nad umową likwidacyjną z Polską wstrzymali się od głosowania oprócz przedstawicieli bawarskiej partii ludowej, 2 posłowie niemieckiej partii ludowej i 11 posłów centrum.

Przeciwko umowie głosowało poza opozycją 8 posłów niemieckiej partii ludowej i 18 posłów z frakcji centrowej, m. in. dr. Hermes i prałat Ullitz-

Min. Curtius oświadczył, iż otrzymał zapewnienie od rządu polskiego, że reforma rolna nie będzie dla mniejszości niemieckiej szkodliwa

Berlin, 11. 3. (AW.) Min. Curtius w czasie drugiego czytania polsko-niemieckiej umowy likwidacyjnej oświadczył m. in., że otrzymał decydujące zapewnienia, iż następstwa polskiej reformy rolnej dla mniejszości niemieckiej nie będą szkodliwe. W tej chwili przerwał nacjonalista hr. Westarp okrzykiem: „Polskie zapewnienie są śmieszne”, na co mu jakiś so-

cialista z ławy krzyknął: „Śmiej się pajacu”.

W dalszym ciągu swego przemówienia Curtius zauważył, że pomost ludzki, jaki tworzy mniejszość niemiecka w t. zw. „korytarzu” usuwa izolację Prus Wschodnich, dlatego wydaje mu się niezrozumiałem, dlaczego posłowie Prus Wschodnich chcą pomost ten wysadzić.

także usługę samym sprzymierzonym. bo, że idea zwycięstwa, jako triumf sprawiedliwego układu terytorjalnego Europy, została wszędzie zepchnięta i poniżona, o tem najlepiej świadczy książka ojca zwycięstwa Jerzego Clemenceau: „Grandeurs et misères d'une victoire”.

Im więcej Mussolini zaznaczał prawnie Włoch do współdecyzji w sprawach wynikłych z powojennego stanu rzeczy w Europie, tem więcej Francja i Anglia zdawały się stawiać Włochy poza nawiasem, jak gdyby we wszystkich tych sprawach wystarczającym było porozumienie we dwójkę, t. j. francusko-angielskie. A to Włochów najwięcej drażni, oburza i stwarza ów niekorzystny nastrój psychologiczny, który w polityce

zagranicznej włoskiej wywołuje częstokroć jakby pociągnięcia odruchowe w stronę Berlina.

Jeżeli jednak Francja i tamtejsza opinia publiczna w stosunku do Włoch popełniała i popełnia niezawodne błędy, to na odwrót bynajmniej nie są od nich wolne Włochy w stosunku do Francji. Tu, t. j. we Włoszech, bądź to pod wpływem rankoru, bądź też poczucia narastających sił i ekspansji życiowej wrocie dla Francji manifestacje. Zwiększa młodzieży, są na porządku dziennym. Głosy o wojnie z Francją, rzucane tak sobie na wiatr, słyszy się zbyt często. A jest to siejba nieostrożna, budząca reakcję i wywołująca choćby zwykłą dążność do zabezpieczenia się na wszelki wypadek. Tą drogą i w

ten sposób między innymi urosły fortyfikacje francuskie na granicy włoskiej.

Poza tem nieraz można słyszeć i czytać, że cofająca się biologicznie Francja niema prawa do zagradzania Włochom drogi np. w kolonjach afrykańskich, skoro te kolonie eksploatuje rękami i pracą kolonistów włoskich (Tunis), których w dodatku stara się wynarodowić.

Do kwestyj spornych, jak sytuacja kolonistów włoskich w Tunisie, jak współzawodnictwo włosko - francuskie w zachodniej części Morza Śródziemnego, jak dalej rywalizacja obu tych mocarstw na Bałkanach i w środkowej Europie, gdzie Francja, zdaniem Włoch, posługuje się Małą Ententą przeciw Italji, — do niezaspokojonych potrzeb i ambicji kolonialnych i mandatowych włoskich, dodać jeszcze należy sprawę emigracji politycznej włoskiej we Francji, która w sposób bardzo niepożądany odbija się również na stosunkach francusko - włoskich.

Włochami, przeciwnikami faszyzmu, którzy pośród licznej emigracji włoskiej we Francji tworzą znaczny procent, zaopiekowały się francuskie sfery radykalno - masonskie. A że sfery te patrzą na faszyzm jako na antytezę idei demokratycznej, więc sprawa stosunków franko - włoskich stanęła na płaszczyźnie z jednej strony dognatu demokratycznego republiki francuskiej, z drugiej zaś ustroju faszystowskiego, wrogo demokracji.

Oto pokrótce ujęte przyczyny tarć i przeciwieństw włosko - francuskich, które w ostatnich czasach kulminowały w fortyfikowaniu przez Francję granicy włoskiej i w stanowczym oporze przyjęcia postulatów włoskiego, by obie floty były równe co do siły, na co we Francji, jedni z powodu ekspansyjnych ambicji włoskich i wspomnianego obustronnego napięcia psychologicznego, inni ponadto z powodu różnic ideologiczno - politycznych wzruszają dość znacząco ramionami.

Z tego stanu rzeczy bynajmniej jednak nie desperackiego, opinia polska powinna sobie dobrze zdawać sprawę i dlatego uważaliśmy za wskazane najogólniej i bezstronnie go tu oświetlić.

S. M.

Solidarny front sfer gospodarczych

Wczorajsza demonstracja poznańskiego kupiectwa i rzemiosła przeciw obecnemu systemowi podatkowemu wywarła potężne wrażenie swoim solidarnym i poważnym przebiegiem. W tych rozmiarach mogła ona być możliwa tylko w tutejszych środowiskach, gdzie zdyscyplinowana akcja społeczna ma ugruntowane tradycje. Zdaje się, że historia miasta naszego nie notowała jeszcze podobnego objawu protestu, ale też mieszczaństwo nasze nie było tak poważnie zagrożone w swoim rozwoju, jak w chwili obecnej, tem niebezpieczniejszej, że ma nam przynieść traktat handlowy z Niemcami, który stawia nasze życie gospodarcze wobec nowych i ciężkich zadań. Pragnęlibyśmy gorąco, aby wczorajsza demonstracja otworzyła wreszcie oczy ślepych lub czynnikom, niechętnym dla miast. Ale nie należy zapominać, że walka o zmianę systemu podatkowego toczy się dalej, a jej wynik zależy jest w dalszym ciągu od solidarnej postawy miejskich sfer gospodarczych.

Większość Sejmu w walce z Kościołem

Na sobotnim posiedzeniu Sejmu zaszedł fakt, bardzo znamienity dla stosunku stronnictw sejmowych do spraw Kościoła Katolickiego.

Rozpatrywano między innymi projekt ustawy, znoszącej ograniczenia narodowościowe i wyznaniowe, wprowadzone pod rozmaitymi postaciami przez rządy zaborcze, a skierowane w intencjach swych głównie przeciw ludności polskiej i katolickiej. Krótka formułka ustawy, złożonej z jednego tylko paragrafu, brzmiała, że wszelkie tego rodzaju ograniczenia, o ile są niezgodne z konstytucją, znosi się, choćby one nie były uchylone wyraźnymi i szczegółowymi przepisami ustawowymi.

Ustawa ta ma znaczenie więcej moralno-teoretyczne, niż praktyczne. Nikt w Polsce ani nie chce stosować do obcych narodowości i wyznań tego, co Moska i Niemcy wymyśliłi przeciw Polakom i katolikom, ani też nikt tego nie czyni.

Ustawę przeprowadził rząd p. Bartla dla zaznaczenia swego przychylnego stanowiska głównie względem Żydów, co też z ich strony zostało bardzo sympatycznie przyjęte. Stronnictwo Narodowe, które swego programu państwa narodowego nie chce opierać na przesładowaniu innych narodowości i wyznań, w zasadzie nie podnosiło sprzeciwu przeciw tej ustawie.

Zgłosił natomiast Klub Narodowy jedną poprawkę. Skoro mianowicie Sejm i rząd uznali za potrzebne wydać ustawę, gloszącą zniesienie ograniczeń niezgodnych z konstytucją, to dla uniknięcia wszelkich nieporozumień należało dodać, że nieważne są także ograniczenia, sprzeczne z zawartymi przez państwo konwencjami. Taką poprawkę, dotyczącą zniesienia niektórych przepisów dawnego ustawodawstwa rosyjskiego przeciwnych Konkordatowi ze Stolicą Apostolską, prawnie przez nas zawartemu i prawnie obowiązującemu, zgłosił imieniem Klubu Narodowego poseł ks. prałat Marcełi Nowakowski.

Poprawka była najskromniejsza w świecie. Uznał to nawet referent ustawy Żyd-socjalista poseł Lieberman, który, nie wchodząc w intencje wnioskodawcy, oświadczył, że poprawka ta jest pożyteczna także dla uregulowania nie-

których stosunków prawnych, jak n. p. emerytur z tytułu służby w państwach zaborczych. Z tego też powodu zaakceptowały tę poprawkę mniejszości narodowe, co bynajmniej w danym wypadku nie może być argumentem przeciwko niej.

Ale nie wszyscy widzą tak sędzą, choć dużo o tem mówią. Urzędowy przedstawiciel sprawiedliwości p. wice-minister Sieczkowski, zwany popularnie „carewiczem” z powodu wspólnego z p. Carem zamiłowania do karkołomnych sztuk prawniczych, sprzeciwił się poprawce ks. Nowakowskiego, dowodząc ostrożnie, bez stawiania kropki nad „i”, że poprawka ta jest zbyt szkodliwa, że kwestjonuje ona dobrą wolę rządu do wykonania zawartych konwencji itp.

To wystąpienie p. Sieczkowskiego przesądziło oczywiście o stanowisku klubu B. B. W głosowaniu także stronnictwa chłopskie opowiedziały się przeciw poprawce Klubu Narodowego, która też głosami B. B., stronnictw chłopskich i komunistów przeciw Klubowi Narodowemu, Ch. D., P. P. S. i mniejszościom narodowym została odrzucona.

W ten sposób Sejm stwierdził, że nie życzy sobie, aby przepisy prawne zaborców, niezgodne z konkordatem, były uchylone. Nikt tu nie może się tłumaczyć, że nie wiedział, o co chodzi. Sprawa była postawiona jasno i wyraźnie.

Zwyciężyła masoneria. Jak wielka jest zaciekłość białych fartuchów w stosunku do Kościoła, tego dowodzi właśnie ta sprawa. Poświęcili oni nawet interes mniejszości narodowych, którym zawsze dotąd w Polsce tak gorliwie się opiekowali, byle tylko dokuczyć Kościołowi Katolickiemu. Gdzie o walkę z nim chodzi, tam masoneria nie zna pardonu.

Wstyd i oburzenie ogarnia, gdy się widzi, jak większość Sejmu polskiego — nie pierwszy zresztą raz — występuje przeciwko prawom Kościoła. Poprawa w tym kierunku może nastąpić jedynie wtedy, gdy społeczeństwo katolickie zapamięta sobie dobrze podobne wystąpienia i wysnuje z nich odpowiednie konsekwencje. Jeśli nie — atak masonerii — będzie się rozwijał z powodzeniem dalej.

M. K.

Wzorek dyplomacji Niemiec

W rozprawie Reichstagu niemieckiego od 6-go b. m. nad ustawami związanymi z planem Younga w drugim czytaniu do najbardziej zajmujących oświadczeń należą te, które odnoszą się do zamiaru Niemiec wykonania planu Younga.

W sprawie zamiaru wykonania planu Younga (tj. płacenia około 2 miliardów rocznie nie tylko narazie ale przez cały okres 58 lat) pragną zarówno przedstawiciele stronnictw jak nawet i rządu pozostawić... niepewność.

Pos. ks. Ulitzka (Centrum) w mowie z 6-go b. m.: Czy Niemcy mogą trwale wypełniać zobowiązania, które im nakłada plan Younga, tego dzisiaj nikt powiedzieć nie może. Mocarstwa wierzycielskie muszą się zadowolić uczciwym oświadczeniem, że Niemcy z wyteżeniem wszystkich sił aż do granic wszelkich możliwości chcą wypełnić te zobowiązania. Tem muszą się mocarstwa wierzycielskie zadowolić, gdyż wymierzyły one wszakże nałożone nam zobowiązania nie wedle granicy naszej zdolności, ale wedle swoich własnych potrzeb. W ten sposób ma plan Younga ciągle jeszcze znaczenie dyktatu, za który państwa wierzycielskie ponoszą główną odpowiedzialność. Są one współgwarantami układu. Umowy z Hagi nie są wekslem, który we wszelkich warunkach i bez wszelkich względów może być przedstawiony, ale są układem między państwami i narodami, które muszą się czuć solidarnie odpowiedzialne za siebie wzajemnie. Najsłabszą plamą w rokowaniach jest wymiana oświadczeń, które nazywa się fałszywie klauzulą sankcyj (t. j. uznania, że w razie niewypełnienia przez Niemcy zobowiązań państwa wierzycielskie mają swobodę obrania środków przymusu). Określenie to jest dlatego fałszywe, że według tych oświadczeń nie istnieje uprawnienie do jakichkolwiek sankcyj. Odnoszą się one bowiem jedynie do wypadku, że Niemcy świadomie podurzą układ, czyli że przeciwnej stronie w układzie nie jest dana możność swobody działania, gdy Niemcy nie będą mogli płacić, ale tylko gdy nie będą chciały płacić i gdy ta wola wyrazi się w sposób podstępny.

Cóż znaczą te oświadczenia naj-

bardziej umiarkowanej grupy niemieckiej, Katolickiego Centrum, które przeprowadza porozumiewania się z Francją?

Oto poprostu nawet Centrum katolickie wyraźnie zapowiada, że wykonanie planu Younga jest całkiem... niepewne i że Niemcy za to... nie biorą odpowiedzialności. Ta nowa umowa odszkodowawcza mocą której Niemcy uzyskały obniżenie sumy odszkodowań ze 132 miliardów marek zł płatnych zaraz wedle oznaczenia z r. 1921 do sumy tylko 37 miliardów płatnych zaraz, czyli odpowiednio rozłożonych na raty, jest w dalszym ciągu... dyktatem, za który odpowiedzialni są... wierzyciele. Postanowienie o sankcjach, do którego p. Tardieu w Hadze taką wagę przywiązywał, uważa się za... nieistniejące.

W poglądzie takim przedstawiciel Centrum katolickiego nie jest oczywiście odosobniony.

Pos. Daup (Deut. Volksp.) w mowie z 7-go b. m.: Plan Younga nie jest wcale układem zawartym dobrowolnie, lecz układ ten opiera się na traktacie wersalskim oraz na ultimatum londyńskim, czyli na dwu dyktatach.

Wielec wymowna była również następująca wymiana zdań w czasie mowy ministra spr. zagr. p. Curtius'a z dnia 6-go b. m.:

Pos. Westarp (Deutschnational): Panie ministrze, czy pan uważa plan Younga za możliwy do przeprowadzenia?

Min. Curtius: Już w czasie pierwszego czytania oświadczyłem, że nie wdaję się w żadne prorocтва.

Oprócz tego wywijała się niemniej pouczająca wymiana zdań 8-go b. m. między pos. von Freytagh-Loringhoven (Deutschnational) a ministrem Curtiusem, gdyż poseł ten w mowie swej twierdził, że klauzula o sankcjach jest niebezpieczna, zaznaczywszy zresztą wyraźnie:

Pos. von Freytagh-Loringhoven (Dnat.): Nikt zdolny do myślenia w Niemczech nie wierzy w możliwość wykonania planu Younga.

W odpowiedzi na tę mowę oświadczył min. spr. zagr. p. Curtius:

Min. Curtius: Plan Younga żadną miarą nie opiera się na uznaniu

winu za wojnę wedle traktatu wersalskiego. W planie Younga wyraźnie stwierdzone jest zobowiązanie wszystkich uczestniczących państw, by uniknąć nastroju wojennego i dbać wzajemnie o ducha porozumienia i dobrej woli. Twierdzenie jakoby plan Younga zawierał możliwości sankcyj odplera sam tekst układu i wymiana not.

Jeśli się to wszystko razem zbierze, nasuwa się pytanie, na czym właściwie, w pojęciu Niemiec, polegają układy w Hadze.

Oto Niemcy powiadają, że zaczną płacić raty odszkodowawcze. Jak długo? Nie wiadomo, ale od razu zastrzegają się, że wcale się nie zobowiązały, by istotnie je płaciły. Zapowiadają, że po pewnym czasie powiedzą, że nie mogą płacić.

A wzamian za to? Przedewszystkiem twierdzą, że plan Younga już nie opiera się, jak traktat wersalski (art. 231) na uznaniu winy Niemiec za wywołanie wojny, co jest podstawą odszkodowań, czyli powoli usuwają tę podstawę.

Następnie dostają ogromne zmniejszenie odszkodowań (ze 132 miliardów na 37 miliardów), co już jest uzyskane na zawsze, ale czy będą płacić te 37, to, powiadają, jeszcze niewiadomo.

Jeżeli nie będą płacić, niema sankcyj, jak twierdzą, wbrew wprowadzeniu tych sankcyj przez p. Tardieu.

A wreszcie dostają od razu zniesienie okupacji Nadrenji wzamian za

plan Younga, o którym sami mówią, że... niewiadomo, czy go będą wykonywali.

Wszystkie te wykrety Niemiec oparte są na różnych niedomówieniach czy dwuznacznościach określeń w umowach, które stwarzają grunt do takich rozbieżności. Niestety taki sposób określeń stał się właściwością całej dyplomacji powojennej w stosunkach z Niemcami. Wskutek tego zaś polityka międzynarodowa Niemiec jest ustawicznie grą wykreśłów zgóry przygotowywanych.

St. Stroński.

Klub Narodowy o kredytach dodatkowych

Na wtorkowym posiedzeniu komisji budżetowej podczas rozpraw nad przedłożeniami rządowymi o kredyty dodatkowe na rok bieżący przemawiał imieniem Klubu Narodowego p. Kornecki.

Przypomniał, iż jeszcze w jesieni 1928 r. na tle przekroczeń budżetowych za r. 1927/28 Sejm poczynił kategoryczne ostrzeżenia przeciwko czynieniu wydatków bez podstawy legalnej. Na tem tle rozegrała się żywa dyskusja i ostra walka z rządem na posiedzeniach komisji, Sejmu, Senatu i przy omawianiu poprawek senackich przez Sejm. Najistotniejszym momentem w tej rozgrywce było sprecyzowanie kategorii wydatków dozwolonych przez Sejm przy przekroczeniach. Rząd chciał, aby to były wydatki, wynikające z „nieuniknionej potrzeby, mającej charakter konieczności państwowej, która nie dała się przewidzieć” przy uchwalaniu budżetu; Sejm zaś w ustawie skarbowej określił je inaczej, mianowicie jako wydatki konieczne w chwili, gdy „nastąpiła klęska żywiołowa lub inny wypadek nagły, wymagający natychmiastowego asygnowania sum ze skarbu państwa.”

Obecnie rząd zgłosił 16 przedłożeń, wnoszonych do łaski marszałkowskiej od 14 maja do 23 października, a więc przed zwołaniem obecnej sesji sejmowej. Ogólna suma kredytów dodatkowych wynosi 49.028.592 zł.

Wśród tych wydatków znajduje się pozycja 866.800 zł na zakup dywanu wilanowskiego. Dywan ten nie jest

zabytkiem historycznym tj. nie został zdobyty przez Sobieskiego pod Wiedniem.

Dalsza pozycja to 10 milj. zł na budowę fabryki związków azotowych w Mościcach. Rząd nie powinien samowolnie po uchwaleniu budżetu zmieniać planu finansowo-gospodarczego, zwłaszcza, że w danym wypadku potrzeby gospodarcze nie wymagały nagłego przyspieszenia ukończenia budowy. Znajduje się jeszcze pozycja 500 tys. zł na rokowania międzynarodowe, a motywy podane w uzasadnieniu nie przemawiają za tem, aby wydatek ten był spowodowany klęską żywiołową lub jakąś koniecznością nagłą. Wreszcie mamy wydatek 225 tys. zł w dziale „Podróże służbowe i przesiedlenia” w budżecie M. S. Wojskowych. Motywy rządowe nie dowodzą, że wydatek ten został spowodowany nagłymi wypadkami, trudno bowiem uznać za właściwe, by badanie niektórych terenów o ważnym znaczeniu strategicznym wynikło jako rzecz nagła w chwili obecnej. Plan obrony państwa jest przecie opracowany i do jego wymagań powinny być stosowane preliminarze budżetowe.

Zdaniem p. Korneckiego pozycja wymieniona na łączną kwotę 11.591.800 nie odpowiada przepisom art. 6 ustawy skarbowej. Zgodnie z tem p. Kornecki przedłożył rezolucję, kwalifikującą te wydatki jako dokonane nielegalnie.

Przeciw prześladowaniom religijnym w Sowietach

Ks. kardynał, Prymas wydał orędzie do wiernych, w którym, nawiązując do listu Ojca św. w sprawie prześladowania religijnego w Rosji sowieckiej, pisze co następuje:

„Powyższy list Ojca św. jest uroczystym napiętnowaniem najsroźszego w dziejach ludzkości katowania ludów i gwałcenia sumień. W ciągu wieków nieraz ujmowali się Papieże za ucieszeniymi i stawali w obronie prześladowanej wiary, czego pamiętne przykłady zapisały choćby dzieje naszej niewoli. Ale czemuż były dawne uciski wobec szatańskich gwałtów i okropności bolszewickich?”

„Do protestu Ojca św. i ludzkości całej przylączyła się Polska katolicka. Ma do tego więcej powodów niż inni, bo nie tylko jest przez miedzę dziejowym świadkiem tego krwawego piekła, lecz jako naród cierpi ponadto na własnym ciebie bolszewickie nieprawości i poniżenie. Padły w hekatombach męczenników teroru piękne postacie kapłanów polskich. Kler katolicki, który tam wśród zagłady wszelkiej kultury zajaśniał w aureoli wyznawców, to z małymi wyjątkami księża polscy Polskich kapłanów więziono, sądzono i skazywano wraz z Arcybiskupem Cieplakiem. Polskich kapłanów, trwających bohatersko na stanowiskach Bożych wśród potopu bezprawia, dre-

czono w wyszukany sposób. Polscy kapłani dogorywają na wyspach Solowieckich, na Syberji i w Taszkencie. Ofiarny grosz polski wznosił świątynie katolickie, które opętawcy pędrują, bezczeszczą i na ohydę wydają. Płaskimi darami były święte naczynia kościelne, zrabowane i na propagandę wywrotową obrócone. Serdeczną pracą rąk polskich matron i niewiast polskich były szaty liturgiczne, w których odbywały się bluźniercze maskarady po ulicach Moskwy. I nie mały cały ten katolicyzm, który tam piekło krwawymi orgjami stara się rozbić, wnieśli w kraj rosyjski i w daleką Syberję w swych ciepłych sercach polscy kapłani, polscy wygnańcy, inżynier i robotnik polski, a ostoja jego były polskie dwory, polskie skupienia, polskie domy i kultura polska.”

W końcu ks. kardynał-Prymas poleca, aby we wszystkich kościołach archidiecezji gnieźnieńskiej i poznańskiej w niedzielę 16 bm. odprawione zostały nabożeństwa ekspijacyjne wraz z kazaniami, po niesporach zaś winny się odbyć zebrania protestacyjne.

Wypadek samochodowy

Warszawa, 12. 3. (Tel. wł.) Szofer wydawnictwa „Polonji”, Gabriel Julian, wyjechał z garażu w Pszczynie i udał się z ojcem na przejażdżkę do Mikołowa. Po drodze wpadł na drzewo i rozbił samochód. (w)

Ambasada polska w Berlinie, a niemiecka w Warszawie?

Warszawa, 12. 3. (Tel. wł.) Obiegają pogłoski w związku z mającym nastąpić powołaniem posła Rzeczypospolitej w Berlinie Knolla na placówkę w Tokio, że sprawa podniesienia poselstwa polskiego w Berlinie i niemieckiego w Warszawie do godności ambasady weszła w stadium rozstrzygające. Poseł Rauscher miałby zająć

stanowisko podsekretarza stanu w niemieckim ministerjum spraw zagranicznych. Do Warszawy byłby powołany dotychczasowy poseł niemiecki w Kownie Morat a na miejsce Knolla do Berlina miałby jako ambasador polski przyjechać Aleksander Skrzyński, albo dotychczasowy wice-minister Wysocki. (w)

Konferencja morska w Londynie.

Londyn, 12. 3. (PAT.) Wysunięte przez Brianda żądanie złożenia przez Stany Zjednoczone deklaracji co do niedawania żadnej pomocy państwu napadającemu stanowi obecnie punkt centralny konferencji morskiej. Z miarodajnych kół amerykańskich korespondent P. A. T. dowiadyuje się, że już od roku w Senacie amerykańskim został zgłoszony i znajduje się w komisji spraw zagranicznych wniosek senatora Cappera, w którym to wnioskowi prezydentowi Stanów Zjednoczonych nadaje się prawo — w razie naruszenia paktu Kellogga — ustalenia, kto jest w danym razie napastnikiem, oraz wydania zakazu wszelkiego obrotu towarowego z państwem napastującym w zakresie materiałów wojennych oraz materiałów,

mogących służyć dla celów wojennych. Nad wnioskiem tym dotychczas jeszcze nie dyskutowano, ale posiada on zapewnioną większość. W kołach amerykańskich widzą w tym wniosku podstawę do ewentualnego porozumienia z Briandem, tembardziej, że ojcem duchowym wziankowanego wniosku jest prof. Butler, który w 1927 r. był ojcem duchowym porozumienia Brianda z Kelloggem w sprawie paktu pokoju. W kołach amerykańskich przypuszczają, że i obecnie inicjatywa Butlera wysunęła sprawę deklaracji, żądanej przez Brianda. Niezależnie od powyższego Briand podjął rozmowy z Grandim i odbył z nim dwugodzinną konferencję na temat możliwości porozumienia włosko-francuskiego.

Sensacyjny proces w Kownie

Morderca, prałat Olszauskas ma być uwolniony — W tym celu wymyślono romantyczną zbrodnię, dokonaną rzekomo przez oficera polskiego (!)

Ryga, 11. 3. (AW.) Donoszą z Kowna, że proces prałata Olszauskasa, oskarżonego o zamordowanie nauczycielki Ustjanowskiej, jest bardzo nie na rękę sferom miarodajnym litewskim, gdyż oskarżony, a następnie skazany na więzieniu Olszauskas był jedną z najwybitniejszych postaci ruchu odrodzeniowego litewskiego i znany był w Kownie jako wyjątkowo zaciekle polakożerca, zwalczający polskość w zrzeszeniach robotniczych i kościolach. Poczęto więc szukać sposobu uniewinnienia go w drugiej instancji. W tym celu do prokuratora zgłosił się niespodziewanie kapelan więzienny z Kowna z oświadczeniem, że jeden z więźniów chce złożyć sensacyjne ze-

znanie w sprawie zabójstwa Ustjanowskiej. Trybunał zarządził odroczenie sprawy. Przesłuchany ów więzień oświadczył, że zabójstwa dokonał specjalnie przybyły z Polski rzekomy porucznik armii polskiej (!!) Kowalski, który wynajął do pomocy robotnika i dwaj ci ludzie zamordowali Ustjanowską. Kowalski, który miał rzekomo utrzymywać niegdyś bliższe stosunki z Ustjanowską, zabił ją za zdradę z prałatem Olszauskasem. Obrona prałata Olszauskasa będzie domagać się wypuszczenia go z więzienia, wobec niemożności przesłuchania Kowalskiego. W ten sposób ma być zatuszowana dowiedziona zbrodnia Olszauskasa.

0 fundusz eksportowy

Warszawa, 11. 3. (PAT.) Na wspólnym posiedzeniu komisji budżetowej i przemysłowo-handlowej Sejmu, przyjęto rządowy projekt ustawy o funduszu eksportowym, celem popierania wywozu krajowych produktów rolniczych i przemysłowych. Organem, który sprawuje naczelny zarząd państwowego funduszu eksportowego, ma być komitet państwowego funduszu eksportowego, złożony z przewodniczącego, 9-ciu członków i tyluż zastępców. Prezesa mianuje Rada Ministrów, po jednym członku do komitetu deleguje minister skarbu, minister przemysłu i handlu i minister rolnictwa, Bank Gospodarstwa Krajowego, Bank Rolny i Bank Polski. Pozostałych trzech członków powołuje minister przemysłu i handlu w porozumieniu z ministrem skarbu i ministrem rolnictwa, na wniosek Izby Rolniczych, względnie organizacji rolniczych, z uwzględnieniem współdziałności Izby Przemysłowo-Handlowych i Rzemieślniczych.

Ks. Wilhelm pruski spoliczkowany

Gdańsk, 12. 3. (PAT.) W Królewcu odbył się proces w sprawie spoliczkowania syna b. następcy tronu niemieckiego ks. Wilhelma pruskiego, który idąc w towarzystwie kolegów potraczony został przez przechodzącego robotnika. Doszło do bójki, w czasie której ów robotnik kilkakrotnie spo-

liczkował ks. Wilhelma. Zasądzono robotnika na 1½ mies. więzienia.

0 zabójstwo zakonnic

Lwów, 11. 3. (AW.) W listopadzie r. ub. w Zółkwi w czasie nabożeństwa dostała się na chór niejaka Redkówna uczennica tamtejszego seminarjum nauczycielskiego i zastrzeliła siostrę Prudentę, zakonnicę. Na zarządzenie prokuratora, sędzie śledczy wypuścił Redkównę na wolną stopę, gdyż ustalono, iż jest chora umysłowo.

Śmiała lotniczka

Nowy Jork, 11. 3. (AW.) Nowy rekord wysokości ustaliła 18-letnia lotniczka amerykańska E. Smith. Osiągnęła ona wysokość 9,755 metrów. Na tej wysokości aparat tlenowy przestał działać, wskutek czego lotniczka straciła przytomność. Samolot zaczął opadać. Dopiero na wysokości 2 tysięcy metrów, Smithówna odzyskała przytomność, szczęśliwie lądując na lotnisku. Dwa lata temu lotniczka tej, jako 16-letniemu dziewczęciu, odebrano prawo lotu na przeciąg 14 dni, za zbyt karkołomne loty. W swoim czasie Smithówna dokonała przelotu pod czterema mostami na rzece Hudson.

0 fundusz dysp. premjera

Warszawa, 12. 3. (Tel. wł.) Na posiedzeniu podkomisji budżetowej rozpatrywano przedłożenia zamknięcia rachunkowego na rok 1927/8. Jest to ten okres czasu, za który pociągnię-

to do odpowiedzialności przez Trybunał Stanu ministra Czechowicza. Podkomisja zakwestjonowała celowość 14 pozycji a m. in. 8 milionów na fundusz dyspozycyjny prezesa rady ministrów. (w)

Oraczewski obrzucony jajami

Lwów, 11. 3. (AW.) Na wczoraj zapowiedziany był odczyt ks. Oraczewskiego. W związku z tem kurja metropolitalna ogłosiła zawiadomienie, że ks. Oraczewski jest zasuspendowany przez władzę przełożoną i na wygłoszenie odczytu niema pozwolenia. Obecna na sali młodzież akademicka zaczęła głośno protestować, obrzucając prelegenta jajami. Na salę wkroczył oddział policji, umożliwiając prelegentowi dokończenie odczytu.

Tragedja rodzinna

Sosnowiec, 12. 3. (AW.) Wieś Czarna Struga pod Żarkami stała się widownią straszliwej tragedji. Mieszkaniec tej wsi 27-letni Antoni Małota nieuleczalnie chory i nie mogący od 2 lat chodzić z powodu paraliżu nóg, w przystępie rozpaczli zabił wystrzałem z rewolweru żonę swą 24-letnią Kornelę, poczem z powodu zacięcia się rewolweru usiłował popełnić samobójstwo, wypijając większą dawkę lekarstwa, przeznaczonego do nacierania sparaliżowanych nóg, zawierającego substancję trującą. Małota przewieziony został do szpitala, jest jednak mała nadzieja utrzymania go przy życiu.

Obywatele polscy wyprzedają swe domy w Berlinie

Berlin, 12. 3. (AW.) Wykaz statystyczny obrazuje dalsze cofanie się stanu posiadania obcokrajowców w Niemczech. Z liczby 2,3 milj. domów w Niemczech w r. 1927 było w rękach obcych jeszcze 30,870 tj. 1,34 proc. W samym Berlinie liczba domów, należących do obcokrajowców, wynosiła 8,913 t. j. 8 proc. ogólnego stanu posiadania.

Pierwsze miejsce wśród obcych kamieniczników zajmują obywatele polscy, skupiający w swoich rękach 21 proc. cudzoziemskiej własności. W latach 1924—1927 w ręce niemieckie przeszło 4 tys. domów. W ub. 2 latach szacunkowo doszło 3 tys., przyczem najchętniej wyzbywającymi się są obywatele polscy, stanowiąc połowę sprzedających cudzoziemców.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Warunki: Handel hurtowy, rarytet Poznań, ładunki wagonowo dostawa bieżąca za 100 kg.

Poznań, 12 marca 1930.

Standardy: a) żyta 696 gr (118,5 f w h.); b) pszenicy 52 gr (129,7 f w h.); c) jęczmienia 673 gr (114,1 f w h.); d) owsa 508 gr. 84,6 w h.).

Żyto 30 tonn parytet Poznań	16,80—16,90
„Ceny orientacyjne“ parytet Poznań	
Żyto	16,25—16,75
Usposobienie słabe.	
Pszenica	31,50—32,50
Usposobienie słabe.	
Jęczmień przemysłowy	18,25—18,75
Jęczmień browarowy	21,00—23,00
Usposobienie słabe.	
Owies	15,25—16,25
Usposobienie słabe.	
Mąka żytnia wł. work. według urzędowo ustalonego typu (70%)	29,00
Usposobienie słabe.	
Mąka pszenna 65% wł. work.	50,00—54,00
Usposobienie słabe.	
Otreby żytnie	11,00—12,00
Otreby pszenne	14,00—15,00
Wyka latowa	25,00—27,00
Peluszka	23,00—25,00
Groch polny	26,00—29,00
Groch Victoria	28,00—33,00
Groch Folgera	26,00—29,00
Łubin niebieski	20,00—22,00
Łubin żółty	23,00—25,00
Seradela	17,00—21,00
Koniczyna czerwona	120,00—140,00
Koniczyna biała	150,00—210,00
Koniczyna szwedzka	170,00—200,00
Koniczyna żółta odtłuszcz.	120,00—135,00
Koniczyna żółta w łusach	55,00—60,00
Przełot	80,00—105,00
Inkarnatka	200,00—220,00
Tymoteusz	42,00—50,00
Rajgras angielski	90,00—110,00
Tatarska	25,00—27,00
Siano pras. nadnoteckie	3,30—3,50
Siano luzne	7,40—8,40
Słoma prasowana	9,00—10,00

Ogólne usposobienie słabe
Uwaga: Wobec braku zbytu za granicą i malej pojemności rynku wewnętrznej tendencja na żyto bez zmiany.

Kurs złotego. Dziś rano notowano w obrotach nieoficjalnych kurs dolara w Warszawie 8,90,15 zł, w Gdańsku na Warszawę 8,89 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski. oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. w dewizach 212,04 do 212,34 zł, gotówką 211,64 zł; za 100 guld. gd. w dewizach 173,11 do 173,37 zł, gotówką 172,77 zł.

POZNANSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 12 marca 1930. Przebieg giełdy dzisiejszej miał tendencję w dalszym ciągu utrzymania.

Z pap. proc. wzgl. lokacyjnych płacono za 8 proc. oblig. m. Poznania z 1927 r. 92 proc. i za 8 proc. listy dolarowe ziemskie 94,50 proc. (przy dew. 8,90), natomiast oddawano 4 proc. listy zast. konwert. ziemskie po 39,75—40 proc. i 6 proc. listy żytnie po 19,50 (za 1 ctr. mtr.). Dopytywano się o 5 proc. poz. konwers., która dotąd stale zwykowała po 52,75 proc., jednakże nie doszło do notowania.

Akcje bankowe bez transakcji. Z akcji przemysłowych doszło do kursu jedynie R. Mayem, za którego płacono 67,—.

Cedula urzędowa z dnia 12 marca 1930 r.

Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominalu)
8% oblig. m. Poznania z 1927 r. 92% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 94,50% P.
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 39,75—40% O.
(Kurs w złotych)
6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 19,50 O.
Akcje przemysłowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Dr. Roman May I em. zł. 67,— P.
Tendencja: Utrzymana.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 12. 3. 1930.
Waluty Gotówka
Dolary St. Zjed. tr.: 8,90 sp.: 8,92 kup.: 8,88

Dewizy:	trans.	sprzed.	kup.
Holandja	357,78	358,68	356,88
Belgia	124,37	124,66	124,04
Gdańsk	173,35	173,78	172,92
Kopenhaga	238,80	239,50	238,30
Londyn	43,37	43,48	43,26
Nowy Jork	8,90,6	8,92,6	8,88,6
Paryż	34,91	35,00	34,82
Praga	26,43	26,50	26,36
Szwajcaria	172,59	173,02	172,16
Sztokholm	239,50	240,10	238,90
Wiedeń	125,59	125,90	125,28

Tendencja cokolwiek słabsza.
Papiery państwowe i obligacje:
4% poz. inwest. 128,25—128,50
5% poz. premj. dol. 76,00—75,50
5% poz. konw. 54,00

Akcje w złotych:
Bank Polski 165,75—168,00
Bank Zw. Sp. Zarob. 0,00—78,50
Spies 0,00—100,00
W. T. Węgl. 51,50—52,50
Lilpop 0,00—25,85
Modrzejów 0,00—13,75
Norblin 0,00—65,00
Starachowice 21,50—21,25
Tendencja przeważnie mocniejsza.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg. reszta za 100 kg.
Berlin, dnia 12 marca 1930.

Pszenica march. od st. załad 76-77 kg. przeciętn. jakości	232,00—235,00
Tendencja spokojna.	
Żyto march. od stacji załad 72 kg. przeciętn. jakości	139,00—144,00
Tendencja spokojna.	
Owies march. od stacji zał.	119,00—128,00
Tendencja słabsza.	
Jęczmień browarowy	160,00—170,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	140,00—150,00
Tendencja spokojna.	
Kukurydza loco Berlin	155,00—158,00
Tendencja słabsza.	
Kukurydza loco Hamburg	0,00—142,00
Tendencja słabsza.	
Mąka pszenna	26,50—34,00
Tendencja stała.	
Mąka żytnia	20,00—23,50
Tendencja stała.	
Ospa pszenna	08,00—08,50
Tendencja spokojna.	
Ospa żytnia	07,25—07,75
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	20,00—25,00
Groch dr. jadalny	18,00—20,00
Groch pastewny	16,00—17,00
Peluszka	16,00—18,00
Bób polny	16,00—18,00
Wyka	18,00—23,00
Łubin niebieski	12,50—14,00
Łubin żółty	16,00—17,50
Seradela nowa	25,00—29,50
Makuch rzepakowy	12,50—13,50
Makuch lniany	16,50—17,50
Wytłoki suche	06,50—06,70
Srót Soja	13,50—14,30
Płatki ziemniaczane	11,50—12,00

Ogólna tendencja osłabiona.
Notowania złotego w Berlinie
z dnia 12. 3. 1930.
Wyplaty na Warszawę 46,90—47,10
Noty wielkie 46,80—47,20

Biuro Porozumienia Organizacji Współdziałających w Zwalczeniu Komunizmu na terenie województwa poznańskiego zwołuje zebranie odcytowe, na którym przemawiać będzie p. red. Henryk Glass z Warszawy n. t.:

„Bolszewizm w Rosji i akcja komunistyczna w Polsce“

Zebranie odbędzie się w piątek, dnia 14 b. m., o godz. 7 i pół wieczorem w sali Stronnictwa Narodowego, przy ul. Św. Marcin 65, wejście z podwórza na prawo. Biuro zaprasza przedstawicieli instytucji, należących do Porozumienia a także wszystkich, którzy się sprawą zwalczania bolszewizmu interesują.

Klub Narodowy wobec kryzysu rolnego

Na posiedzeniu połączonych komisji rolnej i reform rolnych, które się odbyło w obecności p. ministra rolnictwa, wygłosił przemówienie na temat walki z kryzysem rolnym pos. M. Fijałkowski (Kl. Nar.). Przemówienie to brzmi w streszczeniu:

P. minister rolnictwa powiedział, że nie było u nas w polityce gospodarczej programu wogóle, a rolnego w szczególności. Miał słusność. Najwymowniejszym tego wyrazem — nasze improwizowane dotychczas traktaty handlowe i nasza zrytualizowana polityka celna bez myśli przewodniej.

Nie było programu rolnego — i nie było ministerstwa rolnictwa. Min. rolnictwa realizowało rolniczy budżet państwowy, administrowało lasami, zajmowało się łowami, ale nie polityką, która powinna być integralną częścią polityki ekonomicznej państwa w kraju rolniczym. Aprowidował kraj minister spraw wewnętrznych, cła rolnicze naznaczał minister przemysłu i handlu, a recepty dyktowali socjaliści (polityka konsumenta). Dziś mszczą się naraz wszystkie socjalistyczne przesady i wszystkie grzechy krótkowzrocznej polityki konsumenta, zwłaszcza, że powrót z fałszywej drogi następuje powoli i trwoni.

Przypatrzmy się nieśmiałyłom poczynaniom rządu w roku wielkiego kryzysu 1930 r.

Polityka zbożowa

Wszystkie zabiegi rządowe w dziedzinie polityki zbożowej były połowicznymi zaledwie uwzględnieniem postulatów organizacji rolniczych i to najczęściej późnionem o 6 miesięcy, a obiektywną miarą ich skuteczności — cyfry porównawcze z Niemcami, również dotkniętymi kryzysem i również eksportującymi żyto. W październiku cena żyta w Berlinie wynosiła 38 za 1 metr, obecnie 34 — podczas gdy w Warszawie w październiku 24 zł, obecnie 16.

Niemcy zdolali ustabilizować cenę mimo nadprodukcji — my przez nie zdecydowane, spóźnione i najczęściej połowiczne zabiegi obniżyliśmy ją do absurdalnego niemal poziomu.

Ale w Niemczech jednocześnie z premiami eksportowymi zastosowano skup zboża w celu odciążenia na rynku wewnętrznym — podczas gdy u nas z chwilą wprowadzenia premii nie zostały przewidziane środki, mające na celu skup zboża na rynku wewnętrznym mprzez państwo. Jednocześnie wyraźnie ograniczono kontyngenty premii, mimo domagania się ich w większych ilościach przez związek eksporterów jeszcze w listopadzie, co spowodowało dowie ceny i handel świadectwami. Nie trzeba chyba tłumaczyć, że premie były za niskie w porównaniu do stosowanych przez Niemcy, co utrudniało konkurencję z niemi na rynkach odbiorczych.

Sytuacja zaczęła się pogarszać, a wreszcie zdecydowano się na zawarcie umowy zbożowej polsko - niemieckiej, która miała położyć kres licytacji in minus na rynkach zagranicznych, uprawianej przez dwóch jedynie eksporterów żyta w Europie, nas i Niemcy. Pominąwszy znaczenie polityczne owej umowy, która czyni z Niemiec pośrednika w handlu zamorskim w państwie o mocarstwowym aspiracjach, posiadającym własny dostęp do morza, musimy stwierdzić — że umowa ta została zawarta w warunkach nader niekorzystnych. Wystąpiły bowiem na widowni czynniki nowe osłabiające jej skuteczność. Czynniki te są: 1. pojawienie się na rynku międzynarodowym zboża sowieckiego, 2. spadek cen w Ameryce (dziś cena za jeden metr żyta w Ameryce równa się 30 zł, co powoduje wzmógłony nacisk zboża amerykańskiego w Europie), pokrycie już zapotrzebowania przez kraje importujące w tak znacznej mierze, iż na okres przednówka pojemność rynków tych zmalała niepomierzenie.

A więc zmarnowaliśmy okres, podczas którego eksport amerykański nie wywoływał tak wzmógłonej dywersji na rynkach europejskich, jak ją wywołuje dziś, okres większej pojemności rynków w państwach importujących, a to dlatego, że władze stałe ustosunkowywały się do postulatów organizacji rolniczych połowicznie, a jeżeli je realizowały, to zwykle o 6 miesięcy zapóźno. Nie zawadzi przypomnieć, iż postulaty premii zostały wysunięte przez związek polskich organizacji jeszcze w lipcu, w przed-

dzień wyjazdu panów ministrów na wywczaszy zagranicę. Nadmiar zboża łatwo było przewidzieć. Związek polskich organizacji rolniczych wyraźnie wypowiedział się na konferencjach komitetu ekonomicznego ministrów, że umowa z Niemcami wtedy może się okazać skuteczną, jeśli: 1. jednocześnie z kontyngentem eksportu przeprowadzony będzie skup wewnętrzny, 2. jeśli państwo dostarczy z apodremitem banków eksporterom niezbędnych kredytów, 3. jeśli będzie dana gwarancja, że premje będą obowiązywać do końca roku gospodarczego, co nie było przez rząd wyraźnie powiedziane, gdyż nawet nie daną była gwarancja, czy poza umową z Niemcami będą wogóle obowiązywać premje i również powiedziane jest dość niewyraźnie, czy obowiązywać będą nadal premje na owies i jęczmień.

Najdosadniej charakteryzujące politykę rolną rządu jest jego ustosunkowanie się do działalności związku eksporterów. Gdy mianowicie pojawiły się dwie ceny żyta i handel świadectwami — związek eksporterów w d. 20 listopada wystąpił do rządu o podwyższenie kontyngentów zbożowych, a 16 grudnia o zarządzenie jednocześnie skupu zboża przez rezerwy, co spowodowałoby odciążenie na rynku wewnętrznym i zlikwidowałoby zjawisko dwóch cen. Otrzymało odpowiedź odmowną, świadectw wydawano za mało, rezerwy próżnowały, a następstwem dwie ceny i handel świadectwami. Znowu połowiczne załatwienie postulatów org. roln., lub wręcz parodia racjonalnej może skądinąd koncepcji. Nie zapominajmy, że 23 stycznia, widząc co się dzieje, związek eksporterów powziął uchwałę, aby wydawać świadectwa bez ograniczeń. Znowu odmowa ministra przemysłu i handlu.

Tak więc za znikome albo wręcz ujemne skutki metod walki z kryzysem ponoszą niewątpliwie odpowiedzialność te czynniki, które w sprawach wymagających szybkiej i wyraźnej decyzji działają chwiejnie, zwlekając wciąż, a przede wszystkim działając połowicznie.

Koroną metod z kryzysem jest pozostawienie nadal osławionej normalizacji żyta (wyjątek dla eksportu).

Sprawy celne

Znow chwiejność, brak decyzji i połowiczność. Wniosek rządowy o podniesienie cła od pszenicy do 17 i pół zł z wyraźnym zastrzeżeniem „w razie jeśli zajdzie potrzeba”.

Takież same zastrzeżenia we wnioskach rządowych, dotyczących podniesienia cła na tłuszcze (patrz uwaga o „możliwości przywozu tłuszczów dla celów technicznych za pozwoleniem ministra skarbu”). Zastrzeżenia te dają rządowi szerokie pole do interpretacji tych zastrzeżeń i do popierania przywozu tłuszczów ze szkodą dla rolnictwa.

Do jakiego stopnia lekceważy się interesy rolnictwa w fazie kryzysu świadczy taktyka p. min. Kwiatkowskiego w sprawie bezcłowych kontyngentów saletry.

18 listopada 1929 r. zw. polskich organizacji roln. ustalił wraz z ministerjum kontyngent bezcłowej saletry na 75 tysięcy tonn. Stosownie do tego organizacje handlowo - rolnicze przyjęły szereg zamówień i zażądały importu pierwszej partii 20 tysięcy tonn. Po ich wyczerpaniu przychodzi kolej na dalszą realizację zamówień. Do dziś dnia sprawa ta nie została załatwioną, mimo iż w drugiej połowie marca zaczęliśmy siew, a saletra jest nawozem nie znośącym opóźnień. P. min. Kwiatkowski do chwili obecnej milczy jak sfinks, rozmyślając nad dołą Mościc.

Kredyty

Te przedstawiają się bodaj że najgorzej. Suma 22 miliony, która ma iść na „konwersję krótkoterminowego długu rolniczego oraz na ożywienie handlu w rolnictwie” jest wprost paradoksalnie małą w stosunku do cyfr, ilustrujących naszą w tej dziedzinie rzeczywistość. Suma ta pokryje zaledwie zapotrzebowanie spółek wodnych, które nie ukończyły melioracji, na kredyt tak niezbędny dla eksporterów, bez którego eksport nasz znów nadal będzie deptał w miejscu i nie stanie się!

A konwersja zadłużeń rolników naszych w organizacjach handlowo rolnych wynosząca według obliczeń

ZIOŁKA ARTRETYCZNE GESSNERA

przy artretyzmie, sklerozie, zlej przemianie materji, otyłości, chorobach wątroby i leniwem trawieniu.

DO NABYCIA W APTEKACH I DROGERJACH.
Pw 8 679-5.10

polsk. org. roln. około 240 milionów zł?! Może połowa wiarytelności tych jest w dzisiejszych warunkach (15 zł żyto, 13 zł owies, 3 zł kartofle) do ściągnięcia, reszta pod znakiem zapytania. A długi lichwiarskie?!

Suma 22 milionów zł na te wszystkie cele, nawet jako zaliczka, wydaje się kroplą w morzu.

Sprawy podatkowe

Jakże niewystarczające są w świetle cyfr, powyższych zarządzenia odraczające skromną zaledwie część zaległych podatków 30 roku do jesieni 31 roku.

Kto da gwarancję, że rolnik będzie je przy tych cenach płodów rolnych w r. 1930 na jesieni mógł wypłacić? i gdzie jest obietnica p. ministra, że dążyć będzie nie tylko do odroczenia terminów płatności, ale i do fragmentarycznego bodaj moratorium. Odpowiedź zbyteczna. Domyślamy się, iż na Radzie Ministrów musiał się temu przeciwstawić p. Matuszewski. Jak będzie przy redukcji podatków wygądał 3 miliardowy budżet... okazuje się

Cukier
w kostkach
jest wyrazem:
Ekonomji
Higjeny
Wykwintu

Pw 9134-9.139

zatem, że przy dokładnej analizie panujących stosunków w rolnictwie sprawa redukcji w budżecie państwa może stać się po niewczasie aktualną. A tu na domiar złego panowie starostowie nie kwapią się do zbyt wielkiej oszczędności. Zbyt żywo stoi im w pamięci epoka radosnej twórczości hasło wszystkich urzędników starościńskich „morga wytrzyma”. Okazuje się, że morga może nie wytrzymać, a wtedy trzeba będzie zwrócić się do metod Klubu Narodowego, oszczędzać, oszczędzać i jeszcze raz oszczędzać.

W sprawie zadrzewienia Cytadeli

Otrzymujemy z magistratu miasta Poznania następujące wyjaśnienie:

Pan profesor dr. A. Wodiczko zwrócił w numerze 114 „Kurjera Poznańskiego” z dnia 10 marca 1930 uwagę na niszczenie zadrzewień na stokach Cytadeli. Magistrat jak i dyrekcja ogrodów miejskich w całej pełni przyłączają się do protestu p. prof. Wodiczki, ubolewając niezmiennie, że tak piękny i rozległy drzewostan Cytadeli ulega od szeregu lat systematycznemu niszczeniu. W roku 1925 odbywały się pertraktacje między magistratem wzgl. dyrekcją ogrodów miejskich a komendantem obozu warownego p. pułk. Bukowieckim w celu przejęcia tych terenów przez miasto. Rada miejska na posiedzeniu w dniu 5 sierpnia 1925 r. uchwaliła nawet kredyty na ten cel.

Pertraktacje z władzami wojskowymi nie dobiegły jednak końca, gdyż w międzyczasie przekazały władze wojskowe część tych terenów oficerskiej spółdzielni mieszkaniowej na cele budowlane, oddając nietylko pas terenów wzdłuż Alei Szelałowskiej pod budowę will, lecz wydzierzały także tereny na tyłach tych parcel członkom spółdzielni. Gdy w toku dalszych pertraktacji okazało się, że oficerska spółdzielnia mieszkaniowa ma zamiar objąć nietylko tereny nad Wartą, lecz i również w dalszym ciągu resztę terenów zadrzewionego pasa Cytadeli pod budowę will, uznały władze miasta, że przejęcie pozostałych resztek na tyłach will wobec koniecznego dużego nakładu kosztów nie jest

wskazane. Władze wojskowe bowiem stawiały jako warunek objęcia ustawienia przez miasto oparkania wzdłuż rowów fortecnych. Koszty ustawienia tego masywnego ogrodzenia o długości przeszło 2½ km, poza tem wydatki na utrzymanie plantacji wobec zamierzonej przez oficerską spółdzielnię mieszkaniową zabudowy całego terenu i związanej z tem likwidacji zadrzewienia byłyby więc niecelowe. Pertraktacje nad objęciem stoków Cytadeli trwały do końca roku 1928 i zakończyły się negatywnie wskutek niezdecydowanego odwołania się władz wojskowych do tej sprawy. Władze miejskie nie ponoszą żadnej odpowiedzialności za dzisiejszy stan rzeczy.

O jednolite prawo prasowe

Warszawa, 12. 3. (AW.) W prezydium Rady Ministrów odbywają się konferencje międzyministerjalne, celem opracowania projektu jednolitego prawa prasowego. Na konferencjach tych omawiany jest projekt prawa prasowego, opracowany przez Związek Wydawców jeszcze przed zniesieniem dekretu prasowego.

**KTO KUPUJE TOWARY ZAGRA-
NICZNE ODBIERA
CHLEB ROBOTNIKOM POLSKIMI!**

kroczymy naprzód!
*udokonałamy stale
nasze wyroby!*

SRODKI DO PIELEGNOWANIA WŁOSÓW
PULSA
SKŁAD GŁÓWNY: WARSZAWA WIERZBOWA 11

Miara cierpliwości katolików kończy się

(KAP) Otrzymałszy wiadomość, że władze szkolne Kuratorium lubelskiego zamknęły seminarjum ochroniar-skie w Lublinie, które wychowało po-ważny zastęp ochroniarów, dzielnych Polek i katoliczek.

Sekciarsko - masonskie władze szkolne pod rządami ministra-kalwina nabrały rozmachu, z całym cynizmem prowokując uczucia katolików. De-graduje się katolickie szkoły, zamyka się je nawet w środku roku szkol-nego.

Szczególną zacieklnością i nienawi-ścią do wszystkiego, co katolickie, od-znacza się działalność kuratora lubel-skiego, dr. E. Nowickiego. Szkoły ka-tolickie na terenie tego Kuratorium przechodzą istne pasmo udręk, prze-sładowań, gorszych jeszcze, niż za cza-sów zaborców. Niektórzy wizytatoro-wie i nauczyciele, delegowani z od-czytami, wygłaszają przemówienia,

których nie powstydziliby się bezbo-żnicy moskiewscy.

Zamknięto seminarjum, gdyż stwierdzono za dużo obrazów religij-no-moralnych, a za mało przyrodni-czych.

I to jest powód dostateczny do zamknięcia szkoły, do zagłady pla-cówki, która oddała polskości tyle u-sług!

Stanowczo polska opinia publiczna powinna zwrócić uwagę i zareagować na te bezprawne i skandaliczne wystę-py bezbożników polskich, którzy za-truwają nam szkolnictwo polskie, któ-rzy, zamiast uczyć, demoralizują nam młodzież polską. Jak to wiemy cho-ciażby z osławionej konferencji, urzą-dzonej pod egidą p. ministra Czerwiń-skiego w Łowiczu.

Czas skończyć z masonską okupa-cją szkolnictwa polskiego!

Strajk kupiectwa ogarnął całą Wielkopolskę

Niedzielnny protest kupiectwa po-znańskiego w sprawie wymiaru podat-ku obrotowego nie pozostał bez echa na prowincji, która solidaryzowała się całkowicie z stanowiskiem handlu sto-licy Wielkopolski. W poszczególnych miastach i miasteczkach uchwa-lono na specjalnie zwołanych zebrani-ach protestacyjnych w ciągu ponie-działku przystąpić do strajku manife-stacyjnego we wtorek dnia 11 bm. po-cząwszy od godziny 13 do wieczora. — Zapowiedź tę wykonano, jak nam do-noszą, w Inowrocławiu, Gnieźnie, O-strowie, Środzie, Międzychodzie, Ra-wiczu, Obrzycku, Obornikach, Szamo-tulach i Pakoście.

W Gnieźnie solidaryzowali się z akcją strajkową kupiectwa właścicie-le kawiarni i restauracji. Również i w Klecku zamknięto wszystkie sklepy.

Tłumny wiec protestacyjny odbył się w poniedziałek w Jarocinie, zwo-lany z inicjatywy kół handlowych i rzemieślniczych w obecności około 300 wiecowników. Referat zasadniczy wy-głosił dyr. Banku Ludowego p. Sablik. Jako drugi mówca wystąpił radny miejski p. Jan Wróblewski, wyjaśnia-jąc niesłychane stanowisko i postępo-wanie kół rządowych w odniesieniu do kupiectwa i rzemiosła. Na koniec przewodniczący p. Sobieraj odczytał rezolucję, wysłaną na ręce prezesa mi-nistrów p. Bartla.

Wągrówiec, 12. 3. (Tel. wł.) — Zgodnie z uchwałą Zw. Tow. Kupiec-kich w Poznaniu, kupiectwo wąg-rówieckie ogłosiło wczoraj strajk pro-testacyjny, zamykając swe sklepy od godz. 13 do wieczora. O godzinie 17 w sali p. Wierzejewskiej odbyło się de-monstracyjne zebranie z udziałem kupców Wągrówca, Damasławka, Go-lańczy, Skoków i Mościsk. Obrady zagał radca p. Halawski Na zebraniu zgromadziło się około 600 osób. Re-ferat relacyjny wygłosił redaktor „Ga-zety Wągrówieckiej” p. A. Trella, — przyjęty burzliwymi oklaskami, po-czem uchwalono rezolucję solidaryzu-jącą się z protestem całego kupiectwa polskiego. Ponadto wysłano protest do ministrów Bartla, Matuszewskiego, Kwiatkowskiego i marszałka Da-żyńskiego. — Rogożno poszło również śla-dem Wągrówca, zwołując wielkie ma-nifestacyjne zebranie. Obrady zagał prezes Towarzystwa Kupców, p. Stru-gala, przedstawiając ciężkie położenie gospodarstwa. O godz. 13 zamknięto wszystkie sklepy.

Protest kupiectwa w b. Kongresówce

Warszawa, 12. 3. (Tel. wł.) Wczorajszy strajk protestacyjny ob-jął kupiectwo żydowskie w Warsza-wie i Łodzi. W Warszawie zaczął się o godz. 11 i trwał przez cały dzień. W wielu miastach Kongresówki strajk objął także kupiectwo chrześcijań-skie. W Łodzi większość sklepów za-ła zamknięta od 4 do 7. Wystaw zu-pelnie nie były oświetlone, wskutek tego przedmioty tonęły w ciemno-ściach. (w)

Protest kupiectwa łódzkiego.

Łódź, (Tel. wł.) W poniedziałek odbywały się narady zarządu stowa-rzyszenia kupców m. Łodzi w sprawie ustalenia stanowiska łódzkiego ku-piectwa, w związku z akcją podjętą przez organizację kupiecką. Ma ona na celu zamknięcie sklepów na prze-ciąg 2-ech dni na znak protestu prze-ciwno wycofaniu przez min. skarbu

noweli do ustawy o podatku przemy-słowym ulg dla podatników.

Postanowiono wysłać do ministra przemysłu i handlu depeszę o treści następującej:

„Zarząd stowarzyszenia kupców m. Łodzi, świadom powagi chwili, zwraca się do pana ministra, jako opiekuna handlu, z prośbą o wywarcie swe-go wpływu, aby utrzymane były staw-ki podatku obrotowego przyjęte przez komisję budżetową w drugim czytaniu i zaakceptowane przez pana ministra skarbu. Obecnie proponowana nowela podatku obrotowego jest rujnąjącą dla kompletnie wyczerpanego gospo-darstwa kupiectwa i niewątpliwie po-głębi istniejące przesilenie”.

Jednocześnie dowiadujemy się, że kupiectwo żydowskie m. Łodzi na we-zwanie swych organizacji postanowi-ło również przyłączyć się do strajku.

Cechy krawieckie przyłączają się do protestu

Uchwały w sprawie podatku obrotowe-go i opłat na izby rzemieślnicze

Dnia 9 bm. odbył się w Poznaniu zjazd cechmistrzów zawodu krawiec-kiego na sali Domu Rzemieślniczego. Obrady zjazdu zagał p. Trawiński, po-czem wygłosił referat na temat „po-łożenie gospodarcze i sprawy podatko-we”. Po referacie wywiązała się na-miętna i burzliwa dyskusja w sprawie niesłusznego podatku obrotowego i projektowanego podatku od warszta-tów rzemieślniczych. Głos w dyskusji zabierali pp. Janicki z Bydgoszczy, Bąk z Szamotuł, Gąsiorowska z Poznania, Stanek z Leszna, Jukubowski z Śremu, Cepa z Ostrowa, cechmistrz Franciszek Drabętowicz z Poznania i wielu in-nych. Po dyskusji wybrano komisję w osobach cechmistrza p. Drabętowi-cza, Bąka i Erenberga celem zredago-wania rezolucji. W tym czasie toczy-ły się obrady nad innymi sprawami, jak nad ustawą przemysłową złasz-cza art. 144, który wyraźnie powiada, że do prowadzenia warsztatów samo-istnych należy posiadać uzdolnienie zawodowe. Tymczasem władza prze-mysłowa pierwszej instancji nie prze-strzega widocznie tego paragrafu i na-zażalenia przez cechy nie raczyła przez cztery miesiące odpowiedzieć, a warsztaty mnożą się jak grzyby po deszczu, prowadzone przez ludzi, nie mających nic wspólnego z zawodem krawieckim. Dalej mówcy wywodzili, że urzędy skarbowe nie liczą się z prze-sileniem gospodarczym i za nieoszaco-wane jeszcze podatki zajmują różne przedmioty, z czego oczywiście powsta-ją koszty egzekucyjne, a wszystko to spada na barki ledwie dyszącego rze-miosła. W końcu przedstawiono rezolu-cję, którą jednogłośnie przyjęto. Re-zolucja brzmi następująco:

I. Zjazd cechmistrzów cechów krawiec-kich, odbyty w Poznaniu w dniu 9 marca 1930 r. uchwalił wysłać do p. min. skarbu i min. przemysłu i handlu odpis swojej na-stępującej jednomyślnie uchwały.

Zjazd Cechmistrzów Cechów Krawiec-kich protestuje przeciw cofnięciu przez p. ministra skarbu projektu wprowadzenia ulg przy podatku przemysłowym od obrotu. Ulgi te, przyobiecywane już kilkakrot-nie, obecnie w tak ciężkim okresie gospo-darczym, przy panującym kryzysie, mogą jedynie uratować kilkanaście tysięcy war-sztatów krawieckich od kompletnej ruiny. Zjazd cechmistrzów wyraża nadzieję, że

ślusne postulaty rzemiosła będą wzięte pod uwagę i będą przychylnie potrako-wane.

II.

Dalej Zjazd uchwala przesłać do p. mi-nistra przemysłu i handlu odpis swojej u-chwały.

Zjazd Cechmistrzów Cechów Krawiec-kich protestuje przeciw zamiarom nowe-go obłożenia rzemiosła opłatami na utrzy-manie izb rzemieślniczych. Rzemiosło stoi już pod zupełną ruiną i nie jest w stanie ponosić dotychczasowych nadmiernych po-datków, a tem bardziej nie może ponosić nowych podatków.

Zjazd uważa, że gdyby opłaty ze świa-ductw przemysłowych były sprawiedliwie rozdzielone pomiędzy izby przemysłowo-handlowe i izby rzemieślnicze, to część przypadająca na izby rzemieślnicze wy-starczyłaby w zupełności na ich utrzyma-nie, a więc nowe opłaty byłyby zbędne (z)

Walka z pornografią

Jak już donosiliśmy, ministerstwo spraw wewnętrznych pod naciskiem opinii publicznej wysłało do wojewo-dów i komisarzy rządu okólnik, naka-zujący powzięcie walki z pornografią. W okólniku tym — co w uzupełnieniu należy zaznaczyć — ministerstwo spraw wewnętrznych podkreśla, że przeważnie w tych wypadkach, gdy wyświetlane są filmy niedozwolone dla młodzieży, teatry świetlne wysta-wiają w miejscach dla wszystkich do-stępnych poszczególne zdjęcia z tych filmów, przedstawiając najbardziej dra-styczne epizody. Epizody te od-twarzają także lub w inny sposób przedstawiają na plakatach, podkre-szając jeszcze bardziej ich drastycz-ność.

Zdarza się również, że wystawione są też takie zdjęcia, których w całym filmie nie ma, albo nawet te części fil-mu, które cenzura filmowa usunęła.

Postępowanie takie — stwierdza ministerstwo — jest bezwzględnie nie-dopuszczalne i przekreśla zupełnie cel i skutek wyłączenia oglądania pew-nych filmów przez młodzież. Mini-sterstwo poleca zwrócić na to specja-lną uwagę i tego rodzaju reklamy bez-warunkowo usuwać, w razie zaś wy-stawiania części filmów usuniętych przez cenzurę, winnych pociągać do odpowiedzialności. Powyższe stosuje się analogicznie do teatrzyków i kaba-retów, które często wystawiają na widok publiczny fotografie i rysunki, wyraźnie obrażające wstydlivość.

Wielkie zebranie Młodzieży Wszechpolskiej

Wczoraj w sali 18 Collegium Minus odbyło się wielkie zebranie informa-cyjne Młodzieży Wszechpolskiej przy bardzo licznych udziałach młodzieży aka-demickiej, jako też zaproszonych wy-bitnych przedstawicieli starszego spo-tęczeństwa. Z pośród profesorów Uni-wersytetu Poznańskiego obecni byli poseł prof. Stefan Dąbrowski i poseł prof. Winiarski. Na zebranie przybył też poseł ks. Sobczyński z Kielc.

Zebranie zagał prezes Koła Po-znańskiego Młodzieży Wszechpolskiej dr. Zdzisław Jaroszewski, który omó-wił organizację i metody pracy wycho-wawczej tego najsilniejszego ideowe-go zrzeszenia akademickiego. Nastę-pnie przewodniczący Wydziału Wyko-nawczego Młodych O. W. P. i docent Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie dr. Zdzisław Stahl wygłosił doskonałe przemówienie na temat na-szych głównych zagadnień ustrojo-wych. Za zagadnienie naczelne pre-legent uważa ustalenie, że źródłem władzy w państwie polskim jest na-ród polski, pojęty nie jako ogół jedno-stek zamieszkujących terytorjum Rzeczpospolitej, ale jako zespół ludzi, czujących rzeczywistość po polsku i re-prezentujących wielkie dążenie dzie-jowe narodu.

Po gorącym przyjętem przemówieniu p. dr. Stahla zabrał w dyskusji głos poseł prof. Winiarski, który dorzucił szereg niezmiernie cennych uwag na temat stanu, w jakim znajduje się o-becnie kwestja reformy naszego ustroju. Przemówienie jego przyjęto rów-nież gorącymi oklaskami.

Zywiolową owację zgłotowała zgro-madzona młodzież posłowi prof. Dą-browskiemu, dając tem wyraz czci, jak-ą żywi dla niego młode pokolenie i oburzenia z powodu niecných napa-ści pewnych czynników. Przy tej spo-sobności przewodniczący p. Jaroszew-ski wśród gorących oklasków złożył również hołd marszałkowi Tramp-czyńskiemu z okazji niedawnych nie-słychanych wypadków w Sejmie.

Poseł prof. Dąbrowski zabrawszy głos, podkreślił, że siła asymilacyjna polskości w stosunku do t. zw. „mniej-

Również Pani domu stale się uczy

ponieważ istnieje jeszcze różne po-trawy, które sporządzać można tanim kosztem i wia-twy sposób, a które jednakże nie każdej gospodyni są znane. Dra Oetkera nowa książka kucharska wy-danie C służyć może znakomitą pomocą także paniom, mało obeznanym z ta-ką kulinarną. Książka zawiera około 500 prze-sięć, opartych na nowoczesnych doświad-czeniach naukowych z dziedziny pożywe-rej, książkę tę, zawierającą 150 stron druku, z ko-rolowymi tłoczeniami, nabyć można wszędzie, lub za nadaniem 85 groszy w znaczkach pocztowych wzrost adresem. Wyroby Dra Oetkera, proszek do pieczenia „Back’n”, budynie, cukier waniliowy „Gustin” i t. d. otrzymać można we wszystkich składach ko-munalnych zawsze świeżo. Żąda się w ty bieżni składach również nowej ilu-strowanej książki z przepisami Dra Oetkera wydanie F za 40 groszy, za-wierającej także bliższe szczegóły o znakomitym aparacie do pie-czenia „Cud Kuchni”.

Dr. August Oetker, O'wa

Pw 9894/95-D. O. 1431

szości“ słowiańskich zależeć będzie przedewszystkiem od wartości moral-nych, jakie naród polski zdoła wytwo-rzyć.

Zabrał następnie głos ks. poseł Sob-czyński, który mówił o konieczności zapewnienia narodowi polskiemu roli gospodarza w własnym państwie Wy-wody jego przyjęto także burzą oklas-ków.

Na zakończenie przemówił jeszcze raz referent, poczem zebranie, którego przebieg był bardzo podniosły, dobie-gło do końca. Następne zebranie ma się odbyć w przyszły poniedziałek.

Sejmik Wojewódzki

W związku z wnioskiem dr J. Trzeińskiego zarządzono przerwę, w której naradzono się co do składu człon-ków komisji, mającej przedstawić kata-strafalny stan gospodarczy województ-wa poznańskiego. Po podjęciu obrad dokonano wyboru wspomnianej komi-sji, mającej przedstawić katastrafalny stan gospodarczy województwa poznań-skiego. Po podjęciu obrad dokonano wyboru wspomnianej komisji, w skład której weszli pp.: marszałek sejmiku dr. Banaszk, przewodniczący wydziału krajowego dr. Jul. Trzeiński, starosta krajowy dr. Begale, prezes Związku Fa-brykantów Samulski, prezydent miasta Gniezna Barciszewski i wicemarszałek sejmiku Nosek.

W skład członków dyrekcji Krajowe-go Banku Pożyczkowego weszli pr bur-mistrz Klemczak z Krotoszyna, Mueller z Wrześni, Szubert i Drazik, a jako za-stępcy pp.: Bogajewski, Mocek, Józef Zychliński i Modrzejewski. Po wyzna-czeniu prac komisji wyczerpały się ob-rady pierwszego plenarnego posiedze-nia sejmiku wojewódzkiego i marszałek dr. Banaszk solwował obrady.

O godz. 16 rozpoczęły się obrady ko-misji, które częściowo kontynuują się w dniu dzisiejszym. Komisje przeto-wują wnioski na dzisiejsze plenarne, drugie zjazdu zebranie sejmiku, na którym też prawdopodobnie nastąpi za-mknięcie tegorocznej sesji. Obrady ple-narnego zebrania rozpoczynają się dziś w sali posiedzeń w starostwie krajowym o godz. 14. (k)

Wpływy z podatku dochodowego

Warszawa, 12. 3. (AW.) Wpły-wy skarbu państwa z podatku dochodowego wynosiły w lutym rb. 24.820 tys. zł. tj. o 9.820 tys. więcej od docho-du, przewidzianego z tego tytułu w preliminarzu budżetowym na rok bie-żący. Również wpływy w lutym były o 8.231 tys. zł. większe od wpływów w tymże czasie roku ub.

Niedola Polaków na Litwie

Wilno, 12. 3. (AW.) Zbiegł z Li-twy do Wilna obywatel polski Pio-trowski, który wraz z Jakubowskim został przed rokiem porwany przez litewską straż graniczną z terytorjum polskiego i osadzony w więzieniu ko-wieńskim. Piotrowski zeznał, że sy-tuacja kilkudziesięciu więźniów poli-tycznych - Polaków na Litwie jest okropna. Wszyscy oni znajdują się w specjalnym 9-ym forcie i umieszczeni są w wilgotnych piwnicach. Jakubowski, mimo ciężkiej choroby płuc, nadal trzymany jest w forcie.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

O sprawność komunikacyjną w Poznaniu

Frekwencja w tramwajach — „Czwórka” wciąż przoduje — Różne niedomagania, przeważnie z winy pasażerów

Frekwencja pasażerów w tramwajach miejskich w stosunku do ub. roku znacznie zmalała. Tramwaje przepełnione są obecnie tylko w najbardziej ożywionych godzinach dnia, a więc rano do ósmej, popołudniu i wieczorem po zakończeniu pracy. Zresztą wozy świecą niemal pustkami. Dowodzi to o znacznym zubożeniu ludności, z której wielu woli iść pieszo niż płacić za przejazd. Największą frekwencją cieszy się czwórka (Górczyn — Wilda), która do niedawna jeszcze przewoziła dziennie 34 tys. osób. Obecnie i na tej ożywionej linii ruch zmalał. Za czwórką idzie dwójka (Śródka — Jeżyce), dalej ósemka (Ogród Botaniczny — Wilda, ulica Fabryczna) i t. d.

Również ciekawie przedstawia się ilość korzystających z tramwaju wedle przystanków. Najwięcej pasażerów wsiada i wysiada na pl. Wolności; dalej — na Kaponierze, na St. Rynku, na ul. Fr. Ratajczaka, na Placu Świętokrzyskim, na Rynku Wildeckim itd.

Sprawność tramwajów nie jest jeszcze bez zarzutu, a winę ponoszą przede wszystkim pasażerowie, którzy często utrudniają racjonalną i sprężystą pracę konduktorów. Nieraz słyszy się jak konduktor pyta: „kto z państwa nie ma jeszcze biletu?...” Nikt się na to nie zgłasza i dopiero kontroler w czasie rewizji stwierdza, że jadą również bez biletów. Skupia się to oczywiście na konduktorze, który faktycznej winy w tym nie ponosi. Zdarza się, że nieraz do wozu wchodzi jegomość, który za głęboko

zajrzał do kieliszka i na peronie rozpycha innych pasażerów. Wedle obowiązujących przepisów konduktor musi go wyprosić, co nie jest bynajmniej łatwe ani przyjemne. Są i tacy pasażerowie, którzy na pomostach oraz w przejściach tworzą zatory i ani myślą zrobić miejsca.

Dużem utrudnieniem jest również to, że publiczność nie chce przyzwyczaić się do wchodzenia tylnym peronem, a wychodzenia — przednim. Pod tym względem panuje wciąż chaos, przy czym konduktorzy nie zwracają również uwagi, aby przepis respektowano i stosowano się do niego całkowicie; personel tramwajowy powinien stanowczo go przestrzegać. Wreszcie są pasażerowie, którzy płacą np. pięciocentówkami — a gdy konduktor mówi, że nie ma drobnych, — jadący irytuje się i znowu dochodzi do gwałtownych scen, ostrej wymiany zdań, a dopiero jeżeli konduktor zwraca uwagę, że po resztę może zgłosić się w dyrekcji — pasażer ten znajduje wówczas dostateczną ilość drobnych.

Dopiero gdy wspomniane oraz inne jeszcze bolączki będą usunięte, wówczas w tramwajach zapanuje lepsze porządku i komunikacja będzie bardziej sprężysta. Jeżeli by powód do nieporozumień dawał ktoś z personelu tramwajowego — wystarczy zapamiętać numer i o tem donieść dyrekcji P. K. E., która rzecz rozpatrzy i odpowiednio ukarze winnego, jeżeli na to zasłużył. (z)

Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda 61. W innych dzielnicach miasta apteki tamtejsze.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ulica Pocztowa 30, dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

OSOBISTE

— **Min. Kühn w Poznaniu.** Pociągiem rannym przyjechał dziś do Poznania minister komunikacji Kühn. Zaraz po przywitaniu na dworcu udał się na posiedzenie Rady Głównej M. W. T. K. w celu zorientowania się w dotychczasowym stanie prac Wyjazd Kühna nastąpi dziś wieczorem. (tr.)

— **Z Uniwersytetu Poznańskiego.** — Stopień magistra farmacji uzyskali pp.: Julian Janczewski z Mińska Litewskiego. Stefan Kędracki z Kazimierza Wielkiej. w woj. kieleckim, Marja Frączkówna z Bychawy, w woj. lubelskim, Aleksander Herdan z Warszawy, Janina Kulesza Jaszczyska z Chondzyn, w woj. warszawskim, Halina Jadwiga Błociszewska z Wymysłowa Francuskiego, w woj. łódzkiem, Adam Józefiak z Piotrkówiec w woj. poznańskim, Adam Andrzej Rawicz Gutkowski z Czemiernik, w woj. lubelskim

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Z Rady Głównej Zw. Inżynierów Kolejowych.** W dniu 28. 29 i 30 bm. odbędzie się doroczne zebranie delegatów Związku. Otwarcie posiedzeń o godz. 11 w sali Stowarzyszenia Techników w Warszawie (Czackiego 3-5). W sobotę, dnia 29 marca o godz. 9.30 rano w kościele św. Krzyża odbędzie się nabożeństwo żałobne za zmarłych członków Związku.

— **Z Towarzystwa Numizmatycznego.** Zwykle zebranie Towarzystwa odbędzie się w czwartek, 13 bm. o godz. 17 w Archiwum Diecezjalnym przy ul. Lubrańskiego 1. Na porządku obrad m. in. sprawa Związku Polskich Towarzystw Numizmatycznych. O liczny udział członków i gości prosi Zarząd.

WYKŁADY

— **Odczyt z cyklu o prasie i dziennikarstwie** p. t.: „Prasa w niewoli kapitalistycznej”, który miał się odbyć 8 bm. — odbędzie się w Radjo Poznańskim w sobotę 15 bm. o godz. 17 min. 5.

— **Powszechne wykłady uniwersyteckie.** W czwartek, 13 bm. o godz. 20 w sali Collegium Minus odbędzie się odczyt prof. Hanusa, lektora U. P. i prof. W. S. H. o T. G. Masaryku, prezydencie Republiki Czechosłowackiej, którego 80-lecie urodzin obchodzone bardzo uroczysto nie tylko w Czechosłowacji, ale we wszystkich prawie państwach Europy i Ameryki.

— **Wykład na temat „Choroby weneryczne a oko”** wygłosi staraniem Kola Medyków p. prof. dr. Kapuściński, dyrektor kliniki okulistycznej U. P. jutro, tj. w czwartek, dnia 13 bm. w sali Śniadeckich, Coll. Med. II ptr. o godz. 20.

— **Powojenne zbrojenia Niemiec.** W poniedziałek, dnia 17 bm. o godz. 20 w sali Biblioteki Uniwersyteckiej przy ul. Fr. Ratajczaka — staraniem Zarządu Kola Miejsowego Związku Obrony Kresów Zachodnich w Poznaniu — wygłosi p. generał Serda-Teodorski odczyt na niezwykle interesujący temat „Powojenne zbrojenia Niemiec”. Wstęp bezpłatny. Ze względu na aktualność tematu i wybitne jego znaczenie, odczyt zostanie powtórzony w Towarzystwie Wiedzy Wojskowej.

— **Z Tow. Opieki nad ochronkami.** W czwartek, dnia 13 bm. o godz. 18.15 odbędzie się w sali Biblioteki Uniwersyteckiej, ul. Ratajczaka, zebranie, na którym wygłoszą referaty: 1) p. Posadzowa na temat: „Znaczenie ochronki w wychowaniu dzieci”; 2) p. kurator Chrzastowski na temat: „Ochronki w Wielkopolsce”. — Wszystkich, którzy zagadnieniem ochronek się interesują, zarząd Towarzystwa na powyższe zebranie uprzejmie zaprasza

WIECZORY, KONCERTY

— **Koncert popularny połączony z kawką familiarną** i wielu urozmaiceńmi odbędzie się w niedzielę, dn. 16 bm. na sali Belwederu przy ul. Marszałka Focha staraniem Stow. św. Wincentego a Paulo parafji Farnej pod wezw. Najśw. Marji Panny. Początek o godz. 16. Smakoszcie znajdą tam obfity bufet, lubowny śpiewu i przyzwoitej humorystyki spotkają się ze zdrową strawą moralną a wszystkie przyjemności osobiste złączone będą w łańcuch ideału o celu charytatywnym — niesienia pomocy materialnej najbardziej potrzebującym parafji farnej. Kto zatem pragnie połączyć przyjemność z czynem miłosierdzia, niechaj pośpieszy w niedzielę, dn. 16 bm. do Belwederu, a nie pożałuje tego. — Konferencja św. Wincentego a Paulo parafji Farnej pod wezw. Najśw. Marji Panny

— **Koło Śpiew. im. „Moniuszki”** obchodzi w niedzielę, 16 bm. 10 rocznicę swego istnienia. Z okazji tej odbędzie się o godz. 12 koncert ku czci Stan. Moniuszki w auli Uniwersytetu. Wykonane będą utwory Moniuszki, między innymi Sonaty Krymskie z współudziałem orkiestry Filharmonji Poznańskiej. Bilety wcześniej

U kobiet w ciąży i młodych matek, stosowanie naturalnej wody gorzkiej Franciszka Józefa wzmacnia prawidłowość funkcji żołądka i kiszek. Główni przedstawiciele współczesnej ginekologii wskazują na wodę Franciszka Józefa jako na środek działający w większości wypadków wyjątkowo szybko, pewnie i bezboleśnie. Zadać w aptekach i drogerjach. nw 9470

nabyć można u p. Szrejbrovskiego, ulica Fredry 1.

— **Wieczornica misyjna.** Wesolą komedią z francuskiego przerobioną i uzupełnioną przez znaną w Polsce literatkę p. Paulę Weżyk pt. „Jak trwoga, to do Boga, czyli jak Europejczyk zamienił się w murzyną”, odegra grono amatorskie w dniach 16 i 18 bm. o godz. 19.30 w sali Ogrodu Zoologicznego. Następuje sztuka alegoryczna p. t. „Gdy obłubieniec na goddy zawola”. Treść utworu zaczerpnięta jest z ewangelicznej przypowieści „o panach mądrych i głupich” i zainteresuje niewątpliwie każdego. Bilety są do nabycia w biurze Sodaliji św. Piotra Klawera przy ul. Romana Szymańskiego 6. — Dochód z przedstawienia przeznaczony na misje afrykańskie.

— **Przedstawienie pasyjne.** Na czas Wielkiego Postu przygotowuje Męski Chór Seraficki wielkie przedstawienie pasyjne p. tyt. „Nazarejczyk”, melodramat w 5 odsłonach z prologiem i epilogiem układu ks. St. Hopki, muzyką J. Pacaka. Rzecz opracowana na temacie „Męki Chrystusa i Drogi Krzyżowej”. Efektowna wystawa i gra ściąganie niewątpliwie wszystkich katolików miasta Poznania, ażeby zobaczyć „Nazarejczyka” i poprzeć rzecz czysto katolicką. Sprzedaż biletów w księgarni M. Arcta, pl. Wolności 7.

PODZIĘKOWANIA

— **Papieskie Dzieło Rozkrzewienia Wiary przy parafji św. Marcina** poczuwa się do milego obowiązku złożenia gorącego podziękowania tym wszystkim, którzy się przyczynili do wspaniałego powodzenia jego wieczornicy misyjnej w ubiegłą niedzielę, — czy to przez rozprzedaż biletów czy też przez swą obecność lub pomoc organizatorską czy w jakikolwiek inny sposób.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Specjalny Komitet trwałego uczczenia zasług** śp. prof. dr. Ireneusza Wierzejskiego pod przewodnictwem Rektora Uniwersytetu Poznańskiego, prof. dr. Stanisława Kasznicy, zwraca się z prośbą, ażeby zamiast wieńców na trumnę śp. prof. Wierzejskiego składać ofiary do Kwestury Uniwersytetu Poznańskiego w Coll. Minus na instytucję imienia Wierzejskiego, związaną z opieką nad kalekami. Komitet przygotowuje odpowiedni projekt i zajmuje się jego realizacją, a po uzgodnieniu go poda szczegóły w prasie.

— **Koło Śpiewackie Polskie i Koło Śpiewackie im. „Chopin”.** Lekcje śpiewu odbywają się regularnie w poniedziałki i czwartki w sali Stronictwa Narodowego przy ul. św. Marcina. Ze względu na koncert, który się odbędzie w czasie Wielkiego Tygodnia, komplet całej drużyny konieczny. — Zarząd.

— **„Szabeskurjer”.** Wyszedł z pod prasy nr. 4 „Szabeskurjera”, który prócz licznych zdjęć fotograficznych szabesjów i czarnych list sprzedawczyków, zawiera kilka ciekawych artykułów oraz dużo wiadomości z całej Polski. „Szabeskurjer” za 30 gr nabyć można w „Ruchu” i u kolporterów.

— **Egzaminy mistrzowskie w zawodzie cukierniczym** rozpoczną się w najbliższym czasie. Zainteresowanym kandydatom udziela informacji p. Jan Wawrzyniak, starszy Cechu Cukierników na Województwo Poznańskie.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Tow. św. Wincentego a Paulo par. św. Jana w Poznaniu** rozwija bardzo owocną działalność wśród ubogich. Pole pracy jest bardzo szerokie. W ubiegłą niedzielę odbyło się zebranie parafjanek, zwolane przez ks. prof. dr. Mazurkiewicza, na które przybyli p. L. Czubkova, p. prof. Niklewska oraz siostra Stanisława z Zakładu Opatrności na Śródcie. Sala była przepelniona. P. prof. Niklewska w wykładzie podkreśliła potrzebę wstępowania do organizacji, która ma do spełnienia tak szczytne zadania. Wskazywała również na konieczność współpracy z duszpasterzem stosownie do zasad akcji katolickiej. Treść wykładu i duch szczerze katolicki, jaki się ujawniał, zrobili na wszystkich bardzo dodatnie wrażenie.

— **Z targu.** Dnia 12 b. m. na pl. Sapiężyńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 5,60—6,00 zł; masła mleczarskiego 6,00—6,20 zł; twarogu 1,00—1,40 zł; mendel jaj 1,90—2,00 zł; litr śmietany 2,00—2,40 zł; litr mleka pełn. 34—36 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 3,00 do 3,20 zł; słoniny wędzonej 4,00—4,20 zł; wieprzowiny 3,20—4,00 zł; wołowiny 2,80 do 4,00 zł; cielęciny 2,60—3,20 zł; skody 2,80—3,20 zł; koziny 2,00—2,20 zł; smalcu 4—4,20 zł; za drob: kura 4—5 zł; perlica 5,00—6,00 zł; kaczka 5,00—6,00 zł; 1 kg. tucznej gęsi 4,00 zł; para gołębi 2,00 do 3,00 zł; indyk 10,00—16,00 zł; królik

Straszne nieszczęście!

Powódź w Francji

Kilkaset ofiar!

Katastrofę tę opisuje i obrazuje **nr. 24** Wielkopolskiej Ilustracji.

(Największe i najtańsze pismo ilustrowane dla szerokich kół publiczności. Pojedynczy egzemplarz tylko 45 groszy. miesięczny abonament 1,50 zł, kwartalnie 4.— zł. Egzemplarzy okazowych bezpłatnie należy żądać wprost od administracji: Poznań — św. Marcin 70).

Stadjon miejski

Możliwość otwarcia w dniu 15 czerwca.

Sprawa stadjonu miejskiego przy Błoniach Wildeckich, która swego czasu narobiła tyle wrzawy, powodując liczne i częściowe nieuzasadnione zarzuty, dobiega końca.

Jak wiadomo, wskutek osunięcia się fundamentów, zarysowały się ciężkie żelbetonowe dachy nad trybunami. Po dokładnych badaniach i obliczeniach przez inżyniera — specjalistę w tej dziedzinie, kosztem 60.000 zł wzmocniono fundamenty, aby kosztowniej konstrukcji dachów nie niszczyć. Powyżej podane 60.000 zł, wydatkowane w ramach przewidzianego budżetu stadjonu.

Prace są na ukończeniu i w kwietniu, gdy ziemia odfaje (mimo braku mrozów podczas zimy jednak skrzepa w dolnych pokładach), przystąpi się do próbnego obciążenia trybun. W razie dodatniego wyniku tej próby, uroczyste otwarcie stadjonu nastąpiłoby łącznie z obchodem dziesięciolecia sportu w Wielkopolsce, w dniu 15 czerwca b. r. (ss)

Wielkopolscy śpiewacy

Zjazd delegatów Wlkp. Związku Kół Śpiewackich.

Wielkopolski Związek Kół Śpiewackich zwołuje na niedzielę 16 b. m. do sali Uniwersytetu roczne walne zebranie delegatów poszczególnych okręgów. Początek obrad o godz. 10.

Na porządku obrad m. in.: Sprawozdanie zarządu głównego za rok 1929, zatwierdzenie kooptowanych 2 członków zarządu głównego, zmiana regulaminu, sprawa „Przeglądu Muzycz-

nego”, ustalenie budżetu na rok 1930, zamianowanie członka honorowego, komunikaty zarządu głównego, dotyczące: zawodów okręgowych w roku bieżącym, kwestji Zjednoczenia Zw. Śpiewaczych, zjazdu jubileuszowego w Śremie, zjazdu związku śląskiego w Katowicach, budowy pomnika Moniuszki w Katowicach i stosunku Kół do zarządu głównego.

Każdy okręg wysyła na 200 członków 1 delegata (najmniej 3). Okręg I. ma uprawnienie do 7 delegatów, okręg II. do 5, okręg IX. do 4 delegatów, — wszystkie inne okręgi po 3 delegatów.

KALENDARZYK

Środa, 12 marca 1930.

Słońce: wschód 6.16; — zachód 17.49; — długość dnia 11 godz. 33 min.

Księżyc: wschód 14.21; — zachód 5.53; — przed pełnią.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn. Środa, godz. 7 rano: Temperatura powietrza niska — 2 st. C. pochmurno, wiatr zachodni, ciśnienie atmosferyczne niskie 741 mm. — W ubiegły dobę temperatura najwyższa + 7 st. C. najniższa — 2 st. C.

Stan wody w Warszawie według notowań Inspekcji Drog Wodnych w Poznaniu + 0,41 m.

Kal. rzk.: Grzegorz W.; jutro Nicefor B. Kal. słow.: Światosz; jutro Niecisław.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Sapiężyńska, plac Sapiężyński 1. — Apteka pod Eskulapem, pl. Wolności 13. — Apteka pod Złotym Lwem, St. Rynek 75. — Apteka Chwaliszewska, Chwaliszewo 26.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Kraśzewskiego 12.

Łazarz: Apteka przy Parku Wilsona, ul. Marszałka Focha 47.

3,00—4,00 zł; ryby: 1 kilogram szczupaka 4,40—5,00 zł; karpia 5,00—5,20 zł; li na 5,00—5,20 zł; karasia 1,60—2,00 zł; leszcza 1,60—2,40 zł; okonia 2,60—3,60 zł; suma 4,00—5,00 zł; białych ryb 0,80—1,50 zł; za jarzyny: 1 kg. ziemniaków 8—10 gr; 1 kg. marchwi 20 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 20—40 gr; szpinaku 3,00—3,60 zł; jarmużu 60—80 gr; pietruszki 50—60 gr; seleru 1 zł; brukselki 2,00—2,60 zł; 1 kg. białej kapusty 50—60 gr; modrej i włoskiej kapusty 50—60 gr; 1 kg. kalarepy 40 gr; 1 kalafior 1,00—3,00 zł; 1 kg. melonu 30 gr; 1 kg. bobu 1,20 zł; 1 kg. ziórawin 1,40 zł; za owoce: 1 kg. jabłek 0,80—2,40 zł; 1 kg. chleba 40 gr; 1 kg. śledzi zielonych 0,80—1,00 zł; olej jadalny 2,40—3,00 zł. Sałatka zielona (inspektowa) główka 40 gr. — 1 kg. rabarbaru 2,20 zł; pęczek rzodkiewek 50 gr. — Ceny bez zmian. (hu.)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Najechnany przez wóz.** We wtorek popołudniu najechnał wóz ciężarowy 28-letniego robotnika Antoniego Biednego z Obornik. W chwili, gdy Biedny wsiał na pl. Sapiężyńskim do autobusu, kursującego pomiędzy Poznaniem a Obornikami, nadjechał niespodziewanie wóz ciężarowy i najechnął go. Pierwszej pomocy udzieliło nieszczęśliwemu Pogotowie Lekarskie (55-55), przewożąc poranionego w stanie bezprzytomnym do lecznicy miejskiej. (k.)

— **Bójka między kolegami.** Widownią niezwykle zaciekłej bójki była wczoraj wieczorem ulica Prusa na Jeźcach. — Mieszkający przy ul. Kościelnej 27 robotnik Antoni Ratajczak pokłócił się z Franciszkiem Palaczem, mieszkającym przy tej samej ulicy. W toku sprzeczki Palacz pchnął Ratajczaka nożem, raniąc go niebezpiecznie w szyję i nogę. Z rana na twarzy długości przeszło 10 cm. przewieziono ofiarę niezdolnej koleżeńskiej do lecznicy miejskiej. Głównym powodem zatargu było nadużycie alkoholu. (k.)

— **Najechnanie.** Dnia 11 bm. na Górnej Wildzie podczas przechodzenia przez jezdnię najechnany został przez tramwaj linii 8 p. Jan Repke z Zbąszynia, przy czym odniósł silne uszkodzenie prawego ramienia i zderzenie naskórka; odstawiono go do szpitala miejskiego, skąd po nalożeniu opatrunku został zwolniony. (z.)

KRONIKA POLICYJNA

— **Kradzieże i włamania.** P. Janiszewskiemu, ul. Wierzbicice 18, skradziono z przedsiłonia mieszkania futro męskie, wart. 500 zł. — P. Stefankiewicz, ul. Przemysłowa 28, skradziono z otwartej kasetki 300 zł. — Firmie „Lux”, św. Marcina 71, skradziono z biura 480 zł gotówki oraz różną bieliznę. — P. Weinertowi z Nowego Tomyska skradziono w Rzeźni Miejskiej cielę. (z.)

— **Spis znalezionych przedmiotów,** oddanych w Miejskim Urzędzie Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego w styczniu i lutym, a dotąd nie odebranych: 4 teki, zegarek męski nikielowy, etui skórkowe do cygar, paczka z kołnierzykami, krawat nowy zielony, 2 torebki, 2 parasole damskie, bransoletka znaczone X. B., zegarek damski połączony, klucze na kółeczka (16, 4 i 3), 2 wózki dwukółowe, konwa z naftą, czek na 3000 zł, 3 rogi jelenie.

KRONIKA SĄDOWA

— **Napastnik przed sądem.** W lutym ub. roku został napadnięty w Lesznie niejaki Franciszek Staliński. Było to na odludnej ulicy w pobliżu kościoła, gdy nagle na Stalińskiego rzuciło się dwóch opryszków, powalili go na ziemię. Na pastynicy gwałtem i terrorem wydobyli z kieszeni jego gotówkę 150 zł, poczem ulotnili się. Staliński wszczął alarm i opowiedział o rabunku policji. Natychmiast zarządzone u niejakiemu Szczepaniakowi rewizję, która została uwieńczona pomyślnym rezultatem. Znaleziono bowiem u nich portfel, należący do Stalińskiego, w którym znajdowało się jeszcze około 50 zł. Na rozprawie tłumaczył się Walenty Szczepaniak tem, że przebywał razem ze Stalińskim i że powstała między nimi kłótnia, która zamieniła się w bójkę, podczas której wypadł Stalińskiemu portfel, który znalazł Szczepaniak następnego dnia. Rozprawę odroczone, celem powołania dalszych świadków. (z.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **Wylowienie zwłok.** W kanale w pobliżu Kotusza w pow. śmigiełskim pełniący służbę kanalarz Ignacy Wojski, znalazł zwłoki mężczyzny, w których rozpoznał 67-letniego Józefa Adamskiego, robotnika z Wolkowa w pow. śmigiełskim. Adamski, jak się okazało popełnił samobójstwo z powodu trapiącej go dłuższej i nieuleczalnej choroby. (k.)

— **Najechnana przez samochód.** W Szamotułach, kierowca samochodu Franciszek Kokudo z Obrzycka, najechnał Marję Tuc z Szamotuł, którą z powodu ran na głowie i nodze musiano oddać pod opiekę lekarską. Poranienia są lżejszej natury. (k.)

— **Pod zarzutem zabójstwa.** W głosnej sprawie zabójstwa Jerzego Hantelmana w r. 1924 w pow. międzychodzkiem ujawniono obecnie nowe szczegóły. W związku z zeznaniami świadków aresztowano i odstawiono do sądu w Międzychodzie zamieszkałego w Miłostowie Karola Brylskiego. (k.)

— **Pożary w pow. chodzieskim.** W Nowejwsi Ujskiej z nieustalonej przyczyny

wybuchł pożar u p. Teresy Mazurkowej. Pastwą płomieni padły stodoła i chlew, wartości około 8 tys. złotych. — W Smilowie spalił się stóg słomy p. Alfreda Moebusa. Z palącego się stogu płomień przerzucił się na stojącą w pobliżu młocarnię parową p. Ernesta Hlenkego z Grabowa w powiecie wyrzyskim. Młocarnia spłonęła doszczętnie. Najdotkliwsze straty ponosi p. Hlenke, gdyż wartość młocarni ocenia się na około 12 tys. zł. Przyczyny powstania pożaru nie zdołano ustalić. (k.)

— **Napad rabunkowy na szosie.** Na drodze do Trzemeszka napadło dwóch niewysiedzonych osobników zamieszkałego w Gnieźnie Aleksandra Marca. Pod groźbą rewolwerów bandyci zabrali Marcowi portfel z dokumentami i gotówką w sumie 38 złotych i zbiegli. (k.)

— **Bandyta poranił mleczarza.** Na szosie pod Pradami w powiecie bydgoskim odwołujący mleko Wilhelm Wilbrandt napotknął na szosie pewnego mężczyznę, jadącego na rowerze. Zbliżywszy się do wozu, nieznajomy odrzucił rower i wskoczył na wóz i usiłował wyrwać Wilbrandtowi z rąk lejce. Mleczarz zaciął konie i usiłował zepchnąć napastnika z wozu. — Bandyta jednak przygotowanemu w rękę kamieniem uderzył mleczarza kilka razy w głowę, zadając mu dotkliwe rany, a następnie zbiegł. Zbroczony krwią W. dojechał do Bydgoszczy, gdzie z powodu ran musiał wezwać pomocy lekarskiej. Władze wszczęły natychmiast pościg za bandytą. (k.)

— **Śmierć przy kradzieży.** Od długiego czasu wzywano policję do stacji kolejowej w Pakości, by ująć szajkę, która wyprawiała się na kradzież węgla z wagonów. Dochodziło często do tego, że policja musiała używać broni palnej. W ostatnią niedzielę zrana doszło do podobnego wypadku. Złodzieje poczęli strzelać i obrzucili posterunkowego kamieniami. Wobec takiej sytuacji musiał on użyć broni palnej. Od strzału padł najbardziej uparty członek szajki, niejaki Kaczmarek, który był wprawdzie bezrobotnym, lecz pobierał znaczny zasiłek z funduszu bezrobocia oraz węgla. (pil.)

— **Nieszczęśliwy wypadek czy zabójstwo.** Dnia 7 bm. pokłócił się dwaj gospodarze Klimek i Boszman w obojętnej Białasie w Rudniku niedaleko Grudziądza. Bawący u Klimki w gościnie Bagrowski, zaintrygowany tem, że Klimek wrócił do domu pokrwawiony, udał się do Boszmana, by dojść przyczyny bijatyki. Ten ostatni jednak przywitał wchodzącego na dziedziniec strzałami rewolwerowymi i pozbawił go życia. Boszman twierdzi, że strzelał jedynie na postrach. (z.)

JARMARKI

— **Pniewy.** W czwartek, dnia 20 bm. odbędzie się jarmark na konie, bydło, świnię, produkty rolnicze i towary kramarskie.

Z WIELKOPOLSKI

— **Gniezno.** (Otwarcie targów na świnię.) Z dniem 11 bm. otwarto tu ponownie targi na świnię, wstrzymane od dłuższego czasu z powodu zarazy nierogacizny. Zwóz nierogaczyny jest dozwolony ze wszystkich miejscowości, nieobjętych chorobami zakaźnymi.

— (Obiecujący bracia.) Bracia Jan i Czesław Żarniewicz napadli w tych dniach na Antoniego Ponieckiego, zabierając mu zegarek. Sprawą zajęła się policja. (k.)

— **Oborniki.** (Kradzież futer.) W Stobnicy skradziono w tych dniach dwa futra męskie p. Henryka Fajansa. Sprawę kradzieży aresztowano w osobie Józefa Stelmazyka, któremu też futra odebrano. (k.)

— **Obrzycko.** (Z posiedzenia Rady miejskiej.) W dniu 4 i 5 bm. odbyło się posiedzenie Rady miejskiej. Preliminarz budżetowy na r. 1930-31 odroczone do następnego posiedzenia. Uchwalono m. in. pobierać w r. 1930-31 dodatek komunalny do państw. podatku gruntowego, statutu o pobieraniu samoistnego podatku drogowego oraz dodatek komunalny do państw. podatku przemysłowego, a mianowicie 15 proc. od świadectw przemysłowych, 20 proc. od kart rejestracyjnych i 15 proc. od obrotu. Rada miejska uchwaliła dać porękę na zaciągnięcie pożyczki przez Komunalną Kasę Oszczędności w wysokości 100 tys. złotych. Wybór pp. Józefa Jasińskiego i Jana Wojtkowiaka na członków rady nadzorczej Kom. Kasy Oszczędności zatwierdzono. Dla zwalczania bezrobocia wybrano komisję rozbudowy miasta, w skład której weszli z magistratu pp. Bielawski, Józef Szydłowski, z Rady miejskiej pp. Józef Brodniewicz, Józef Jasiński i Jan Cieślak. (os.)

— **Budzyń.** (Z Rady miejskiej.) Dn. 7 bm. odbyło się wprowadzenie nowej Rady miejskiej w urzędowanie. P. burmistrz, witając nowych radnych, podkreślił najważniejsze zadania, jakie ich czekają. Uchwalono następnie nadzwyczajny budżet w wysokości 25000 zł na spłatę pożyczki Starostwa Krajowego. Pożyczka ta będzie użyta na dokonanie szosy Budzyń — Prośna. Wybrano 7 komisji. Do każdej z nich wchodzi dwóch członków Rady miejskiej i jeden obywatel. (bk.)

— **Międzychód.** (Odczyty popularnonaukowe.) Koło T. N. S. W. zorganizowało cykl odczytów według następującego porządku: Dnia 16 bm.: „Napoleon a Pol-

Przestrzegamy

naszych Interesentów przed wysyłaniem pieniędzy dla nas w listach gdyż — jak z otrzymywanych reklamacji wynika — listy takie wcale nas nie dochodzą lub też otrzymujemy je bez gotówki. Poczta nie odpowiada za pieniądze, wysyłane w listach, a nawet zabrania takiego sposobu przysyłania gotówki.

Wszelką należność dla nas należy przekazywać tylko na konto nasze w Pocztovej Kasie Oszczędności (P. K. O.) w Poznaniu nr. 200149 (blankiet nadawczy kupić można na każde pocztę za 5 groszy, porto nie opłaca się) lub przekazem pocztowym, którego opłata wynosi do 10 zł 20 groszy do 25 zł 35 groszy.

Administracja.

— **światła nowych badań** — wygłosił p. J. Mikulska, prof. gimn. w Międzychodzie; dnia 30 bm.: „Znaczenie Chorzowa i Mościc” — wygłosił p. dr. Karol Adwentowski, dyr. sem. naucz. w Wolsztynie; dnia 6 kwietnia: „Teatr staropolski” — wygłosił p. W. Sauter, prof. gimn. w Międzychodzie; dnia 13 kwietnia: „Przysposobienie wojskowe i wychowanie fizyczne”

SKRZYNIKA DO LISTÓW

— **P. B. Dąbrowski.** Bank Gospodarstwa Krajowego. (K)
— **P. K. Marszewski.** Równowartość 1800 zł. Waloryzacja 15%, a więc należność 270 zł i zaległe odsetki. (K)
— **P. A. Grał.** Ostrołęka, miasto powiatowe w województwie białostockim. Radzimy zwrócić się do urzędu starostwskiego w Ostrołęce. (K)
— **B. G. Poznań.** Poematów nie zamieszczamy. (K)
— **Wieloletnia abonentka.** Obecnie nie ma Pani prawa do urlopu, ponieważ Pani sama rozwiązuje umowę o pracę. (K)
— **J. K. 1930.** P. Stefan Pawła, Puszczkowo. (K)
— **S. S. Rogoźno.** 1. Za 800 mk. należy się 10% równowartości, a więc 98,40 zł i zaległe odsetki, 2. Za hipotekę 5400 mk. należy się z odsetkami do końca 1924 r. 894,25 zł, do czego doliczyć należy dalsze zaległe odsetki. 3. Równowartość 420 tys. 1400 zł. Jeżeli pieniądze podjęto, waloryzacja 10%; jeżeli pozostały na rachunku, utracili wartość. 4. Równowartość 100 tys. mk. 250 zł; los ich taki sam jak pod 3). (K)

— **Stały czytelnik, Pleszew.** Nie znamy takiego stowarzyszenia. (K)
— **Miecz.** Państwowe Konserwatorium Muzyczne w Poznaniu, ul. Wrocławskiej. (K)
— **M. J. T.** 1. Należy napisać do władzy poprzedniego miejsca, podać szczegóły i poprosić o nadesłanie oświadczenia. 2. Sprawa opłaty w porządku. 3. W drogerji lub aptece. 4. W handlu przyrządów radiowych lub telefonicznych w Poznaniu, np. Radioelektor, ul. Ratajczaka 33. (K)

TEATRY

— **Z Teatru Wielkiego.** Dziś, we środę premiera operetki „Frasquita”. We czwartek, 13 bm. pod kierunkiem dyr. Wojciechowskiego „Szwanda Dudziarz” z pp. Bojar - Przemieniecka, Szafranska, Majem, Perkowiczem, Romanowiczem i Urbanowiczem. W piątek, 14 bm. „Łucja z Lammermooru” z pp. Fedyczkowską, Drabikim, Karpackim i Zathayem; kapelmistrz p. Leszczyński.

W sobotę po raz drugi „Frasquita” z pp. Fontanówną, Grabowską, Bratkiewiczem, Raczkowskim i Sendeckim, kapelmistrz p. Latoszewski. W niedzielę, 16 bm. o godz. 15 po cenach znizonych „Księżniczka dolarów” z pp. Fontanówną, Grabowską, Karską, Nochowicz, Bratkiewiczem, Gruszczyńskim i Wiśniewskim, kapelmistrz p. Eichstaedt.

— **Z Teatru Polskiego.** Dziś po raz 6 świetna komedia genialnego pisarza rosyjskiego Mikołaja Jewreinowa „Teatr wieczystej wojny”, na której teatr stale jest przepelniony. Jutro przedstawienie dla wojskowych i ich rodzin „Nad polskim morzem”. W sobotę zawsze wypełniająca teatr do ostatnich miejsc wielka komedia W. Szekspira „Kupiec wenecki”. W niedzielę popołudniu po cenach znizowanych wybrana komedia Wiktora Kelema „Komedia o prawdzie”.

W nadchodzący wtorek w Teatrze Polskim rzadka uroczystość. Utalentowany artysta, Zygmunt Noskowski obchodzić będzie jubileusz swej 30-letniej służby dla sztuki. Odegrana będzie po raz pierwszy głośna swego czasu komedia Scribe’a „Walka kobiet”, którą przygotowuje p. Młodziejowska.

— **Z Teatru Nowego.** Dziś, we środę po raz ostatni przed zejściem z afisza doskonała komedia p. t. „Dobrze skrojony frak”.

We czwartek generalna próba głośnej

sztuki amerykańskiej p. t. „Artyści”, której premiera jest naznaczona na piątek. „Artyści”, to sztuka barwna, pełna życia i humoru; nastrojowe sceny przepływają tańce, piosenki i ewolucje girszów. Cały zespół z pp. Haliną Cieszkowską i Feliksem Chmurkowskim na czele pracuje intensywnie od dłuższego czasu nad tą ciekawą i oddawna oczekiwaną premierą.

KAZIMIERZ KRUKOWSKI W POZNANIU
Kazimierz Krukowski, jeden z najpopularniejszych piosenkarzy i humorystów polskich, filar teatru „QUI PRO QUO”, bezkonkurencyjny piosenkarz i humorysta, ulubieniec publiczności, wraz ze swym zespołem przybywa na jedyny występ do Poznania i wystąpi w wieczornej humoru i piosenki w sobotę, dnia 15 marca b. r. o godz. 11 wiecz. w teatrze „Słońce”.

Znakomity artysta wykona cały szereg nowych „przebojów”. — w Poznaniu dotychczas nieznanych. — Ponadto udział przyjmą artyści: MILA KAMINSKA, znakomita primaballerina teatrów polskich i zagranicznych, ZOFIA PI-NINSKA, pieśniarka, ADAM RAPACKI, piosenkarz i NOWICKI, baletmistrz teatrów zagranicznych, solista słynnego baletu Pawłowej. Znakomici artyści zaprezentują nam szereg efektownych tańców i piosenek. Niewątpliwie gościna KAZIMIERZA KRUKOWSKIEGO zainteresuje w najwyższym stopniu wszystkich zwolenników sympatycznego artysty, którego nazwisko jest najlepszą rekomendacją, że wieczór będzie prawdziwą rewją szczerego humoru i śmiechu. Praktyczniejszym sferom publiczności zapewnić spędzenie wesołego wieczoru — Dyrekcja ustanawia najniższe ceny biletów od 2—6 zł. Sprzedaż biletów w składzie cygar p. Szrejbrovskiego — ul. Gwarna 20 — Tel. 56-38, zw 22 256

ALFRED HOEHN

światowej sławy pianista, który obecnie znajduje się na wielkim tournée w Polsce, wystąpi ze wspaniałym programem w nadchodzący poniedziałek, dnia 17 marca, wieczorem o godz. 8, w sali Domu Ewangelickiego.

ALFRED HOEHN, znany w Poznaniu, jak i na całym świecie, jako wybitny pianista - wirtuoz, który z niezrównanym mistrzostwem odzwierca wielkich klasyków, wykoną Bach’a „Chromatyczną Fantazję” i Fuge, Mozarta „Fantazję d-moll”, Beethovena „Sonatę c-moll” op. 111, Schumann’a „Etiudy symfoniczne”. Poza tem odegra artysta szereg utworów Chopina, jak i nowoczesnych autorów.

Występy HOEHNA cieszą się u nas wielkim powodzeniem, dlatego należy śpiesznie zapoatrzyć się na bilety, tem więcej, że dyr. koncertów Rozmarnowicza wyznaczyła wyjątkowo niskie ceny od 2 do 8 zł, włącznie podatku. — Sprzedaż biletów w składzie cygar A. Szrejbrovskiego, ul. Gwarna 20, telefon 56-38, a w dzień koncertu przy kasie, zw 22 249

Najslawniejszy skrzypek holenderski

JAN DAHMEN
który przez swój recital i występ jako solista w koncercie symfonicznym Filharmonji Poznańskiej w listopadzie r. ub. podpił odrazu naszą muzykalną publiczność, wystąpi ponownie w czwartek, dnia 28 b. m., wieczorem o godz. 8 w sali Domu Ewangelickiego. Na swych występach w Poznaniu okazał się JAN DAHMEN jako pierwszorzędnego wirtuozu i muzyka, którego gra pełna temperamentu wywołuje u publiczności pełne uznanie i wprowadza wszystkich w zachwyt. Program, jaki artysta dla Poznania wybrał, jest rzadko spotykany, i tak wykoną DAHMEN oprócz szeregu innych utworów Brahmsa Sonatę d-moll, Mozarta Koncert D-Dur, Czajkowskiego Koncert i Vieuxtempas Ballade i Polonez. — Przy fortepianie Mena Dahmen.

Występ tego znakomitego skrzypka wywoła wśród naszej publiczności wielkie zainteresowanie, tem więcej, że ceny biletów wyznaczone zostały od 2 do 8 zł, które już nabyć można w składzie cygar p. A. Szrejbrovskiego, ul. Gwarna 20, telefon 56-38.

Koncert ten organizuje dyr. koncertów Rozmarnowicza, zw 22 248

Teatr Wielki

DZIŚ — „Frasquita” — operetka Lehara. Premiera.
Czwartek, 13. 3. „Szwanda Dudziarz”, opera Weinbergera.
Piątek, 14. 3. „Łucja z Lammermooru”, opera Donizettiego.
Sobota, 15. 3. „Frasquita”, operetka Lehara.
Niedziela, 16. 3. po poł. „Księżniczka dolarów”, operetka Falla.
Niedziela, 16. 3. wieczorem „Szwanda Dudziarz”, opera Weinbergera.
Poniedziałek, 17. 3. „Frasquita”, operetka Lehara.
Wtorek, 18. 3. „Blanche fleur”, opera Kientzela.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na sale wpuszczony nie będzie.
Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Polski

DZIŚ — „Teatr wieczystej wojny”.
Czwartek, 13. 3. „Nad polskim morzem”.
Piątek, 14. 3. „Teatr wieczystej wojny”.
Sobota, 15. 3. „Kupiec wenecki”.
Niedziela, 16. 3. po południu „Komedia o prawdzie”.
Niedziela, 16. 3. wieczorem „Nad polskim morzem”.
Poniedziałek, 17. 3. „Nad polskim morzem”.
Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Dobrze skrojony frak”.
Czwartek, 13. 3. Teatr nieczynny z powodu próby generalnej „Artystów”.
Piątek, 14. 3. „Artyści” (Premjera).
Sobota, 15. 3. „Artyści”.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygartowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

TEATR WIELKOPOLSKI

Macierzy Szkolnej w Gdańsku
pod dyr. Bol Brzeskiego
„Ogniem i mieczem”
sztuka w 5 aktach
według powieści H. Sienkiewicza
12. 3. — Krotoszyn.
13. 3. — Odolanów.
14. 3. — Ostrzeszów.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

W NAUKOWYM POZNANIU

TRZEBA POPIERAĆ POLSKIE TOWARZYSTWO PREHISTORYCZNE

Im wyżej stoi jakieś społeczeństwo, tem silniej odczuwa ono nieprzerwany swój związek z przeszłością i tem bardziej poczuwa się ono do badania tej przeszłości. W Polsce mamy do odrobienia w tej dziedzinie liczne zaległości z okresu niewoli, a szczególnie naglące stają się badania w zakresie najdawniejszej naszej przeszłości przedhistorycznej, ponieważ zasób dokumentów przeddziejowych, w postaci wykopalisk, spoczywających w ziemi, mimo ustawy o ochronie zabytków przedhistorycznych, z rokiem każdym się zmniejsza, a z niemi giną bezcenne świadectwa, umożliwiające nam odtwarzanie życia i kultury naszych przodków.

Od 10 lat istnieje organizacja ogólnopolska z siedzibą w Poznaniu, skupiająca nie tylko fachowców — prehistoryków, lecz wszystkich interesujących się pradziejami Polski: Polskie Towarzystwo Prehistoryczne.

Celem towarzystwa jest popieranie badań nad pradziejami kraju, szerzenie zrozumienia i zainteresowania dla archeologii przedhistorycznej i współdziałanie z władzami konserwatorskimi w ochronie zabytków przedhistorycznych.

Polskie Towarzystwo Prehistoryczne wydaje dwa czasopisma ilustrowane: 1) ściśle naukowe „Przegląd Archeologiczny”, ukazujący się raz do roku, oraz 2) dwumiesięcznik popularno-naukowy „Z Otchłani Wieków”.

Niestety szczupła ilość członków (nieco ponad 200 osób) utrudnia towarzystwu urzeczywistnienie swych celów i dla tego na tej drodze zwracamy się do wszystkich interesujących się pradziejami Polski z prośbą o pomoc, w postaci zapisywania się na poczet członków towarzystwa, abyśmy mogli oprzeć nasz byt na pewnych podstawach. Niska składka roczna (6 zł rocznie) i obfity ekwiwalent w postaci dwóch wydawnictw, których cena księgarska jest trzykrotnie wyższą od sumy składki, powinny skłonić jak najwięcej osób do zapisywania się do towarzystwa. Członkami mogą być także osoby prawne i instytucje (szkoły, towarzystwa, czytelnie, biblioteki, muzea i t. d.).

Zgłoszenia na członków prosimy skierowywać pod adresem: Polskie Towarzystwo Prehistoryczne Poznań, ul. Mickiewicza nr. 34, zaś składki wpłacać najlepiej na konto towarzystwa w P. K. O. w Poznaniu nr. 209 371.

Zarząd Polskiego Towarzystwa Prehistorycznego: prof. dr. Z. Zakrzewski, prof. dr. J. Kostrzewski, K. Jążdżewski, sekretarz.

Dziesięciolecie Biblioteki Bydgoskiej. Miejska Biblioteka w Bydgoszczy obchodzi teraz dziesięcią rocznicę istnienia pod polskim zarządem. Okres ten zaznaczył się pomyślnym rozwojem. Z 75 tysięcy tomów przejętych od Niemców księgozbiorów — wzrósł do 115 tysięcy. Na przyrost ten złożyły się książki zakupione, jak i liczne ofiary, m. in. księgozbiór ks. Ogińskiego, dr. Korzeniowskiego, dr. Ziętaka. Biblioteka posiada cenny zbiór autografów, przeszło dwieście rękopisów oraz ciekawą kolekcję exlibrisów. Książki oprawiane są we własnej introligatorni. Biblioteka mieści się w pięknym, starym gmachu; westibul jej przyozdobił się w ostatnich latach popiersiem H. Sienkiewicza, dłuta prof. K. Laszczyńskiego. Pożytecznej tej instytucji należy życzyć podobnego rozwoju w przyszłym dziesięcioleciu. (vb)

Pisma nadesłane

„Przegląd Leśniczy”. Nr. 2. Treść: J. Miłkiewicz: „Współpraca międzynarodowa na polu doświadczalnictwa leśnego”. — Józef Paczowski: „Zastosowanie statystyki do badań typologicznych u Rosjan”. — Dr. St. Keler: „Karta z przeszłości geologicznej Poznańskiego i Pomorza”. — W. A. Łuczkiwicz: „Nieco o wpływie wiatru na drzewostany sosnowe”. — Inż. Ossowski: „Spulchniacz motorowy Siemens’a, ulepszonego typ K. V.”. — W. Holtey: „Godne polecenia doświadczenia nad aklimatyzacją gatunku, pozornie bardzo rentownego — sosna Murraya (Pinus murrayana)”. — A. Pawłowicz: „Korespondencyjne kursy leśne”. — W. Ulatowski: W odpowiedzi autorowi repliki „Zreby częściowe czy kulisowe”. — B. Magdziński: „Choroby zwierzęcy i sposoby ich zwalczania”. — Inż. L. Ossowski: „Kilka uwag o pozycji zwierząt podczas ssania i przuszenia”. — Władysław Janta-Polczyński: „Karczma pod wilkiem”. — Różne. — Literatura.

WŁOSKA KSIĄŻKA POLSKIEGO PIORA

Literatury polskiej przed wojną prawie nie znano na zachodzie. Wyjątek stanowił Sienkiewicz, którego powszechnie czytano w Anglii, we Francji, we Włoszech, choć więcej lubiano pisarzy rosyjskich, którzy i dziś mają swych wielbicieli wszędzie. Ale zainteresowanie literaturą polską wzrasta stale. Na tem polu największą usługę oddały katedry literatury polskiej, ustanowione w Rzymie i Brukseli (gdy dotąd w Paryżu takiej nie ma a lektorat polski w Institut des Langues slaves tego braku zastąpić nie może), zwłaszcza katedra rzymska od lat szeregu wywiera wpływ nieobliczalny.

Ze Mickiewiczem zajmował się w Turynie towiańczyk Begey i kilku innych entuzjastów, to nie miało większego znaczenia. Ogół włoskiej oświeconej elity pozostawał dla literatury polskiej obojętnym. Dopiero powołanie poznańskiego polonisty prof. dr. Romana Pollaka na katedrę polonistyki w Rzymie wzniesło zajęcie się przekładami z literatury polskiej, zachęciło do pisania artykułów i studiów. Palmieri, Damiani, Lo Gatto, Pavolini, Garosci, Nucci upamiętnili się jako tłumacze i badacze w pamięci współczesnych. Uderza zwłaszcza zapal dla wielkich romantyków. Można go szczególnie stwierdzić u następcy dr. Pollaka na katedrze rzymskiej: prof. Mavera. Pracował on dwukrotnie w seminarjum poznańskim a jego studia nad romantyzmem i Słowackim dowodzą głębokiego opanowania literatury przedmiotu i samodzielnej myśli badawczej. Wiemy, że i nim opiekował się dr. Pollak, dodając nową do tylu położonych dla polonistyki włoskiej zasług, o których mówi udział słuchaczy w jego wykładach, powszechne uznanie wśród polonofilów włoskich, urządzone w roku przeszłym kursa polonistyczne dla Włochów w Zakopanem itd. itd. Niech też nie będzie płoną nadzieja, że pomimo powrotu na katedrę w Poznaniu, Pollak będzie czuł i dalej nad tem, co tak świetnie rozpoczął.

Z niezmierną ciekawością przegląda się więc tom jego prac, wydany w r. 1929 w Rzymie, p. t. „Pagine di cultura e di letteratura polacca”, przez Instytut dla Wschodniej Europy. Jest on poświęcony włoskim przyjaciółm, a zwłaszcza uczynom Lo Gatto i Damianemu, aby przypominał im wspólne przeżycie za Alpami i w kraju, gdzie na wycieczkach, sięgających aż po Wilno, zebrali nasi włoscy goście mnóstwo wrażeń różnego charakteru i rodzaju.

Otwiera tom wykład inauguracyjny rzymski, wygłoszony przez dr. Pollaka 17 stycznia 1924 r. Profesor przypomniał pogląd Garibaldi’ego na Polskę, przedstawił stanowisko jej w dzisiejszej Europie, dalej zainteresowanie się nią w przeszłości, wreszcie współpracę włoskich i polskich bojowników o wolność. Nic słusniejszego. Polska obecna nie jest czemś nowym, wyszła z dawnej, a tradycje przeszłości są jej największym skarbem moralnym.

Z wielkiem zajęciem czyta się charakterystykę pierwszych wieków polskiej kultury. Dr. Pollak pokazuje jej genezę, którą było chrześcijaństwo. O ile zaś kościół zaopiekował się dziełem narodu, o tyle dojrzeć dał mu renesans włoski. Wpływ jego na naszą kulturę podkreśla autor wyraźnie i udowadnia mnóstwem historycznych argumentów. Wskazuje też na kierunek moralny polskiego ustroju, który dażył do ukształtowania człowieka, do wszczęcia weń poczucia godności, do tego aby poznał swoje obowiązki. Etyka chrześcijańska przenikała u nas wszystko, gdy na sąsiednim wschodzie było zupełnie inaczej. Tak, należało to powiedzieć tym, którzy o tem zapomnieli! Tak samo uczynił niegdyś Mickiewicz w Collège de France. Zbyt zaciężył nad zachodem przedewszystkiem kult Rosji, by zniknąć po wojnie światowej.

Głęboko ujęte są rozdziały o romantyzmie polskim i Mickiewiczem. Dr. Pollak podnosi zachodni i łaciński charakter literatury polskiej, wydobywa romantyzm ze wstrząśniętej katalizmami duszy narodowej, ukazuje jego związki z literackimi prądami zachodnimi, odkrywa istotę polskiego mesjanizmu. Ilustruje to wszystko opowiadaniem młodości Mickiewicza, analizą jego kowieńskiej twórczości,

przedstawieniem jego losów wygnanym w Rosji i słów proroczych na jej temat wypowiedzianych. Jakże głośno do społeczeństwa włoskiego, co uniknęło szczytów, dzięki Mussoliniemu, jarzma komunizmu, musi mówić Mickiewiczowskie porównanie pomników Piotra Wielkiego i Marka Aureliusza!

Nauka literatury polskiej może przydać się w Rzymie, Paryżu i Londynie, gdzie również poczynają się nią nieco interesować. Książka Pollaka nadaje się do jej propagandy znakomicie. Rozdziały o Słowackim i Krasieńskim uzupełniają obraz romantyzmu, bo bez Słowackiego nie można objąć ewolucji, jaką romantyzm przeszedł. Zrozumiał to niegdyś Krasieński, pojęła to w pełni krytyka, modernistyczna. Dr. Pollak przeciwstawia Słowackiego Mickiewiczowi jako egocentrystę, poetę w każdym calu, samotnika. Mickiewicz zorganizował swą świadomość narodową — Słowacki zagłębia się w siebie, i indywidualista pozostaje do końca. Postać Krasieńskiego oświeconego jest rozbiorem „Nieboskiej Komedji”.

Zamykają całość uwagi ogólne o cechach literatury polskiej i o wpły-

wach na nią włoskości. Słusznie uważa autor, że miała literatura zawsze dla narodu wielkie znaczenie, ale w czasie niewoli pełniła specjalną misję. Nie wedle kategorii estetycznych, ale historycznych, kulturalnych, społecznych, etycznych sądzić ją należy. Cała historia narodu w niej się odbija. Wyraża się zaś w liryzmie, bogactwie i niewyczerpanym, od dni Kochanowskiego do wieku Kasprzowicza. Uczuciowość, wrażliwość, arytmia polska wypowiada się w tej twórczości, której nie brak też związku z naturą i życiem wsi. Dwa te ostatnie momenty pogłębiają się stale.

Współpraca genjuszu włoskiego jest wydatną szczególnie w początkach. Ona, jako wyraz łacińskiej kultury zachodu zabezpiecza polską indywidualność i niezależność. Włoskie *risorgimento* idzie w parze z polskim, choć osiąga wcześniej swój cel...

Za ceną i bogatą w mądre uwagi książkę wypada prof. Pollakowi podziękowanie najserdeczniejsze.

Dr. Tadeusz Grabowski.
Poznań.

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Z literatury o Kochanowskim. Roczniaka Kochanowskiego zbliża się szybko. Nie wiadomo tylko, czy nauka polska odpowie godnie jej wielkości. Drobne przyczynki, notatki i komentarze są rzeczą cenną, ale nie dają jeszcze tego, co jest oczekiwanem. Dlatego słusznie zauważa nader uzdolniony polonista Kazimierz Hartleb, że pojawienie się książki Windakiewicza, niedawno tu omawianej, jest wypadkiem dużej wagi. Windakiewicz dał wzór monografii, wznosząc się nad zachwycane ale puste okrzyki Tarnowskiego i nad moźną grzebaninę Pleniewiczza. Przełomem było też studium Dobrzyckiego o pieśniach, bo od niego dopiero młodsze pokolenie zaczyna patrzeć innymi oczyma na poetę. Ten przewrót doszedł do syntezy w dziele Windakiewicza. Pobudza on do rozmyślań nad kulturą i programem literackim poety, jego stosunkiem do przyrody, zarysem filozofii i etyki, wyrazem przekonań religijnych. Są to problemy, które czekają swych badaczy. (T. Gr.)

Z planu Śród Literackich. Z Wilna pisać nam: Na ostatniej Śródce Literackiej prof. dr. Zdzichowski zajął się epoką i postacią Napoleona III. Prelegent odtworzył cały szereg najznamienniejszych sylwetek drugiego cesarstwa, jak: sam cesarz, cesarzowa Eugenia, ministrowie Olivier, Leboeuf, Bazaine, Canrobert, marsz. Mac Mahon, Thiers i inni. Sylwetki te są wynikiem subtelnej analizy epoki oraz głębokiego wniesienia w psychologię jednostek. Wiele dotychczasowych sądów i definicji zostało w odczycie prof. Zdzichowskiego przewartościowane i nieraz gruntownie zmienione. (nw)

Z Lwowskiego Tow. Naukowego. Wydział filologiczny odbył posiedzenie, na którym prof. dr. A. Chybiński przedstawił pracę dr. S. Łobaczewskiej pt.: „O harmonice Kl. A. Debussy’ego w I okresie jego twórczości”. (nl)

LITERATURA

Ku czci M. Rodziewiczówny. Z Warszawy pisać nam: Zrzeszenie Pisarzy Katolickich urządziło wieczór literacki pt. „Twórczość Marii Rodziewiczówny w literaturze i życiu Polski”. Wieczór zagaił p. Adam Grzymała-Siedlecki, p. Hanna Zahorska wygłosiła odczyt pt. „Twórczość Marii Rodziewiczówny”, p. Stanisław Miłkiewicz — „Krzyż na bastionie wschodnim” i p. Solarski, art. Teatru Narodowego recytował wyjątki z utworów zasłużonej powieściopisarki. (lw)

OCHRONA ZABYTEKÓW

Wystawa exlibrisów. Z Lublina pisać nam: Lubelskie Tow. miłośników książki zorganizowało w lokalu muzeum wystawę exlibrisów słowiańskich. Ekspozycja pochodzi z zbiorów prof. M. D. Gjurica w Zagrzebiu, uzupełnionych przez zbiory miejscowe exlibrisów rosyjskich. Zbiór prof. Gjurica był już poprzednio wystawiany w Warszawie i w Krakowie. Organizatorzy wystawy wydali starannie opracowany katalog. W przygotowaniu jest bibliofilskie jego wydanie ze wstępem Juliana Kota i okładką według rysunku Kazimierza Wiszniewskiego. (oz)

Sprzedaż unikatów Dickensa. Podczas likwidacji filadelfijskiej biblioteki Samuela A. Boyle’a sprzedano na licytacji kilka unikatów Dickensa w formie pierwszych odcinków kilku powieści za ogólną sumę 525 dol. Dwadzieścia odcinków powieści „David Copperfield” przyniosły 330 dol. na resztę złożyły się 20 odcinków „Mikolaja Nickleby” i pierwsze wydania „Domby i Syn” oraz „Małej Dorrit”. (zo)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Pierwszy dom artystów. Z Krakowa pisać nam: Rada Miejska m. Krakowa ofiarowała grunt pod budowę pierwszego w Polsce Domu Artystów Plastyków. Komitet Budowy oraz Prezydium Związku Plastyków w Krakowie zabiegają usilnie aby budowę jak najrychlej urzeczywistnić. (pk)

MUZYKA

„Baron Cygański” i Bela Kuhn. Ze Lwowa pisać nam: Wegetująca nasza opera wystawiła genialną operetkę Straussa pt. „Baron Cygański”. Obsadzono ją najlepszymi siłami opery, jak zresztą jest oddawna śpiewana w Wiedniu, nawet w Operze, jako dzieło dzisiaj już klasyczne. — Saffi śpiewała p. Plattówna, Barinkaya p. Bedlewicz, Kalmana Żupana basista p. Zapoht, Conte Carnero tenorzysta p. Kielarski. — A trzeba pamiętać, że był czas, iż we Lwowie Barinkaya śpiewał Florjański, mając u boku jako Saffi Radwan-Trapszowa, a jako Kalmana Żupana nieporównanego Skalskiego. Świetnie zaryzykował „Barona” Stanisław Tarnawski, co kiedy komuś przyszło do głowy pomyśleć, aby akcję przenieść z XVIII wieku w czasy... Peli Kuhn! Łatwo sobie wyobrazić, jak „pasuje” Jan Strauss do bolszewickiego „pucczu”. Było to zupełnie niepotrzebne. „Baron Cygański” jest wiecznie młody i steinachować go nie potrzeba, chyba że mu się chce zaszkodzić. (lm)

TEATR

Co grają w Łodzi? Teatr miejski gra niemiecki dramat F. Brucknera „Przestępcy”. Teatr Kameralny komedję wiedeńską Franka „Grand Hotel” oraz Kaisera „Dzień paździenikowy”. Teatr Popularny wystawia F. Fischera „Białą niewolnicę”, sztukę osnutą na tle handlu żywym towarem.

VARIA

Eksport książki niemieckiej zagranicę maleje. Niższe poczynają na ten temat statystykę podaje p. B. Suchodolski w ostatnim (11-tym) tomie „Nauki Polskiej”. Ostrzeżenie, że w porównaniu z latami poprzednimi eksport ten zmniejszył się przedwojennym. Jeśli w r. 1913 wywieziono do połowy 1920 kg książek a więc do zagranicę 14.905.200 kg, to w r. 1927 prawie piętnaście milionów kg, to w r. 1927 tylko 7.151.700 kg a więc nieco ponad siedem milionów kg. Wprawdzie eksport w r. 1927 pewną poprawę wykazuje w porównaniu z r. 1924 i następnych latami ale daleko jeszcze do cyfr z r. 1913. Jeśli eksport książki niemieckiej do Francji w r. 1913 wyniósł blisko 700.000 kg, to w r. 1927 tylko 99.200. nawet do Holandji eksport ten zmniejszył się do połowy. Stale zmniejsza się eksport do krajów nadbałtyckich i St. Zjednoczonych, stale w latach powojennych wzrasta wywóz do Czech, Węgier, Jugosławii, zmniejszył się stosunkowo nieznacznie w porównaniu z r. 1913 eksport do Angli i Włoch. Specjalnie interesują nas cyfry odnoszące się do Polski. Śląsk polski sprowadził w r. 1923 55.600 kg książek niemieckich a w r. 1927 — 99.300 kg. Polska zachodnia w tychże latach 19.300 i 128.000 kg, Polska wschodnia 180.700 i 148.800 kg. Ogółem sprowadzono do Polski w r. 1923 — 255.600 kg, w 1924 — 342.100 kg w 1925 — 447.300 kg, w 1926 r. — 240.300 kg, w 1927 r. — 376.100 kg. (P)

Książki nadesłane

Antoni Marczyński: „Lot nad Oceanem” Warszawa 1930 — „Rój”.
Julia Komorowska: „Biedne dusze” — Warszawa 1930 — Biblioteka Groszowa.

Sensacyjna afera złodziejska

W jednym z okien wystawowych na nowojorskim Broadwayu nęcił oczy przechodniów przeczudny naszyjnik z brylantów, spoczywający na kawałku aksamitnej materji. Ponad naszyjnikiem zawieszono tabliczkę z wymowną cyfrą: 50.000 dolarów.

Pewnego dnia w godzinach południowych, kiedy na Broadwayu roi się od przechodniów, do sklepu wszedł elegancki młodzieniec i wyraził życzenie obejrzenia zbliska cennego naszyjnika. Subjekt za ladą obrzucił gościa badawczym spojrzeniem, poczem zerknął porozumiewawczo na właściciela sklepu. Ten skinął głową i zbliżył się do lady gwoili obserwowania gościa, jako że jubilerzy nowojorscy przyzwyczajeni są do odwiedzin włamywaczy i oszustów. Tymczasem subjekt wydobyl z okna wystawowego naszyjnik i rozłożył go na ladzie. Gość jął przyglądać się kamieniom, wyrażając się o nich z wielkim znawstwem. Wyjął nawet z portfela maleńkie szkło powiększające, by dokładniej ocenić szlifierską robotę i barwę kamieni.

— Podoba mi się ten naszyjnik, biorę go — odezwał się wreszcie i zaraz dodał — proszę mi pokazać broszkę, która leżała obok naszyjnika w witrynie. Potrzebna będzie do kompletu.

Subjekt i właściciel mimowolnie rzucili wzrokiem na wystawę. Trwało to kilka sekund, ale to wystarczyło rzemieślnikowi do wykonania niecnego planu. Gdy tknięty przecuciem właściciel spojrział na ladę, naszyjnik zniknął, jak kamfora.

— Złodziej! — ryknął i skoczył jak zranny tygrys na gościa. — Oddaj w tej chwili brylanty!

Gość zaś nie tracąc rezonu, tylko krzywiąc z niesmakiem usta, rzekł:

— Cóż za chamskie maniere?... Przecież tylko co oddałem naszyjnik subiekto- wi.

Jubilerza ogarnęła wściekłość.

— W tej chwili cię zrewiduję? Wydobysz wszystko co masz w kieszeniach! Uprowadzam, że już nacisnąłem alarmowy dzwonek.

Wtwny dzentelmen z miną obrażoną zdejmując płaszcz i rzuca go niedbalym gestem na krzesło. Do magazynu wkracza oddział policjantów. Stróż bezpieczeństwa zamykają drzwi wejściowe na klucz i otaczają kołem złodzieja.

Rewizja. Bezceremonjalne obnażanie dzentelmana, z którego kolejno spadają rozmaite części garderoby, chwytane natychmiast przez policjantów.

I jubiler drżącymi rękami przeszukuje kieszenie, maca podszewkę, szuka tajnych skrytek, ale ani w kurtce, ani w spodniach, ani w kamizelce nie znalazł ciężkiego naszyjnika.

Jeden z wywiadowców bierze na stronę zdenerwowanego jubilerza i szepce mu coś do ucha.

— Może być — bełkocze tenże — te łotry potrafią nawet lykac brylanty. Dobrze Zabierzcie go do komisariatu i przetrząśnijcie mu organizm.

Cała kompanja udała się tedy do komisariatu. Ale i tutaj „wewnętrzna rewizja” nie dała żadnego wyniku. Gość tymczasem nabierał coraz większego tupetu, a pod koniec oznajmił policjantom, że wytoczy im proces o odszkodowanie, za niesłuszne posądzenie i brutalne obchodzenie się z niewinnym człowiekiem.

Jednakże po upływie kilku dni energiczna akcja detektywów nowojorskich została uwieczniona pomyślnym skutkiem. Cenny naszyjnik znaleziono u pewnego pasera, ukrywającego się w czwartorzędnym hoteliku na przedmieściu. Co się okazało? Elegancki dzentelmen był istotnie złodziejem, ale dopiero gdy go osadzono w areszcie i dowiedziano mu czarno na białym tysiąc i jeden złodziejskich sprawek, przyznał się, w jaki sposób dokonał kradzieży naszyjnika.

— Umówiłem się z kilku kolegami, że będą na mnie czekać na ulicy i w odpowiednim momencie urządzią zbiegowisko. Skoro jubiler odwróci się, by spojrzeć na broszkę, leżącą na wystawie, wsunąłem mu naszyjnik do kieszeni jego własnej. Wiedziałem doskonale, że jubiler zaalarmuje policję i że będzie mi towarzyszył do komisariatu. Skoro policjanci wypchnęli mnie na ulicę, kilku przechodniów podbiegło do jubilerza, dopytując się o przebieg zajścia. Jeden z tych „współuczających” wyciągnął z prawej kieszeni marynarki corpus delicti. Na widok znajomych twarzy odetchnąłem z ulgą. Wiedziałem, że teraz nic mi już nie grozi. Niestety, zawiódłem się na paserze. — Był to pospolity dureń. Trudno — niejednego jeszcze zawód czeka mnie w życiu.

Sędziowie nie odmawiali złodziejowi nie- zwykłego sprytu, nie zawahali się jednak go skazać na kilka lat ciężkiego więzienia.

Żądania kobiet hinduskich

Na ostatnim zjeździe przedstawicieli hinduskich organizacji kobiecych powzięte zostały następujące uchwały, świadczące dobitnie o wrastającym ruchu emancypacyjnym: 1) kobiety Indji zobowiązują się nie posyłać dzieci do szkół, które nie zapewniają im religijnego wychowania, 2) kobiety domagają się wprowadzenia w Indjach jednolitego prawodawstwa małżeńskiego i wydania zakazu zawierania małżeństw przez dziewczęta przed ukoń- czeniem 16-go roku życia, 3) każda wdowa powinna otrzymać pensję albo zawodowe,

wykształcenie, zapewniające jej niezależny byt, 4) cały personel nauczycielski w szko- łach elementarnych, zarówno żeńskich, jak i męskich, powinien się składać wyłącznie z kobiet.

SPORT

Gry sportowe

W wewnętrznym turnieju siatkówki pań „Warty”, w którym udział brały czte- ry drużyny zajęła I. miejsce Warta III w składzie Bandurska, Grzędzianka, Jawor- ska, Klimczakówna, Pierordówna, Wach- wiakówna (3 gry, 6 pkt., 71:57). Drugie miejsce rozstrzygnie się między I i II dru- żyną, czwarte miejsce zajęła drużyna IV (3 gry, 0 pkt., 50:90). Poszczególne spotka- nia dały następujące wyniki: drużyny: I — III 25:27, I — IV 30:20; II — III 16:22, II — IV 30:14; III — IV 30:16. Tabela ma wy- gląd następujący: 1) dr. III. (3; 6, 79:57), 2) dr. I. (2; 2, 57:47), 3) dr. II. (2; 2, 46:363), 4) dr. IV. (3; 0, 50:90).

Do turnieju hazeny o nagrodę wędrow- ną fy Gąsiorowski i Frankowski, rozpisa- nego przez K. S. „Warta” nie przesłano ża- dnych (!) zgłoszeń. Wobec tego odbędzie się turniej tylko między czterema drużynami pań „Warty”, a po za konkursem w turnie- ju udział wezmą 2 — 3 drużyny chłopców „Warty”.

Lekka atletyka

Petkiewiczowi zezwolono ponownie na start, przyczem jego dyskwalifikacja wy- wołała pewnego rodzaju interwencję dy- plomatyczną, wskutek której Sąd Najwyż- szy Stanów Zjednoczonych zawiesił decy- zję Amerykańskiego (nie Międzynarodowe- go) Związku Lekkoatletycznego. Petkie- wicz startować będzie w zawodach w hall, organizowanych przez Knights of Colum- bus w biegu na 1 milę ang.

(Nowy Jork — tel. wł.)

K. S. „Sparta” urządzi dnia 16 bm. o godz. 12 doroczny bieg na przełaj, o puchar wędrowny ofiarowany przez fir. W Tomsza w Poznaniu św. Marcin 59. Start i meta na boisku K. S. Sparta. Bieg odbędzie się pod- czas meczu „Legja” — „Sparta”, który rozpoczyna się o godz. 11.

Pięściarstwo

Do finału na G. Śląsku doszli bez walki reprezentanci „BKS” w meczu przeciwko „Warcie” oraz zawodnicy wyłonieni w dro-

Przez szybkie

Wielki post

Na zupełną kaszkę na mleku, po- tem śledzie z kartoflami, na deser ra- cuszki na oleju z cukrem.

— Trudno, mój kochany — powie- działa pani Zula do męża. — Przede- wszystkim teraz jest post, a po drugie musimy oszczędzać. Karnawał był taki długi.

— Oj, długi, długi — westchnął małżonek — długi za suknie balowe, raty za pantofelki, pończoszki. Gdzie się ruszyć długi, weksle i raty.

Pani zrobiła obrażoną minkę i do końca obiadu nie odezwała się do mę- ża ani słowa. Małżonek polykał w mil- czeniu postną strawę i w duchu modlił się, by się tylko na tem skończyło.

Ale z panią Zulą nie taka znów łat- wa sprawa. Po obiedzie mąż zamie- rzał cichaczem wymknąć się z domu i już wierzył pocichutku do drzwi, kie- dy pani wybuchnęła rzewnym szlo- chem.

— Jesteś tyran! — wyszeptała przez izer.

Mąż usiadł z powrotem na krzesło. Teraz otworzył się Sezam żalów. Karnawał, no i cóż, że karnawał,

dze eliminacji. W sobotę odbędą się w Ka- towicach walki finałowe o mistrzostwo Śląska, w których spotkają się (w kolej- ności wag od papierowej do ciężkiej): Be- dnorz (Bogucice) i Plezdorfer (Stadion), Moczko (BKS) i Michalski (BKS), Pyka (BKS) i Koerner (Policjny KS), Górny (Pol KS) i Radwański (BKS), Wochnik (BKS) i Zachlod (Stadion), Gawlik (BKS) i Studnicki (Wawel — Kraków), Wiczorek (BKS) i Jokiel (Stadion), Garstecki (BKS) i Seidel (BKS), Wocka (BKS) i Wystrach (BKS).

Mistrzostwa okręgowe. W dalszym cią- gu mistrz. spotykają się dziś o godz. 20 w sali „HCP” przy Górnej Wildzie 180 na- stępujący zawodnicy: Kucharzewski (W) — Buszka (HCP), Wdowicki (W) — Czerniak (HCP), Sipiński (HCP) — Wyrzykiewicz (W), Luczak (W) — Tasarek (HCP), Matu- szewski (W) — Nowak (W), Holasz (Sokół) — Grzędzielski (K), Zydorowicz (W) — Bączkowski (W). Jak z zestawienia par wy- nika, zawody te zapowiadają się ciekawie.

Pływanie

W pływalni warszawskiej kasy cho- rych, odbył się we wtorek pierwszy trening pływacki. Jak wiadomo pływania ta wy- kończona już przed kilku miesiącami, sta- ła od tego czasu nieczynna, gdyż komisarz kasy nie mógł się zdecydować na wydzier- żawienie jej.

Piłka nożna

„Legja” warszawska wyjeżdża do Nie- miec gdzie walczy w sobotę 15 bm. w Ka- mienicy z „Chemnitzer Sportclub”, a w dniu następnym w Dreźnie z klubem „Brandenburg”. „Garbarnia” spotka się w niedzielę w Brnie (Czechosł.) z „Židenica- mi”. (tel. wł.)

Scherfke II doskonały napastnik „War- ty” pozostaje w Poznaniu i będzie odsłu- giwać wojsko w 57 p. p. przez co atak „zie- lonych” nie ulegnie rozbiciu.

Różne

Klub Sport. Atl. „Spalla” urządzi w nie- dziele 16 bm. o godz. 15 zawody elimina- cyjne do mistrzostw okręgowych w sali gimnastycznej I-szej Szkoły Wydziałowej przy ul. Działyńskich. W programie: po- kaz 15-minutowej gimnastyki wzorowej, dźwiganie ciężarów według przepisów o- limpijskich, zapasy stylem rzymsko - gre- kim w 7 wagach. Wstęp wolny.

czyż pani Zula chodzi na bale dla swo- jej przyjemności. To jest taki sam cięż- ki obowiązek towarzyski, jak każdy in- ny, poprostu mus. Pani Zula rozumie doskonale, że z pieniędzmi jest ciężko, że trzeba oszczędzać, no, ale ktoś temu winien, że teraz już jest wiosna, a ona nie ma ani kostjumu, ani płaszcza, ani kapelusza, ani pantofelków, ani wogó- le, można powiedzieć — nic.

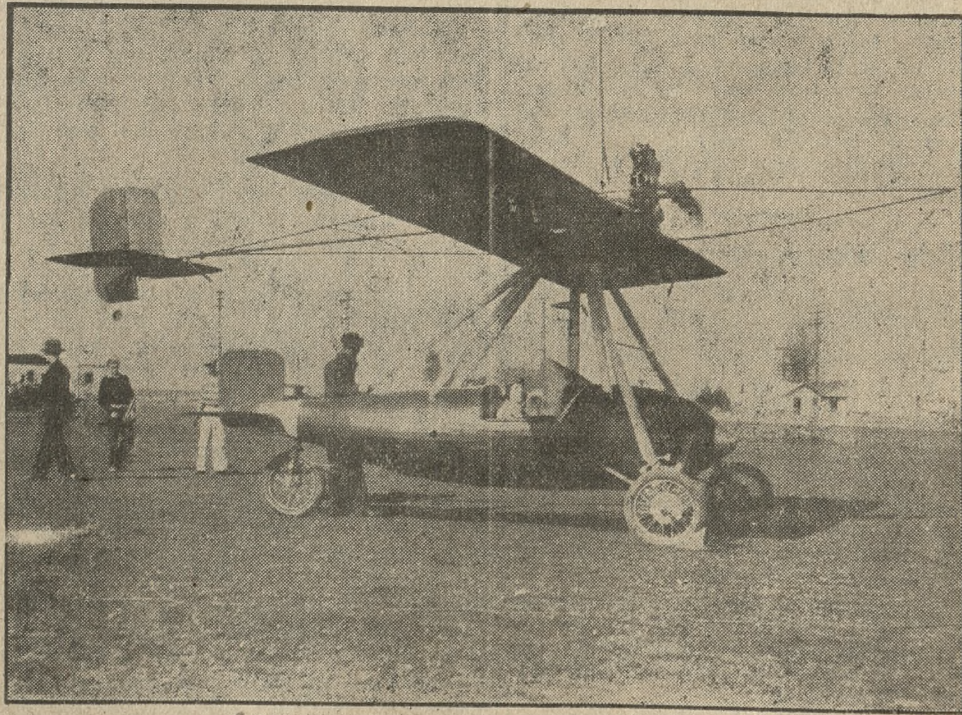
— Ależ, moja droga, nic mi o tem nie mówiłaś! Skąd ja mogę wiedzieć! Myślałem, że zeszloroczny płaszcz bę- dzie jeszcze dobry, a kostjum i kape- lusz dadzą się przeafasonować Pani Zu- la rozplakała się jeszcze goręcej.

Kiedy pan małżonek po godzinie wychodził z domu, nie poszedł już do kawiarni.

— Trzeba zaoszczędzić tę złotówkę — kalkulował. — Poza tem trzeba poprosić w biurze o zaliczkę, no i znów trzeba będzie wziąć część na weksel, a resztę na raty. Dobrze byłoby przestać na jakiś czas palić. W poście to nawet jest wskazane.

Pani Zula po wyjściu męża przez całe popołudnie studjowała mody wio- senne i rubrykę w piśmie kobiecem pod tytułem oszczędne obiady w czasie postu.

X. Awery.

Samolot przyszłości, skonstruowany przez Amerykanina Norrisa z San Fran- cisco. Odmienność od dotychczasowych konstrukcji samolotu czyni go odpor- nym przede wszystkim przeciwko wirom powietrznym.

Prezesem Poznańskiego Towarzystwa Pływackiego wybrano na ostatniem walnem zebraniu znanego obywatela poznańskiego p. Bolesława Winiewicza.

Nicaragua

Możliwości korzystnego handlu impor- towego i eksportowego

Wiadomości rządowe z Nicaragui, odbierane przez przedstawicielstwo kon- sularne w Polsce, potwierdzają całkowi- cie bardzo korzystne położenie gospo- darcze kraju. Nicaragua jest jedną z najzamożniejszych i najkulturalniejszych republik Ameryki Środkowej, i zajmu- je przewodnie miejsce w eksporcie tych- że państw. Dzisiejsze ekonomiczne po- łożenie kraju zawdzięcza Nicaragui rządowi, który już przez cały szereg lat kieruje nawą państwową, prowadząc względem Stanów Zjednoczonych Ame- ryki Północnej nadzwyczaj przyjazną politykę, co przyczynia się bardzo dodat- nio do rozwoju życia gospodarczego kraju. Nic więc dziwnego, że państwo, rozwijające się wśród tak pomyślnych okoliczności, kroczy stale rażno na- przód, zastawiając się do ducha cywil- izacji europejskiej i nie napotykać na trudności, jakie mogłyby dawniej po- wstać wskutek niepokojów krajowych wzgl. rewolucyj.

Na szczególną uwagę zasługują spławne drogi wodne tak na rzece San Juan, jak i na licznych jeziorach, cią- gnących się od Oceanu Atlantyckiego aż w głąb kraju do podnóża Kordyljerów (ze strony Oceanu Spokojnego), gdzie znajduje się stolica państwa Managua. Czarujący wprost jest widok z parowca na piękne malownicze wybrzeże. Przed okiem widza rozciągają się już to jasna zielenią świecące pola trzciny cukrowej, już to zielone plantacje kakaowe, już to obszerne plantacje bananów, na których zwracają uwagę czy to olbrzymie liście o wielkości człowieka, czy też kwiecie- liljowe. W lasach dziewiczych, które pokrywają wielkie przestrzenie wnętrza kraju, napotyka się drzewa luksusowe, ja. heban, mahoni, cedr, dalej kucuk, drzewa barwikowe i inne cenne gatun- ki. Wzdłuż wybrzeża Oceanu Spokoj- nego wznoszą się wysokie Andy i plan- tაციami kawy, która dojrzewa jednak tylko w okolicach wzgórz o umiarko- wanym klimacie. Tam też znajdują się kopalnie miedzi, dla których Państwo Zjednoczone P. A. mają specjalne zain- teresowanie. Tutaj także projektuje się budowę „Kanału Nicaraguńskiego”, który ma stanowić nie tylko odciażenie dla Kanału Panamskiego, lecz przede- wszystkim ma skrócić drogę dla żeglu- gi o dni kilka. Zrealizowanie tak wspan- iałego zamierzenia stworzyłoby dla Ni- caragui pierwszorzędną trakt światowy, któryby zapewnił nie tylko krajowi ko- rzyści materialne na nieograniczony przeciąg czasu, lecz dał państwu ważny atut w polityce międzynarodowej.

Miejmy nadzieję, że interesy z Nica- ragui zbliżą nasze kraje do siebie, a młody i umiętławy handlowiec mógłby stanowić nie wiążącą swoją ojczyznę z zamorskim tropikiem. Wartoby już nad- tem pomyśleć, gdyż Polsce brak jest wy- kwalifikowanych kupców zamorskich, którzyby dla kraju bardzo wiele, prze- dewszystkiem w dziedzinie handlu za- miennego, działać mogli. Przed laty dałem ku temu inicjatywę, niestety nie znalazła ona wówczas posłuchu i popar- cia. Gdzie morze — tam i kupiec za- morski być winien.

Antoni Wiatrak,
Konsul Generalny.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Jak mąż stanu do życia gospodarczego odnosić się winien

Wśród licznych artykułów, jakie w prasie polskiej ukazały się z okazji 80-lecia T. G. Masaryka nie znaleźliśmy przyczynku do historii tego męża stanu, przyczynku traktującego o stosunku jubilata do życia gospodarczego.

Sposób odnoszenia się prezydenta dożywołnego Czechosłowacji do zagadnień ekonomicznych zasadza się na najwyższym zainteresowaniu się tą stroną życia społecznego, jaką jest właśnie życie gospodarcze. Wielki mąż stanu zrozumiał głęboki związek między zagadnieniami gospodarczymi i problemami społeczno-państwowymi. Dlatego w praktycznej polityce dążył stale do zaprowadzenia i zachowania ładu i porządku w sprawach gospodarczych i finansowych. Ulubionym powiedzeniem Masaryka jest: nie kraść i nie bać się!

Zła i lekkomyślna gospodarka finansowa uchodziła w oczach czeskiego męża stanu zawsze jako objaw fałszywej polityki, zapowiadającej ciężkie dla kraju niebezpieczeństwa. Tylko na zdrowym organizmie gospodarczym oparte państwo może się rozwijać politycznie i kulturalnie, gdyż tylko w gospodarstwie zdrowych krajach może istnieć rzeczywiste zainteresowanie dla spraw kulturalnych.

Pierwszym zadaniem, które jako prezydent nowopowstałego państwa rozwiązać musiał, było danie ludności chleba i pracy. A ponieważ zdrowie ekonomiczne wymaga politycznego pokoju, od pierwszego dnia swej trudnej misji zabiegał o stworzenie ładu w kraju i pacyfikację świata. Masaryk powtarzał często w swych mowach, że „robi dobrą politykę, aby gospodarstwo czeskosłowackie bujnie rozwijać się mogło”.

Uznał on, że żyjąc w centrum Europy, Czechosłowacja nie może stanowić izolowanej wyspy i dlatego nie może się uwolnić od trudności wspólnych całemu światu, jako skutków wielkiej wojny. A mimo to, republika naszych pobratymców zdołała zająć w kwestiach ekonomicznych jedno z czołowych miejsc pośród gospodarczo skonsolidowanych państw Europy. Pacyfizm Masaryka przejawia się również w dziedzinie ekonomiki, dążeniem bowiem jego jest uzgadnianie własnych pojęć w tej materji z poglądami przyjętymi na forum międzynarodowym.

Entuzjazm, z jakim Masaryk odnosił się do postępu jako takiego, zrobił zeń gorącego zwolennika modernizacji życia gospodarczego i protektora wszelkich, usiłowań racjonalizacyjnych. Jak wynika z zapewnień jego domowników, prezydent Czechosłowacji, śledzi z wielkim zainteresowaniem zmiany, zachodzące w indeksach statystycznych, interesuje się większymi transakcjami finansowymi i przemysłowymi i stara się zachować kontakt ze sferami gospodarczymi.

Nie w tem dziwnego, że i przewodcy wytwórczości czeskiej składają hold genjuszowi Masaryka i radują się posiadaniem tak wybitnej osobistości na czele państwa. Zaiście, jest on wzorem nowoczesnego męża stanu, którego inteligencja obejmować winna wszystkie wielkie zagadnienia polityczne, kulturalne, socjalne i gospodarcze.

Krótkie informacje gospodarcze

— Rybołówstwo na wodach gdańskich zarówno morskich jak i śródlądowych przyniosło w ciągu stycznia rb. 860 850 kg. ryb ogólnej wartości 175 128 guld.

— Rząd austriacki postanowił podjąć roboty około budowy wielkiej szosy, która przecinałaby całą Austrię łącząc Italię z Węgrami. Koszta budowy obliczone zostały na 11 milj. szylingów.

— Ukazały się już pierwsze wyroby przetworzonego ryżu w Kłajpedzie. Pierwszy wagon wyluszczonego ryżu zakupił Związek Kooperatywny na Litwie.

— Według biuletynu min. rolnictwa w Waszyngtonie, zapasy pszenicy zmniejszyły się o 40 milj. buszli od października roku ub., wskutek czego spodziewana jest wyższa cen pszenicy.

— Senat amerykański przyjął ustawę, podnoszącą cło od bawełny długowłóknistej o 7 centów; ustawa ta dotknie przede wszystkim producentów bawełny egipskiej.

O zdrowe stosunki kredytowe

Walne zebranie towarzystwa „Ochrona Kredytu” w Poznaniu

Wczoraj odbyło się w gmachu Izby przemysłowo-handlowej w Poznaniu doroczne walne zebranie towarzystwa „Ochrona Kredytu”. Przebieg zebrania unaoczniał jasno, jak bardzo na czasie jest istnienie podobnego towarzystwa i jak wielkie ciągną z niego korzyści członkowie i społeczeństwo.

W nieobecności prezesa zarządu towarzystwa, p. Kasprowicza z Gniezna, zebranie zajął i przewodniczył mu zastępca prezesa dyr. Franciszek Maciejewski, który we wstępnym przemówieniu zwrócił uwagę obecnych na ciężką sytuację, w jakiej się obecnie znajduje nasz przemysł i handel i wzywał do energicznego poparcia akcji samopomocowej.

Następnie przystąpiono do wysłuchania sprawozdania z działalności władz towarzystwa, które zreferował p. Neymann jun. Jak wynikało z obszernego sprawozdania, działalność towarzystwa objęła nieoczekiwanie wielkie kregi — Przedewszystkiem nawiązano kontakt z wszystkimi polskimi izbami handlowymi i przemysłowymi, jak również z poszczególnymi branżami. Komitet wykonawczy towarzystwa interwenjował w 11 wypadkach upadłości na terenie swej działalności, wysłano około 400 okólników do członków, w których podano im do wiadomości nazwiska niewypłacalnych wzgl. nieetycznych dłużników, dalej wysłano 1200 monet do dłużników członków, z wezwaniem do uregulowania swych zaległości. Zaznaczyć należy, że monita te w większości wypadków odnosiły pozytywny skutek. W kilku wypadkach udzielano nawet zagranicznym firmom informacji o zdolności płatniczej pewnych firm, czy osób.

Ilość członków wzrosła w ciągu roku istnienia towarzystwa zgóra czterokrotnie. Wybitnie hamując jednak działa bierność niektórych członków, którzy nie nadsyłają list swoich niewypłacalnych dłużników i nie wykorzystują należycie agend towarzystwa. Przeważającą większość członków jednak — przedstawiciele wielkich i poważnych firm — ocenia należyte działalność zarządu i służy mu swą pomocą.

Informacje swoje o dłużnikach, które się rozsyła członkom w formie okólników uzyskuje towarzystwo z następujących źródeł: 1) z nadesłanych przez członków list, 2) z rejestru handlowego, 3) od związków (Związek Fabrykantów, Z. T. K. etc.), 4) z t. zw. tajnych list bankowych i państwowych, 5) z list kredytowych, wreszcie 6) od wywiadowi handlowych, krajowych i zagranicznych. W biurze towarzystwa znajduje się stała „czarna” kartoteka dłużników, stale uzupełniana. System pracy towarzystwa wzorowany jest na doświadczeniach i starych związkach analogicznych Ameryki i zachodniej Europy. Ostatnio zwrócił się do towarzystwa międzynarodowy związek wywia-

downi handlowych we Wiedniu, z prośbą o stałą współpracę. Zaznaczyć należy, że przy umieszczaniu w swej kartotece nowych nazwisk czy firm, towarzystwo kieruje się dalekoidącą ostrożnością i rozważą.

W dalszym ciągu porządku obrad przeprowadzono pewne zmiany i modernizację statutu towarzystwa. Postanowiono m. i. zaprosić przedstawicieli naszego świata gospodarczego, bezpośrednio niezainteresowanych w towarzystwie, w charakterze członków nadzwyczajnych, wolnych od opłat, dalej rozszerzono obszar działania tow. na teren całej Polski i w m. Gdańska i postanowiono nawiązać ściślejszy kontakt z zagranicą. Wszystkie te zmiany zatwierdzono jednogłośnie.

Z równieś jednomyślnie przyjętego sprawozdania kasowego wynikało, jak niezmiernie niskie były koszty funkcjonowania agend towarzystwa. Składka członkowska wynosi 10 zł miesięcznie, a wpisowe 25 zł jednorazowo, co w porównaniu z ogromem korzyści, jakie daje członkom należenie do towarzystwa, jest istotnie minimalne.

W dalszym ciągu zebrania zreferował p. radca Czajka z Grudziądza niezwykle charakterystyczną i... lekko kryminalnie trącą sprawę. Pewna znana firma grudziądzka, której brzmienia narazie nie ujawniamy, rozesłała do swych wierzycieli zaproszenie na zebranie, na którym oświadczyła, że z powodu złego stanu swoich interesów, może tylko pewien procent swych zobowiązań uiszczyć. O ile wierzyciele nie zechcą zaakceptować tej propozycji to... nie dostaną nic („w przeciwnym razie wszelkie zajęcia wypadną bez skutku”). — Sprawa ta nosi wyraźnie znamiona wymuszenia i kwalifikuje się do zajęcia się nią przez prokuratora. Zarząd towarzystwa obiecał ją należycie rozpatrzyć.

Nowy zarząd tow. ukonstytuował się w następującym składzie: prezes zarządu p. dyr. F. Maciejewski, zastępcy pp. St. Maciejewski i Niedbał; jako radni weszli do zarządu pp. Czajka, dyr. Łyczewek, Kajewski, Kłaczyński, Neymann sen. i Müller, zaś do komisji rewizyjnej pp. Wiecheć i Staszewski.

Na zakończenie wczoraj przewodniczący obecnych do jak najintensywniejszego propagowania idei ochrony wierzycielskości, przede wszystkim zaś, aby stosować profilaktykę przez ostrożność przy udzielaniu kredytu, szczególnie teraz, „pięć minut przed północą”, przed zawarciem traktatu handlowego z Niemcami, gdy firmy niemieckie zaczną hojnie szafować kredytem i gdy — z drugiej strony — w ciągu ostatniego miesiąca tylko zanotowano na terenie województwa poznańskiego 16 nadzorów i 12 upadłości.

Na tem po kilkugodzinnych owocnych obradach zebranie solwowano. (j)

Zatrudnienie nadmiaru ludności rolniczej w Polsce

Znaczne zaludnienie Polski i obfitość rąk roboczych nakazuje prowadzić politykę gospodarczą mogącą dać większe zatrudnienie ludności polskiej. Droga tutaj jedyną jest podniesienie wytwórczości.

Tutaj należy zaznaczyć, iż jakkolwiek rolnictwo stanowi główną podstawę zarobkowania ludności w Polsce, to jednak intensyfikacja rolnictwa nie będzie w stanie podnieść wytwórczości rolnej ponad wyższenie wsi i miast i dać podstawę do większego eksportu, jeżeli nie będzie zmniejszona liczebność ludności, żyjącej na roli.

Wtedy gdy w zachodniej Europie na doprowadzonej do wysokiej kultury roli żyje około 40 mieszkańców na kilometr kwadratowy, a w Danji, stawianej Polsce za wzór kraju rolnego, opartego na rozdrobnionej własności rolnej, na kilometr kwadratowy, żyje zaledwie 34 mieszkańców, to w Polsce na roli niedostatecznie zmniejszonej żyje dwa razy więcej ludności. Według obliczeń agronoma W. Otfinowskiego tylko około 19 proc. ludności polskiej odżywia się normalnie, dysponując 3.000 kaloryj na człowieka dziennie. Natomiast około 45

proc. ma już tylko średnio 2.500 kaloryj dziennie t. j. ilość niewystarczającą dla pracy, a 27 proc. stoi niżej minimum egzystencji, gdyż dysponuje tylko 1.750 kalorjami dziennie na człowieka.

W tych warunkach reforma rolna, nie zmniejszająca ilości rąk na ziemi, nie odpowiadałaby istotnym interesom społeczeństwa.

Już obecnie rola obciążona jest nadmierną liczbą ludności konsumującej znaczną część własnych produktów. Zagadnienie to jest tem ważniejsze, że szybki przyrost ludności pogarsza ciągle na wsi ten niewygodny stosunek.

Jedynie uprzemysłowienie kraju zdolne będzie podnieść wytwórczość wsi na głowę, odciągając rolniczą ludność do pracy w przemyśle, handlu i innych zawodach. Podniesie ona wtedy wytwórczość na głowę rolnika, — podniesiona będzie jego zamożność, zwiększona będzie wewnętrzna konsumpcja, mogąca dać podstawę dla produkcji przemysłowej. Uprzemysłowanie to jest też wskazane ze względu na posiadane przez Polskę wielkie zapasy węgla, eksportowanego dziś ze stratą finansową. Uprzemysłowanie na wielką skalę dokonane być może jedynie w razie podniesienia wydajności i sprawności pracy do wyżyn osiągniętych na zachodzie. R. B.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) Grudziądz solidaryzuje się z poznańskim kupiectwem branży cukierniczko-czekoladowej. W piątek, 7 bm. odbyło się w Grudziądzu zebranie kupiectwa handlującego cukrami i czekoladą oraz kupiectwa branży delikatesowo-kolonjalnej. W wyczerpującym referacie p. Szczepański przedstawił przebieg dotychczasowej akcji kupiectwa przeciwko tym fabrykom cukrów i czekolady, które otwierają własne składy detaliczne i nielojalnie pracują z handlem i wykazał, że rozwiązanie tego problemu leży całkowicie w rękach całego zainteresowanego kupiectwa Zach. Polski. Na zakończenie uchwalono rezolucję, w której stwierdza się, że otwieranie składów detalicznych przez fabryki godzi w byt kupca i jest dowodem nielojalnego odnoszenia się producentów do kupiectwa w tej branży pracującego, wobec tego, postanawia się nie prowadzić w tych składach towarów tych fabryk, które prowadzą detaliczny handel w Zach. Polsce.

(k) Produkcja turecka i perskie dywany na Targach w Poznaniu. Handel turecki zainteresował się żywo tegorocznymi Międzynarodowymi Targami w Poznaniu, pragnąc wystawić na nich produkty tureckie i ew. perskie jak: rodzynki, figi, nasiona i poza tem dywany perskie. Tutaj trzeba podkreślić, że kupiectwo tureckie, biorąc udział w Targach, zamierza jednocześnie wejść w bliskie stosunki z Polską, by importować do Turcji nasze wyroby włókiennicze i inne.

(k) W sprawie pomocy dla przemysłu włókienniczego. W dniu 13. bm. odbędzie się w Warszawie posiedzenie komitetu głównego Samowystarczalności Gospodarczej, które poprzedzone zostanie ogólną konferencją na temat przemysłu polskiego, ze szczególnem uwzględnieniem przemysłu włókienniczego. W konferencji, na którą przybędą przedstawiciele szeregu związków i organizacji kupieckich, weźmie udział doradca finansowy Banku Polskiego p. Charles Dewey. Na zebraniu omówiony będzie udział społeczeństwa w akcji pomocy dla przemysłu włókienniczego, przeżywającego obecnie ciężki kryzys, oraz w związku z tem poruszona będzie sprawa propagowania na nadchodzące lato używania wyłącznie polskich tkanin.

(k) Zadłużenie Polski. Ogólna suma długów państwowych Polski wynosiła na 1-go stycznia rb. 4211 530 680 zł, czyli w przeliczeniu na dolary w stosunku 1 dol. = 8,90 zł, — 473 205 694 dolarów. Zadłużenie Polski jest więc w porównaniu z długami innych państw małe. Na drugi zagraniczne przypada kwota 3 090 794 374 zł, czyli 414 695 997 dol. a na długi wewnętrzne 520 736 306 zł tj. 58 509 697 dol. Długi zagraniczne dzielą się na pożyczki — 1 168 724 939 zł, (131 319 432 dol.), długi wobec państw obcych, t. zw. reliefowe — 2 153 204 430 zł (241 933 083 dol.), długi wobec instytucji prywatnych 43 660 800 zł (4 905 707 dol.), długi likwidacyjne powojenne 325 186 205 zł (36 537 775 dol.). Z długów wewnętrznych przypada 495 574 497 zł (55 682 527 dol.), na długi oprocentowane — 25 161 809 zł (2 287 170 dol.), na bezprocentowe.

Z ZAGRANICY

(z) Szwecja zamierza powiększyć plantacje buraczane. W r. 1929 zmniejszyli plantatorzy szwedzcy obszary buraczane z 43 000 ha w r. 1928 na 25 000 ha; przyczyną tego było niepodwyższenie przez rząd cła na cukier zagraniczny. Obecnie jednak zamierzone jest powiększenie obszarów buraczanych do takiego stopnia, aby własną produkcją cukru pokryć swe potrzeby. Akcja ta znalazła zrozumienie u rządu, który chce zapewnić rolnictwu wyższą cenę za buraki. Wyznaczona przez rząd komisja zalecała podwyżkę cła wwozowego i użycie wpływów z tej podwyżki na podniesienie cen za buraki, lub też udzielenie bezpośredniej subwencji rządowej.

(z) Bezrobocie w Sowieciech. Liczba bezrobotnych w Sowieciech na dzień 1 lutego rb. wynosiła 1 200 000 osób, wobec 1 700 000 na dzień 1 maja 1929 r. Największą ilość bezrobotnych jak twierdzi Tass, stanowią robotnicy niewykwalifikowani i niepełnoletni, którzy jeszcze nigdy nie pracowali zarobkowo. 135 milj. rb. asygnowanych zostało na pomoc dla bezrobotnych wobec 152 milj. w roku zeszłym. W bieżącym roku gospodarka narodowa zmuszona będzie powołać 800 000 robotników wykwalifikowanych. Aby temu zapobiec potrzebują zadośćuczynić gieldy pracy organizują specjalne wykłady, podnoszące umiejętności kwalifikacyjne robotników. Ogólna ilość osób, zatrudnionych w gospodarce narodowej wynosi obecnie 11,5 milj. wobec 10 milj w roku ub.

(z) W sprawie gospodarczego przymierza celnego państw europejskich. Rocznik Narodowej Gospodarki i Statystyki przynosi w ostatnim numerze artykuł węgierskiego podsekretarza stanu dr. Eleméra Hantos, który rzucił projekt handlowo-politycznej współpracy państw środkowo-europejskich. Współpracę tę wyobraża sobie Hantos jako coś pośredniego między związkiem celnym a obecnym systemem układów handlowych. — Byłby to rodzaj przymierza celnego i gospodarczego państw, posiadających całkowitą suwerenność polityczną.

RADJO

Programy radijofoniczne

Czwartek, dnia 13 marca 1930 r.

Poznań (335 m) godz. 12.00 sygnał cz. su. godz. 12.40 koncert dla młodzieży szkolnej (transmisja z Filharmonii Warszawskiej); godz. 14.15 komunikaty gosp., roln., PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. 16.55 pogadanka na temat „Korespondencja krótkofalowa” wygl. p. kpt. Mickiewicz; godz. 17.10 „Opowieści historyczne dla młodzieży” (wygl. p. Marja de Mezer); g. 17.25 „Sprawa rewindykacji kościołów” (wygl. prof. Włodz. Dworaczek); g. 17.45 koncert kamer. (trans. z Warszawy); godzina 18.45 nadprogram i komunikaty okazyjne; godz. 18.55 „Młodość na antenie” — czyli tygodniowa wygadanka akademicka; godz. 19.10 odczyt p. t. „Jak należy zwiędzić Paryż dawny” (wygl. prof. dr. T. Silnicki); godz. 19.30 odczyt rolniczy p. t. „Czy orać głęboko czy płytko” (wygl. inż. dr. Tadeusz Świeżawski); godz. 19.50 rolniczo-skrzynka radiowa (wygl. p. Józef Rządowski); godz. 20.10 kurs elem. języka franc. (wygl. p. Omer Neveux); godz. 20.30 koncert muzyki polskiej. — (Transmisja z Auli U. P. Wykonawcy: Pozn. kwartet wokalny Felicja Krysiwiczowa (sopran), prof. Marja Trampczyńska (alt), Kajetan Bojarski (tenor), Janusz Nowak (bas), prof. Feliks Nowowiejski (organy), prof. Marian Sauer (akompaniament); godzina 21.30 sluchowisko (transmisja z Wilna); godz. 22.15 sygnał czasu z obserw. astr. U. P. — komunikaty PAT i sportowe.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Mikołaj Kaczmarek, właściciel firmy Bracia Miethe, Gwarna 8, 500 zł. — S. O. K. z prośbą o zdrowie i błogosławieństwo 10 zł. — Freitagowa z prośbą o zdrowie dla córki 3 zł. — N. z prośbą o wysłuchanie 10 zł. — M. B. z podziękowaniem za otrzymane łaski 3 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 1648,62 zł.

Na tanie kuchnie dla biednych m. Poznania: Zamiast podziękowań za nadesłane życzenia w dniu ślubu składają pp. Leonostwo Dąbrowscy z Zborowa 50 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 185 złotych.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Józef Rębacz, robotnik, 56 lat. Tadeusz Lisicki, urzędnik bankowy, 68 l. Jakób Kucharski, 5 l. 6 mies. 20 dni. Helena Rebler, 14 l. 9 mies. 20 dni. Jan Siejak, robotnik, 63 l. Michał Tuszewski, monter, 20 l. Józef Ratajczak, em. post. P. P., 38 l. Jadwiga Stachowiakówna, szwaczka, 42 l.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Żeńskie Tow. Przemysłowe.** Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek, dn. 13 bm. o godz. 19.30 na wielkiej sali Domu Królowej Jadwigi. Na porządku obrad wykład ks. Mościckiego na temat: „Kobieta a społeczeństwo” oraz inne ważne sprawy.

— **Tow. Uczniów Handlowych.** Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek, dn. 13 bm. o godz. 20 na małej sali Domu Królowej Jadwigi.

— **Tow. Śpiewu „Halka” Poznań-Jeżyce.** W niedzielę, dnia 16 bm. odbędzie się msza żałobna za spójność duszy śp. drużny Płatkówny Marji. Zbiórka wszystkich członków o godz. 9.45 przed kościołem Serca Jezusowego i św. Florjana na Jeżycach.

— **Związek Pracowników Fliskarskich.** Zebranie miesięczne odbędzie się w niedzielę, dnia 16 bm. o godz. 11 w lokalu p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej 8a.

— **Tow. Śpiew. „Halka” Nadzwyczajne** walne zebranie odbędzie się w czwartek, dnia 13 bm. o godz. 19.30 w lokalu p. Soltysia przy ul. Górczyńskiej.

Tabela wygranych Loterii Państwowej (Nieurzędowa)

(Bez gwarancji.)

Dziś, w piątym dniu ciągnięcia 5-jej klasy 20-jej polskiej loterii państwowej, główne wygrane padły na numery następujące:

50,000 zł na nr. 183228
20,000 zł na nr. 170806.
10,000 zł na nr. 95488.
5,000 zł na nr. 58868 158293 164646.
3,000 zł na nr. 89350 99170 127494 172189.
2,000 zł na nr. 6287 11650 19916 25000
29046 56008 91787 101972 108759 115561
120141 124491 154442 171394 198902.
1,000 zł na nr. 107 19823 25207 42933
45798 56060 74161 75843 81935 85822 110438
120218 130771 152450 153341 175977 180771
187186 188134 195453 196576 209060.

600 zł na nr. 1946 8377 9194 12621 14942
17448 19637 19443 20321 24519 36531 38905
41796 50582 55246 55685 56128 59038 69530
72356 78861 91060 99676 111917 128161 134682
135146 135794 141203 149267 152188 158086
161028 162900 166323 170477 178002 183212
183500 184951 187213 197807 198356 200331
205447 206440 207494.

500 zł na nr. 2768 7844 11081 11232 14131
14437 16190 17915 19169 21447 22545 22140
23955 25793 26438 29407 37157 37333 38341
38607 38858 39081 42096 42298 42938 44889
47051 49690 50871 53829 53900 57249 65961
66311 70168 70569 71578 72477 73036 73023
74957 75717 75848 76953 77994 79255 79528
80601 84510 84677 89390 90438 90721 92672
94580 95850 99047 102371 104573 106927
107645 108837 114664 115857 116768 120110
120277 121294 121637 122669 122556 123009
124372 124474 127062 128109 128121 128644
132980 133051 133278 137742 142070 142487
142825 144228 147073 147399 148112 149001
150874 151075 153942 155092 155460 158586
161206 161269 162010 162858 163950 164454
168287 176881 177963 180342 183079 184221
185365 187551 188290 192229 193324 194472
199778 200702 202301 203883 204168 204383
205111 207249.

Po 250 złotych wygrały numery następujące:

58 86 222 330 53 74 80 533 42 43 88 680
817 22 57 94 955 1093 315 24 23 507 71 629
68 720 83 815 52 2045 309 495 509 938 3236
328 519 602 52 86 718 806 959 4056 113 296
311 70 612 793 839 82 5085 253 66 533 698
786 96 823 911 19 6062 118 22 323 32 570 646
844 997 7082 135 335 565 716 26 61 825 73
934 72 86 8176 92 211 318 24 58 450 575 97
635 783 926 9045 103 29 301 62 66 85 424 91
520 27 610 761 877 10005 195 295 324 407 23
48 555 650 741 68 802 50 11088 99 137 212 98
99 383 424 25 32 45 58 512 651 92 810 939 48
12004 57 130 93 205 13 394 407 30 99 509 690
722 57 94 840 13001 14 76 209 65 341 401 90
513 35 63751 99 702 7 18 85 829 907 64 67
14136 75 236 377 89 473 541 621 48 883 15104
79 432 525 78 688 723 908 27 16317 32 483
52 6697 805 8 25 89 17000 88 189 259 410 38
76 528 658 833 77 85 96 906 14 94 18008 19
167 288 354 492 97 548 55 641 67 977 19078
182 85 98 221 54 66 377 424 63 794 821 903
42 23030 12 301 562 622 731 36 59 77 89 811
13 96 907 21043 93 162 206 65 487 97 602 14
718 43 57 71 870 902 22022 93 157 87 259 337
421 49 670 714 952 68 69 23029 91 92 275 80
409 62 529 54 652 725 43 89 831 69 24014 303
463 506 955.
25380 550 689 931 26019 43 131 34 59 525
60 647 861 83 27011 24 132 80 338 572 611 62
727 23020 94 134 281 309 422 570 722 570
722 836 39 961 85 92 23012 303 15 431 54 514
778 990 30122 24 54 98 264 374 90 441 55 58
566 85 750 950 88 31017 148 295 331 410 12
508 658 658 84 867 971 32552 193 202 79 304
478 537 75 658 62 95 770 77 843 55 93 909 21
71 33007 27 308 449 50 591 670 715 19 43 967
34042 207 22 302 456 61 62 500 68 85 609 74
721 978 35044 62 131 93 271 72 307 431 94

551 76 645 773 950 36177 259 305 34 91 654
65 745 54 968 74 37001 60 233 70 75 372 463
513 97 610 747 76 858 911 38090 304 11 39
467 625 743 805 83 92 39662 88 828 47 54 920
40085 356 517 63 94 720 28 889 965 41015 43
127 82 336 63 68 607 16 33 726 65 80 900 64
42028 236 64 321 474 851 43049 257 352 412
03 87 830 32 944 44235 318 472 525 87 656
731 45304 70 91 507 34 683 46067 155 83 279
564 631 733 808 50 47032 43 134 357 73 560
83 84 857 935 37 48062 110 69 301 4 78 423
522 633 82 766 861 73 80 905 49086 100 89
208 457 71 625 52 774 97.
50004 80 99 158 263 424 76 576 84 651 749
88 89 51008 21 113 372 410 37 44 542 44 604
44 60 713 21 70 801 28 93 97 97 52689 830 81
958 65 53244 312 46 478 664 841 54196 241
98 580 635 66 873 907 55055 69 133 93 253 61
312 443 524 42 723 56125 50 96 201 41 415
553 635 68 700 902 57050 175 433 579 694 749
914 40 79 81 58052 172 277 326 446 791 854
80 932 59242 59 393 413 41 94 589 610 37 65
728 80 843 59 60663 64 172 269 92 681 738
852 61046 72 126 60 256 63 359 87 466 78
558 711 31 47 876 90 62141 214 53 415 522
906 63030 104 24 40 51 95 210 308 34 88 536
628 944 64112 333 488 515 45 75 691 736 857
75 95 65058 100 222 79 397 533 636 825 64 77
66000 106 36 87 93 418 605 10 898 67146 225
365 447 51 63 79 801 947 68068 153 89 227
367 425 81 549 654 81 862 914 38 69094 381
514 88 611 41 57 798 896 921 33 56 70054 343
418 802 58 72 91 925 71175 87 339 93 429 38
64 530 721 29 59 61 839 974 76 72131 346 557
84 630 42 64 731 916 41 73162 338 57 488 601
10 713 901 74018 181 298 497 561 638 712 16
91 896 921 34 67.

75026 41 109 53 258 308 410 58 81 772 958
76047 64 140 56 67 252 327569 765 845 77111
18 336 710 37 66 995 73090 101 27 240 57
349 438 541 636 79 718 76 866 67 79036 151
59 86 230 369 512 89 621 738 920 44 80023
260 459 667 874 908 55 93 81044 54 150 402
53 513 722 60 923 48 82103 47 527 668 794
83038 88 158 78 277 303 36 70 74 82 426 40
77 504 13 79 651 55 821 53 88 947 84155 220
328 610 23 759 851 966 85003 101 96 488 502
631 90 830 903 89058 69 84 377 577 636 42 82
89 99 913 87086 96 110 99 642 57 779 815
88051 115 269 341 54 489 567 618 43 724 924
30 45 79 89036 333 34 423 30 521 48 602 96
709 819 67 931 50 90007 11 12 188 276 349
504 18 54 64 633 53 951 91007 40 150 71 217
343 434 509 921 92062 117 211 349 89 593
709 23 864 911 93047 122 53 70 254 70 87 309
451 617 746 51 59 61 817 54 82 94117 28 217
61 98 303 414 29 575 662 702 874 957 95000
18 77 105 218 33 301 668 89 720 914 96207 32
65 480 506 79 98602 45 72 700 870 927 55
97080 212 39 92 305 97 452 528 614 69 98047
161 98 272 437 56 836 52 99099 519 93 874.

100007 34 58 149 271 315 20 81 420 508 31
35 74 649 743 54 96 867 87 940 101186 227
407 15 624 777 914 67 81 102033 35 40 99 112
32 287 512 49 764 93 869 103139 86 219 313
14 34 38 66 431 536 612 959 99 104079 102
50 215 67 359 64 404 7 560 654 723 816 31
912 31 42 165167 72 96 98 315 403 14 541 78
788 963 106013 183 208 344 52 425 624 77 79
713 816 993 107051 458 94 574 698 757 68 77
920 108020 81 134 82 205 71 354 490 551 608
54 78 872 91 966 109095 229 393 425 56 726
36 872 924 110066 56 136 220 306 88 510 48 51
716 26 47 81574 950 111187 202 34 63 95 371
463 561 869 73 951 112197 264 361 416 45 601
749 951 96 113034 206 350 420 56 524 628 48
752 114139 42 204 9 343 52 453 558 644 770
97 862 115052 381 418 76 637 791 94 870 916
116189 211 74 524 635 60 82 804 15 36 43 954
117083 136 265 338 405 553 73 961 118104 38
61 460 543 600 79 81 84 708 119191 312 74
541 718 872 74 75 963 120162 251 329 465 505
64 796 857 918 121051 227 446 501 50 722 57
98 819 914 39 62 112023 40 59 80 126 227 78
89 306 39 87 89 404 66 555 639 704 840 123001
8 38 177 244 71 330 34 52 93 487 509 14 70
618 705 11 12 50 71 918 63 124000 54 119 342
443 504 672 94 734 815 33 81 92.

125004 27 45 126 223 451 55 77 504 93 603
8 721 40 911 45 55 66 126031 103 32 228 395
418 80 530 34 47 59 64 642 862 65 127035 82
115 46 224 330 50 415 33 43 526 632 57 727 803
957 128002 31 113 16 249 60 61 314 39 64 452
53 95 590 961 70 82 129018 27 83 214 37 79
430 64 72 507 629 72 739 894 926 31 74 130060
69 83 239 44 69 131018 23 83 190 631 837 901

132303 55 87 514 777 809 933 133056 304 9 50
69 91 426 573 611 60 790 802 47 89 919 134029
73 158 221 90 303 442 57 546 85 605 47 712
827 79 85 914 135000 47 122 28 76 226 77 313
31 451 739 63 814 96 994 136051 88 193 368 77
539 611 927 137070 550 95 726 49 813 35 903
53 138033 57 61 69 147 200 535 606 719 89 828
902 86 139182 229 77 329 619 78 736 958
140099 107 34 45 64 234 41 319 54 452 81 527
631 714 801 49 95 954 68 141133 37 281 317 445
76 569 606 10 49 796 811 910 26 72 142013 51
94 119 87 251 52 380 562 631 52 806 926 59
143045 62 175 79 89 581 84 722 26 39 863
144039 162 205 15 55 88 322 418 38 701 26 809
908 46 145044 112 47 224 52 55 64 79 334 50
401 85 502 10 655 811 74 82 902 3 12 84 146081
109 248 60 341 668 70 901 4 147044 107 21 238
97 322 78 515 26 630 87 722 826 40 917 29
148017 33 48 52 57 80 215 41 310 419 503 52
93 615 35 816 902 30 149087 106 77 232 314 39
49 64 483 597 664 68 74 88 795 837 45 68.
150020 28 53 120 224 93 327 65 80 428 511
47 99 667 765 90 809 81 99 151114 206 68 306
71 76 441 47 557 720 24 68 963 152068 71 121
227 84 342 642 85 747 77 85 860 70 91 940
153049 153 82 244 78 310 36 72 95 472 73 535
69 693 743 902 154023 33 93 105 35 258 623 51
795 831 963 155163 71 75 312 519 619 42 50 80
728 48 58 65 800 35 908 156098 196 320 41 442
64 99 655 711 42 63 821 48 79 914 63 92 157118
49 55 85 214 64 316 35 96 485 97 535 81 622
25 41 55 707 986 158065 98 109 12 76 278 413
574 606 723 38 74 96 159070 173 204 84 453 518
52 72 628 734 63 882 924 69 160020 63 65 126
257 78 345 68 448 53 79 89 513 614 24 85 779
83 839 933 38 48 161024 33 81 94 123 77 296
308 10 94 411 46 83 569 625 865 953 162029
78 133 36 341 51 66 82 85 412 550 60 623 68
781 827 79 952 163288 408 19 86 517 819 63 69
906 164072 95 223 99 524 38 660 79 745 69 856
968 69 99 165008 58 143 218 34 358 515 23 59
78 693 887 90 906 166012 13 86 123 25 30 33 51
53 63 258 99 344 55 447 84 637 56 72 770 812
920 167091 114 88 475 89 513 88 663 765 76 830
48 95 900 12 63 168036 77 124 237 38 44C 568
660 739 837 66 70 929 59 169199 144 221 61 307
434 37 54 532 602 722 802 934 39 170016 23 58
142 64 91 243 433 566 68 604 28 171021 101 4
404 78 94 513 286 821 43 71 925 57 172014
175 80 255 75 446 552 54 704 962 89 173002
88 200 48 361 83 471 507 8 62 72 654 713 30
915 38 174127 29 53 310 70 451 87 558 59 795
801 958 77.

W dniu 11 marca 1930 r. rozstał się z tym światem, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., przeżywszy lat 75, nasz ukochany ojciec, teść, dziadek i brat, ś. p.

Stanisław Nowina - Rożnowski

b. Obywatel ziemski

Eksportacja drogiej nam zwłok odbędzie się z domu żałoby do Kaponiery w piątek, dnia 14 bm. o godz. 4,30, nazajutrz nabożeństwo żałobne w kościele w Buku o godz. 9 rano i złożenie zwłok do grobów rodzinnych.

W ciężkim smutku pogrążona

Poznań, ul. Długa 3.

rodzina.

Osobnych zawiadomień się nie wysyła.

zw 22247

Dnia 11 marca zasnął w Bogu po długich ciężkich cierpieniach, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., nasz ukochany syn, brat, szwagier i wuj, ś. p.

Kazimierz Piojda

przeżywszy lat 36. Pogrzeb odbędzie się w piątek, 14 b. m. o godz. 5 z kostnicy cmentarza ławnego przy ul. Bukowskiej.

W smutku pogrążona

rodzina.

zw 22252

We wtorek, 11 marca 1930 r., o godz. 7,30 wieczorem, rozstał się z tym światem, po długich cierpieniach, zaopatrzony św. Sakramentami, ś. p.

ksiądz Włodzimierz Mann

proboszcz gołuchowski.

Wprowadzenie do kościoła zwłok, odbędzie się w piątek, 14 b. m., o godz. 5 po południu. Nazajutrz o godz. 10, odbędzie się żałobne nabożeństwo w kościele parafialnym, następnie eksportacja na cmentarz.

Wielebnych Konfratrów prosi o memento

w imieniu duchowieństwa dekanatu

ks. Niesiołowski, dziekan.

dw 4485

Za niezliczone wyrazy szczerego współczucia okazane mi z powodu zgonu najukochańszego męża mego, ś. p.

Władysława Wizy

składam tą drogą serdeczne

Pw 9937-11,43

podziękowanie

Wieleb. Duchowieństwu, Władzom Wojsk., Chórowi Farnemu, Przyjaciółom i Znajomym.

Zona.

Nowe siły dla mężczyzny

przy używaniu YOPUHAMIN najlepszego środka wzmacniającego — 50 porcyj zł 12,—

Dr. GEBHARD i S-ka — GDANSK. Nr. 108.

Pw 9669-10,201

Uczenice-arszantki

do oddziału kapeluszy damskich mogą się zgłosić

F. LISIECKI

Dom Konfekcyjny Sp. Akc.

w Poznaniu,

Stary Rynek 98/100.

Pw 9931-11,37

16 mórg roli

i pastwiska przy Górnej Wildzie do wydzierżawienia. Zgłoszenia pod dw 4479 do Kurjera Poznańskiego

Żwir betonowy

najlepszej jakości.

Zwirbrukarski piasek

dostarczy z własnej żwirowni wprost na miejsce spotrzebowania zw 22168 M. Boifmanna i S-ka, Poznań, Górna Włda 134. Tel. 35-07

Sztuczne oczy

wykonuje w obecności pacjenta nw 9135

ARNO MÜLLER

stała siedziba BRESLAU 13, Augustastr. 132.

Będzie w Poznaniu, dn 14 i 15 marca 1930 u Dr Tad Kiezkowskiego, św. Marcin nr. 6. Telefon 1'42.

BEZPŁATNIE!

Czytelnikom „Kurjera Poznańskiego”

Red Szyller-Szkolnik (autor prac naukowych) określa charakter zdolności i przeznaczenie bezinteresownie. Napisz imię, nazw, miesiąc urodzenia — otrzymasz analizę darmo. I oznacz kim jesteś kim być chcesz Warszawa Psycho-Grafolor Szyller-Szkolnik Nowowiejska 32 m 6 Znaczkami pocztowymi 75 gr na przesyłkę załączyć. n 9157

Przyjęcia osobiste płatne

godz. 11—7 wiecz.

ADMINISTRATORA

samodzielnego, majątek — 9 500 morg. — z powodu śmierci rodziny przyjmuje kontraktowo na 20 lat — Osoby kwalifikowane, mogące gwarantować kapitałem, własnym depozytem bankowym 100—800.000 zł. mają pierwszeństwo. Mieszkanie 40 pokoi, kompletnie umeblowane do dyspozycji. Oferty Kurjer zw 22 255

Zamienię

moją piękną kamienicę na folwark zw 22253

SMOGULECKI Jarocin.

ul. Warszawska 1.

Oprawy książek

wszelkiego rodzaju

Introligatornia

Drukarni Toruńskiej

T.A. w Toruniu

ul. św. Katarzyny 4.

Wille w Poznaniu

7-pok., łazienka, kuchnia, pok. służbowy, elektr. gaz, wodociąg, kanalizacja — pół morgi ogrodu, przy tramwaju wartości 60 000,— zł, cała wolna, zamienię na wille w Puszczykowie z dopłatą ewtl. na hipotekę. Oferty do Biura Ogłoszeń „PAR”, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 58,99

Pw 9932-58,99

zw 9471

zw 22247

zw 22252

zw 22168

zw 9135

zw 22 255

zw 22 253

zw 22 255

zw 22 255

zw 22 255

zw 22 255

zw 22 255

zw 22 255

zw 22 255

zw 22 255

zw 22 255

zw 22 255

zw 22 255

zw 22 255

zw 22 255

zw 22 255

Skorowidz Adresowy
Poznań, ul. Przecznicza 7.
Telefon 70-84.
Wydaństwo
W szczególności prosimy o zgłoszenie się do wydawnictwa: A) Nazwa, B) Branża, C) Nazwa i imię, D) Ulica i nr., E) Nr. telefonu, F) Nazwa firmy, G) Nazwa i imię, H) Nazwa i imię, I) Nazwa i imię, J) Nazwa i imię, K) Nazwa i imię, L) Nazwa i imię, M) Nazwa i imię, N) Nazwa i imię, O) Nazwa i imię, P) Nazwa i imię, Q) Nazwa i imię, R) Nazwa i imię, S) Nazwa i imię, T) Nazwa i imię, U) Nazwa i imię, V) Nazwa i imię, W) Nazwa i imię, X) Nazwa i imię, Y) Nazwa i imię, Z) Nazwa i imię.

Skorowidz Adresowy
Pilne!
Czas już odzież wiosenną oddać do odświeżenia firmie „BARWA” wł. S. Kałamajski
Poznań: pl. Wolności 6. Wielka 18, naroż. W. Garbar Marsz Focha 49, Wierzbicice 49, Rynek Jeżycki 1, narożnik ul. Kraszewskiego.
Toruń: ulica Szeroka 21. — Ostrów: Rynek 28
Leszno: Rynek 25 — Mosina: ulica Łąkowa.
Pw 9927/28-8,171/72

Nadszedł zwiastun znikającej zimy, przez wiatry, prochy i wilgoć roznośzony

KATAR NOSA KRTANI I CHRYPKA

Pamiętajcie, że znany powszechnie PINOMETHYL

stosowany przy katarze nosa, krtani i chrypce, chroci i usuwa następstwa tegoż. Do nabywania we wszystkich aptekach i drogeriach. Pw 9457-10,147

Reprezentacja na Woj. Poznańskie i Pomorskie Roman Kurczewski, Poznań, św. Marcin 63

Zdrowie niemowlęcia,

urodę dziecka

zapewnia

FOSFATYNA FALIÈRA

Znana mączka odżywcza gorąco zalecana w okresie odstawiania dziecka od piersi oraz jego rozwoju.

WSZĘDZIE DO NABYCIA

Tw 1081

Wille w Poznaniu

7-pok., łazienka, kuchnia, pok. służbowy, elektr. gaz, wodociąg, kanalizacja — pół morgi ogrodu, przy tramwaju wartości 60 000,— zł, cała wolna, zamienię na wille w Puszczykowie z dopłatą ewtl. na hipotekę. Oferty do Biura Ogłoszeń „PAR”, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 58,99

Pw 9932-58,99

Nadszedł najnowszy model Forda rocznik 1930

Polecają ze składu

BRACIA WABERSCY, Gniezno. Tel. 57.

Przedstawiciele Ford-Motor Company.

nw 9471

Cały Poznań

zachwycę się najwytworniejszym i najmodniejszemu lokalem przy ul. Kantaka 8-9 w Poznaniu

MOULIN ROUGE

Rendez-vous eleganckiego świata.

W lokalach parterowych
codziennie koncert od 5 - 7,30.

Uwaga: Porcja kawy lub herbaty 1 zł.

Pw 9934-11,41

Tartaki

Pity gatowe orig. „Reinscheid“ tanio rozsprzedają

„PRZEWODNIK“
Centrala Tow. Zdob. Artykuły techniczne
Poznań, św. Marcina 30.

Pw 9 654-9.384

PLACU

około 1000 metrów kwadr. wielkiego możliwie opłotowanego z szopa poszukuje się cel m. dz. erawy lub kupna zaraz Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod zw 22257

KAWA HAG

tańsza:

Duża paczka **zł. 3.80**

Mała paczka **zł. 1.90**

Kawa Hag jest pierwszorzędna kawa ziarnista, nieprześciągana w smaku i aromacie, przytem pozbawiona kofeiny i zupełnie nieszkodliwa.

Kontroler

energiczny, obeznany z administracją, potrzebny od 1. 4. 1930. Emeryci Policji Państwowej lub administracji mają pierwszeństwo.

F. Lisiecki Dom Konfekcyjny Sp. Akc.
Poznań, Stary Rynek 98/100.
Pw 9933-11,36

Kierownictwo

filii każdej branży lub przedstawicielstwo przyjmie Poznańczyk, zdolny handlowiec, o wyglądzie reprezentacyjnym i kaucją. Świadczenia i referencje poważnych firm polskich i niemieckich. Oferty uprasza się pod zw 22217 do ekspedycji Kurjera Poznańskiego.

Fryzjerzy damscy, męscy i manikurzystka

tylko pierwszorzędne siły potrzebni. Zgłoszenia pomiędzy godziną 7 a 8 wieczorem.

M. Scheller, Poczta 31.
vis a vis poczty. zw 22246

Bank Ludowy — Starogard (Pomorze)
poszukuje

członka Zarządu

siły fachowej. Do zgłoszeń uprasza się dołączyć życiorys, odpis świadectw oraz referencje z podaniem wymaganej pensji. dw 4459

Magazynier

biegły w polskim i niemieckim, doświadczony handlowiec, dysponent i ekspedjent, energ., pilny i uczciwy z kaucją. Zmieni posadę za skromnem wynagrodzeniem. Pierwszorzędne świadectwa i referencje. Dzielnica obojędna. Łaskawe oferty pod zw 22216 do eksp. Kurjera Poznańskiego.

Podróżujący

rutynowany, z gwarancją odpowiednią, potrzebny do hurtowni kolonialnej na prowizję. Zgłoszenia z odpisami świadectw do eksp. Kurjera Pozn. pod zw 22250

Zakład Wychowawczy w Poznaniu

poszukuje od 1. 4. r. b.

- egzaminowanej pielęgniarki chorych wzgl. higienistki,
- egzaminowanej bony - freblanki.

Warunki przyjęcia do 1. i 2.: Petent. znajomość szycia, zamilowanie do młodzieży, wiek od 25 do 30 lat, zdrowa i silna budowa ciała, nieskazitelna przeszłość. Zgłoszenia z dołączeniem życiorysu i uwierzytelnionych odpisów świadectw do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 22251

POSTĘPOWANIE UPADŁOŚCIOWE

Co do majątku firmy Stefan Wadzyński w Gnieźnie, Rynek nr. 6, wdraża się z dniem dzisiejszym t. j. z dniem 10 marca 1930 r., o godz. 12 przed poł., postępowanie upadłościowe, ponieważ firma powyższa jest niewypłacalna.

Zarządcą masy upadłościowej mianuje się p. adwokata Dr. Zgańskiego z Gniezna. Wierzytelności należy zgłaszać w Sądzie najpóźniej do dnia 12. 4. 1930 r.

Do powzięcia uchwały, czy mianowany zarządca masy ma pozostać, ewentualnie celem wyboru nowego zarządcy, dalej celem ustanowienia wydziału wierzytelności, a także celem powzięcia uchwały co do kwestyj, wymienionych w § 172 ustawy o upadłościach, wyznacza się w niżej wymienionym Sądzie termin na dzień 9 kwietnia 1930 r., o godz. 10 przed połudn. — zaś celem zbadania zgłoszonych wierzytelności termin na dzień 7 maja 1930 r., o godz. 10 przed południem.

Wszystkim, którzy posiadają jakiegokolwiek rzeczy, należące do masy upadłościowej, lub którzy tej masie są cokolwiek dłużni, zakazuje się owe rzeczy wydawać dłużnikowi upadłemu względnie uiszczać się z długu, a nadto poleca się im, aby najpóźniej do dnia 1 kwietnia 1930 r., donieśli zarządcy masy o posiadaniu takich rzeczy i o tem, czy przysługują im jakie wierzytelności, z powodu których mieliby prawo żądać odrębnego zaspokojenia z owych rzeczy. Sąd Powiatowy w Gnieźnie.

Sobota, 15 marca 1930 r.

POZNAŃ, UL. WIELKA 25

OTWARCIE SKŁADU BŁAWATÓW

Poleca znane ze swej jakości wyroby fabryki

Braci Czeczowiczka w Andrychowie

jak

I.
płótna surowe
płótna koszulowe
szyfony
szyrtingi
kretony
perkalny
kalesonowe

II.
ZEFIRY
POPELINY
batysty
batysty kolorowe
szyfony kolorowe
pique na gorę
panama na koszule sportowe

III.
INLETY czerwone i różowe w najlepszych gatunkach
materacowe
adamaszki pościelowe
prześcieradła
ręczniki odpasowane i z metra
roletowe
flanela i barchany.

zw 22258

Właśc. G. Janowska.

Największą sensacją automobilową roku 1930 jest

FIAT model 514

z silnikiem 4-cyl. 6/30 KM.

oparty na tradycjach modelu 501 stanowi typ idealny i bezkonkurencyjny skupia w sobie najnowsze zdobycze techniki samochodowej, górując solidnością i wytwornością wykonania ponad wszystkimi samochodami znacznie kosztowniejszymi. Jedyne w swoim rodzaju samochód do wykonywania czynności zawodowych, doskonały dla sportu i użytku prywatnego — pod każdym względem wzorowy samochód użytkowy. Ekonomiczny w użyciu i tani, a więc dostępny dla każdego.

Cena za karetkę 4-osobową, 4-drzwiową wynosi tylko **Zł 12.950,—**

Do natychmiastowej dostawy poleca
wyłączne przedstawicielstwo na Wojew. Poznańskie i Pomorskie

BRZESKIAUTO Sp. Akc. POZNAŃ

ul. Dąbrowskiego 29. Tel. 63-23, 63-65.

Posiadamy również stale na składzie samochody Fiat Mod. 509 ⁴/₁₀ KM.,

Pw 9938-11,42

520 ⁹/₁₀ KM., 521 ¹⁰/₁₀ KM., 525 ¹⁵/₁₀ KM.

Mieszkanie

trzy pokoje z wszelkimi przynależnościami, centralne ogrzewanie, światło elektryczne, wprost od gospodarza, natychmiast do oddania. Czynnosc wedle umowy. Zgłoszenia św. Marcina 63, w podwórzu, prawo, w biurze. zw 22246

Mieszkania

8-pokojowego dla swego syndyka (młode bezdzietne małżeństwo) poszukujemy zaraz. Dzierżawa za dwa lata zgóry. O łaskawę zgłoszenia prosimy pp. gospodarzy. Agenci wykluczeni.

Związek Tow. Przem. i Rzem. w Poznaniu

Masztalarska 8a.

zw 22183

(-) Fr. Górczak

(-) Stanisław Libera.

Bankowca

kawaler, rutynowanego fachowca, poszukuje zaraz ewentualnie później, Bank Ludowy w Gnieźnie. Reflektuje się na solidnego, energicznego i kupiecko rzutkiego pana. Przy odpowiednich zdolnościach rychły awans na członka Zarządu zapewniony. Łaskawe zgłoszenia z curriculum vitae, odpisem świadectw, referencjami i podaniem warunków uprasza się skierować do prezesa Rady Nadzorczej p. Fr. Mierzwickiego w Gnieźnie (Wlkp.). zw 22233

Dobrze zaprowadzona praktyka lekarska

w mieście przemysłowym, 13 tys. mieszkańców, z wyższymi szkołami, bogata okolica, śliczne mieszkanie, do oddania wzgl. za dostarczenie odpowiedn. mieszkań w Poznaniu, nadającego się specjalnie na praktykę lekarską. Oferty uprasza się pod „Praktyka Lekarska” do Biura Ogłoszeń „PAR”, Bydgoszcz, Dworcowa 72. Pw 9929-63,137

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE CZŁONKÓW

Zachodnio-Polskiego Towarzystwa Kredytowego Miejskiego odbędzie się dnia 27 marca 1930 r., o godz. 5 po poł., w lokalu Komunalnego Banku Kredytowego w Poznaniu, ul. 27 Grudnia nr. 8.

Porządek obrad:

1. Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok 1929.
2. Oznaczenie wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej.
3. Wybór ustępujących członków Rady Nadzorczej.
4. Wolne głosy.

(—) C. Ratajski

Prezes Rady Nadzorczej Zachodnio-Polskiego Towarzystwa Kredytowego Miejskiego.

KONKURS

Komunalna Kasa Oszczędności powiatu kartuskiego (Pomorze), ogłasza konkurs na stanowisko dyrektora Kasy.

Warunki: Odpowiednie przygotowania teoretyczne i praktyczne, przynajmniej kilkoletnia praktyka bankowa na odpowiedzialnych stanowiskach. Uposażenie wg. VII wzgl. VI grupy uposażenia pracowników państwowych, zależnie od kwalifikacji.

Oferty z dołączeniem uwierzytelnionych odpisów świadectw naukowych i służbowych, własnoręcznie napisanego życiorysu oraz referencji wiarygodnych osób, należy nadesłać pod adresem: **Przewodniczący Wydziału Powiatowego powiatu kartuskiego w Kartuzach**, w terminie do dnia 1 kwietnia 1930 r.

Oferty nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.
Komunalna Kasa Oszczędności Zarząd.
dw. 4473

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo.
i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo.
Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

2. Na. 3/30.

OGŁOSZENIE

Do rozpatrzenia wniosku kupca Tadeusza Zwierzyńskiego, właściciela firmy P. Zwierzyński, fabryka mydeł i chemiczno-technicznych wyrobów „Perol” w Gnieźnie, zast. przez adwokata Dra. Zgąńskiego w Gnieźnie, o odroczenie wyplat celem zapobiegania upadłości, wyznacza się termin w niżej podpisanym Sądzie Powiatowym, pokój 6, dnia 26 marca 1930 roku, godzina 10.

Wierzyteli mogą się w owym terminie jawnie i udzielać wyjaśnień.

Gniezno, dnia 10 marca 1930 roku.

Sąd Powiatowy.

Urząd Gminy i Komisja Klimatyczna w Worochcie, ogłasza konkurs na urządzenie elektrowni i instalacji w gminie i uzdrowisku „Worochta”. Oferty proszę składać w załączonych kopertach z napisem: „Elektryfikacja”, w terminie do dnia 15 marca r. b. pod adresem: **Komisja Klimatyczna w Worochcie, Województwo Stanisławowskie.** dw. 4299

Przetarg przymusowy

W sobotę, dnia 15 marca 1930 r., o godzinie 2 po południu, sprzedawać będę w majątności Sędzinach publicznie najwięcej dającym za gotówkę:

kanapę, 2 fotele, biurko, szafę do książek

Kurczewski, kom. sądowy, Szamotuły.

Na wniosek firmy Hecht i S-ka w Poznaniu, ul. Wielka 21, udziela się odroczenia wyplat na przeciąg 3 miesięcy i to od 6 marca 1930 r., do 5 czerwca 1930 r. Nadzorca mianuje się Józefa Mączyńskiego z Poznania, ul. Chelmońskiego 9. Poznań, dnia 6 marca 1930 r. **Sąd Grodzki 2a.** nw 9298

Niniejszem podaje się do publicznej wiadomości, iż dnia 15 marca 1930 r., o godzinie 10 rano, odbędzie się w **Urzędzie Skarbowym Akcyz i Monopoli Państwowych w Poznaniu**, Aleje Marcinkowskiego 31, sprzedaż w drodze licytacji następujących przedmiotów:

4 tek, 3 torebek damskich, 350 popielniczek, 350 sztuk mydeł, 120 sztuk mydeł, 5 parasoli damskich, 30 pudełek pasty, 66 pisarek, 341 000 gilz, 4 waliz, 156 tabliczek czekolady, 10 torebek karmelków.

Wyżej wymienione przedmioty reflektanci mogą oglądać w dniu 15 marca 1930 r., od godziny 9 do godziny 10 rano, w lokalu wyżej wymienionego Urzędu.

(—) Kaplański**Przetarg przymusowy**

W czwartek, dnia 13 marca r. b., o godz. 9 przed poł. przy Małych Garbarach 5 (firma „Express”), sprzedam najwięcej dającym za natychmiastową zapłatą:

2000 par rozm. obuwia

Licytacja odbędzie się nieodwołalnie.

Figas, komornik sądowy, Dąbrowskiego 49a.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE**Łóżeczko**

dziecięce sprzedam. Słowackiego nr. 35, II, lewo. dw. 33 105

Pianino

przedwojenne z solidnego, szlachetnego materiału orzech w rzeźbie, krzyżowe, w pełnym tonie sprzedam. Adamska, Poznań. Pocha 27. I. wejście. dw. 32 893

Sprzedam

korzystnie skład skórzano galanterii, dobrze zaprowadzony, w ruchliwej ulicy. Oferty Kurjer dw. 32 938

Meble

wszelkiego rodzaju nowe i używane. Najdogodniejsze warunki spłaty Stefan Pahl ul. Marszałka Focha 29. magazyn mebli telefon 64 25. Pw 9 121 673

Maszyna

do pisania Underwood z długim walkiem, nowa, do sprzedania lub zamiany na mały typ podręczny. Zwierzyńska 1, II, piętrowo, lewo. dw. 33 467

Szpak

zwizdzący melodie. Wodzak, Łazienka 2a. dw. 33 476

Tresura

psów, leczenie. Wodzak, Łazienka 2a. dw. 33 475

Teren budowlany

3400 mtr. kw. Jeżyce do wydzierżawienia lub sprzedania w całości lub częściowo na dogodnych warunkach. Oferty Kurjer Poznański dw. 33 487

Składnica piwa

w pełnym biegu, świetna, pewna czystością. Powodu choroby na sprzedaż. Oferty Kurjer dw. 33 424

Parcele

Łazarzu, Górczynie, Jeżycach, Solaczu, Winarach, Debeu oraz centrum na dogodnych warunkach pod zwarta i dowolna budowę sprzedaje Biuro Techniczno-Agrarne. Plac Wolności 9. dw. 33 409

Korzystnie

do nabycia parcele pod budowę w Mosinie, względnie na Pozegowie. — Zgłoszenia przyjmuje Maj. Budziński pod Mosiną. dw. 33 405

Dom

nowo budowany, 5 pokoi, 2 kuchnie, całkiem wolny, w Fabjanowie na sprzedaż. Zgłoszenia Szymański, Szkolna 18, restauracja. dw. 33 401

Szyfonierkę

dobrze utrzymana sprzedam tanio. Graniczna 6, front, II, lewo. dw. 33 483

Fryzjerski

zakład, kopalnia złota, 16 000 zł. Oferty Kurjer dw. 33 489

Składy

własne żabikowie i Polna odsapie. Wskaże Kurjer dw. 33 491

Maszynę

trykotarską 10/100, tanio sprzedam. Zgłoszenia Kurjer dw. 33 492

Okazja

Skład kolonialny z dobrem mieszkaniem dobre położenie w powiatowym mieście zaraz odstąpić. Oferty do Kurjera Poznańskiego dw. 4471

Zakład fryzjerski

w Śródmieściu wolne miasto Gdańsk dobra czystością sprzedam. Zgłoszenia Fr. Zblewski Chelmo. nw 9451

Zakopane

Biuro J. Kubickiego — sprzedaż willi, dzierżawy pensjonatów. dw. 32 820

Warsztaty

mechaniczne, samochodowe sprzedam z ustąpieniem lokalu na 4 lata w Poznaniu. Kurjer dw. 32 797

Tania

sprzedaż posezonojwa Jankowska. Podgórna 10 Pw 9 133-8 100

Sprzedam

Fiat 502 w dobrym stanie za 4 tys. zł. Kalisz. Narutowicza 1. Lewiński. dw. 4 448

Rex Akme

motocykle najtańsze. Koszyczki Pasaż Kino Apollo. dw. 30 362

Skład

fabryczny wyrobów pończosznich

Dom handlowy „Julpol” (firma chrześcijańska) Rzeczypospolitej 3 poleca hurtowo i detalnie pończoszy jedwabne od 1 zł 60 gr para. florowe od 80 gr. filde-cosowe od 2 zł 40 gr. skarpetki od 65 gr. oraz resztki na bielizne damska po cenach fabrycznych. dw. 32 508

Konwie

do mleka najkorzystniej Polska Hurtownia Żelaza. Plac Sapieżyński 2, telefon 15-80. dw. 32 493

Buldogi

szczeniata po 50 zł sprzedam. — Swarzędz. telefon 40. dw. 33 215

Puszczykówo

obok dworca parcele budowlane są na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera pod dw. 33 236

Gramofon

nowy, duży, szafkowy korzystnie sprzedam. Adres Kurjer dw. 33 287

Bardzo

ładna sypialnia prawie nowa na sprzedaż. Wrocławska 26/27, III. dw. 33 299

Sypialnia

kompletna 150 zł, lustro, łóżko, sprzęty domowe tanio. Skarbowa nr. 13, III. dw. 33 298

Parcele

Śródmieściu, Łazarzu, Jeżycach, Wildzie, Ratajach, Solaczu, Winarach, Debeu, Puszczykowie, Gdyni pod dowolną budowę, dogodnych warunkach sprzedaż. — Zgłoszenia: Hodowianki „Biuro Pracy” Plac Wolności 9. dw. 33 291

Dom składowy

bardzo maszynowo budowany, z urządzonymi hotelami, duża sala, dużymi jasnami sklepami, ogrodem, stajniami, szopami etc., nadający się dla dwóch kupców, w mieście około 60 klm. od Poznania, zaraz przy wpłacie 100 000 zł na sprzedaż. Poważnym reflektantom udziela informacji Gussowius. Poznań 3, ul. Gajowa 4. dw. 33 208

Łóżeczko

żelazne dziecięce, dobrze utrzymane, serwis do kawy 12 osobowy, czeska porcelana, niklowy serwis do kawy sprzedam tanio Urbanik, Niegolewskich 7. dw. 33 252

Zakład

fryzjerski na 5 obsłuz z mieszkaniem z 5 000 sprzedam. Bydgoszcz, Helmańska 19. dw. 33 370

Domek

blisko Poznania za gotówkę, ładny, maszynowy, 3-4 pokoje z ogrodem i kilka mórg dobrej ziemi, chlewy i stodoła. — Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia do Kurjera dw. 33 309

70 gospodarstw

różnej wielkości i ceny, kamienice, domy, składy (bez wpisowego), poleca Otręba, Jarocin, Kilińskiego 1. dw. 33 473/4

Gospodarstwo

83 morgi (8 mórg łąki, 5 mórg lasu, reszta uprawna, średnio dobra), inwentarz kompletny, powiecie śremskim, za 60 000 zł zaraz sprzedam. Oferty Kurjer jw 3511

Sportkę

granatową tanio oddam. Młyn nr. 50, tylny dom, parter prawo. jw 3513

Samochód ciężarowy

marki „Fiat” 2½-3 ton, w bardzo dobrym stanie, gotowy do jazdy, korzystnie do sprzedania. Łaskawe zgłoszenia interesentów uprasza się do Kurjera dw. 33 333

Leżankę

nową sprzedam. Patr. Jackowskiego 29, podwórko, lewo, parter. dw. 33 344

Maszynę

okrągłe czółenko, rower, skrzypce wybrane. Poznańska 38, III, lewo. dw. 33 334/5

2 Singera

damskie maszyny, okrągłe czółenka, sprzedam Warsztat Mechaniczny, Kraszewskiego 5. dw. 33 311/2

Klacz

5 lat sprzedam. Zaremba, Górna Wilda 51. dw. 33 338

Sypialnie

debowe, fornierowane, nowa tanio sprzedam. Grobla 30, II, lewo. dw. 33 330

Radjo

3-lampowe tanio sprzedam. 18-22. Janiszewski, Aleje Marcinkowskiego 11. dw. 33 438

Gospodarstwa

każdej wielkości na korzystnych warunkach poleca „Komispol”. Sew. Mielżyńskiego 4. dw. 33 419

Brenabor

biały sprzedam. Wodna 27 III, Czarnecka. rw 9 070

Konia

4 letniego sprzedam. Rynek Śródecki 6. rw 9 071

Wózek

dziecięcy sprzedam. Maczyński, Matejki 66. rw 9 063

Skład

kolonialny, porcelany oraz sprzętów kuchennych z powodu choroby właściciela zaraz do oddania. Istnieje od lat 30 w nowo-wybudowanym trzypiętrowym domu, Miasto powiatowe. Do oddania potrzeba 8-10 000. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego nw 9 472

Maszyny

do fabrykacji paniofi: 1 sztańca, maszyna do szpilowania, 40 noży, maszyna płaska i słupkowa, spiesznie sprzedam Jankowski, Kościelnia, Kościelnia 9. nw 9 473

Sprzedam

1200 m² ogrodu owocowego, gdzie można się budować. Winiały, Bonin, 10, 4 min. od tramwaju Solacz. dw. 33 398

Przedsiębiorstwo

zakup i sprzedaż wagonów, żelazo, butelki, kości szmaty, w powiatowym mieście, sprzedam spiesznie za 2 tysiące zł. Nowak, Aleje Marcinkowskiego 28, III, Hurtownia surowców, dw. 33 351

Piekarnia

z urządzeniem, mieszkaniem — spiesznie do odstąpienia, objęcie 6 000 „Komispol”. Sew. Mielżyńskiego 4. dw. 33 432

Hotel-

owa — restauracyjna porcelane Alpa — kieliszki — szklanki — sprzedaje tanio tylko Hurtownia Porcelany, Wroniecka 24, w poł. Górsu. dw. 33 394

Restauracja

z koncesją, mieszkaniem, objęcie 16 000 „Komispol”. Sew. Mielżyńskiego 4. dw. 33 430

Skład

obuwia przy głównej ulicy, nadający się na każdą branżę. Objęcie 2 500 „Komispol”. Sew. Mielżyńskiego 4. dw. 33 429

Skład

kolonialny z mieszkaniem, towarami, objęcie 9 000 „Komispol”. Sew. Mielżyńskiego 4. dw. 33 428

Skład

kolonialny bez mieszkania, z towarami 3 000 „Komispol”. Sew. Mielżyńskiego 4. dw. 33 431

5 KUPNA

Brylanty

złoto srebro itd kupuje F. Tarkowska Poznań Plac Wolności 11. Pw 9656-10.111

Domek

kupie ewentualnie zamienię za nowoczesny samochód. Zgłoszenia Kurjer dw. 32 796

Większa

ilość młodu kupimy. Bracia Mieth. Gwarna 8. dw. 33 178

Poszukuję

celem kupna pasa transmisyjnego 25 metrów długości, 150-160 m/m szerokości, bezwzględnie w dobrym stanie. Oferty proszę składać Józef Nitsche, Fabryka Maszyn Rolniczych, Poznań Wjazdowa 8. dw. 33 149

Kamienicę

w dobrym punkcie kupię wprost od gospodarza przy wpłacie narazie 60-80 tysięcy zł. Oferty samych właścicieli przyjmuje Kurjer Poznański dw. 20 406

Piekarnię

z domem kupię lub wydzierżawie w mieście pow. lub w Poznaniu. Oferty Kurjer dw. 32 978

Powózkę

lekka, jednokonna, w dobrym stanie kupię za gotówkę. Opis i cene skierować do Hotelu Zweigera, Grodzisk (Wlkp.) dw. 33 231

Maszynę

introligatorską, ręczną, długość noży 70 cm. kupię. Oferty Kurjer dw. 33 269

Kupię

używany piec do palenia jęczmienia na kawę, 40 do 60 kg. Oferty Kurjer dw. 33 445

Motor

używany, prąd stały, 10 PS, 440 Volt, mała ilość obrotów, gwarancja stan dobry, za gotówkę zaraz kupię. Oferty, cena: Anna Kleiber, Poznań, Wjazdowa 8. dw. 33 353

Wóz

lekki na reso. ach kupi mleczarnia w Barcinie. dw. 33 376

Kupię

ogródek działkowy na Łazarzu. Telefon 77-16. dw. 33 480

6 KAMIENICE**Willa**

piękna, 6 pokoi, ogród, 2 morgi przy Poznaniu, wpłaty 7 000 — sprzedam Biuro Techniczno-Agrarne, Plac Wolności 9, telefon 55-63. dw. 33 143

Kamienicę

przy Starym Rynku sprzedam, cena 55 000, wpłaty 20 000. Strzałkowski, Wielkie Garbary 44, restauracja. dw. 33 316

Kamienicę

wille, domki w wielkim wyborze poleca „Komis”, Sew. Mielżyńskiego 25 a. dw. 33 306

Willa

6 pokoi, Poznań, 58 000, wpłaty 30 000: willa 5 pokoi, dużym ogrodem, 20 000, wpłaty 13 000. — Tomczak, Poznań, Wierzbicię 31. dw. 33 365

7 PIENIAŹ

20 tysięcy zł

poszukuje na drugą hipotekę na majątność 900 morgowa. Zgłoszenia Kurjer dw. 32 714

Cichy wspólnik

z 30-60 tys. zł poszukiwany. — dam 25 proc. roczny zysk zapewni wart. hipoteki. Oferty Kurjer dw. 32 819

1.000 zł

Duży
pokój umeblowany dla dwóch pa-
nów lub lepszego małżeństwa z
osobnym wejściem do wynajęcia.
Debiec. Wspólna 51 Brzeziński.
zdw 33 233

Pokoju
umeblowanego absolutnie niekrepu-
jącego 2 panów 1 4 Cena Kurjer
zdw 33 229

Pokój
frontowy słoneczny elektryka. 2-
3 osobom zaraz wynajmę. pościel
osobna. Aleje Marcinkowskiego
nr 3 a. II piętro lewo. zdw 33 279

Pokój
umeblowany dla 2 lepszych pa-
nów (bez bielizny) od 1 kwietnia.
Ul. Śniadeckich 21. III piętro le-
wo. od 9-18. zdw 33 273

Pokój
umeblowany wynajmę. Matejki
nr 57. parter prawo. zdw 33 268

Pokój słoneczny
elektryczność. wynajmę małżeń-
stwo z użytkiem kuchni lub
bez. od 15. III. Cena i adres w
Kurjerze zdw 33 274

Pokój
słoneczny z dobrem utrzymaniem
inteligentnemu panu od 15. III.
lub 1 IV. Podgórna 12 b. III.
zdw 31 830

Pokój
przy dworcu umeblowany. Focha
nr 27. front. k. wejście. Adam-
ska. zdw 32 894

Pokoik
skromnie umeblowany dla pa-
niarki zaraz. Adres wskaże Ku-
rjer zdw 33 264

Handlowca
młodego solidnego poszukuje na
wspólny pokój. Plac Świetokrzy-
ski 3. III. prawo. zdw 33 261

Pokój
2 panom. Sw. Marcin 13. II-gi
wchód. III. lewo. zdw 33 288

Pokój
umeblowany dla pana lub pani
wynajmę. Kościelna 31. front
parter lewo. zdw 33 282

Pokój
elegancki. obszerny. słoneczny.
frontowy z balkonem. całkowi-
tem utrzymaniem i wszelkimi
wygodami zaraz lub od 1. 4. 30.
Plac Wolności 14 a. 2 p. prawo.
zdw 33 281

Umeblowany
pokój. elektryczność. od 1. 4. na
Łazarzu u samotnej pani. Oferty
do Kurjera zdw 33 296

Małżeństwu
lub 2 panom wynajmę pokój.
Schwarz. Rybaki 16. zdw 33 304

Skarbowa 5
parter prawo. salon duży. fronto-
wy. 2 łóżka. osobne wejście. wy-
dzierżawę od 15. III. zdw 33 301

Pokój
1 wgl. 2 osoby od 15. do wynaj-
ęcia. Skryta 9. parter lewo.
zdw 33 313

Pokój
słoneczny inteligentnemu spokoj-
nemu panu. Marcinkowska. Zie-
lona 3. zdw 33 307

Pokój
dwuosobowy 15. 3. wynajmę. —
Szamarzewskiego 30. III p. lewo.
zdw 33 308

Pokój
s elektrycznością inteligentnemu
panu wynajmę. Kraszewskiego 8
I p. zdw 33 305

Przyjmę
2-4 gimnazjastów lub panienki
na pokój z utrzym. lub bez. Mi-
skiewiczowa. Chwaliszewo 9 IV.
front. rzw 9067/8

Pokój
umebl. wynajmę. Miskiewiczowa
Chwaliszewo 9. IV. front.
rw 9065/6

Pokój
od 15. Rom. Szymańskiego 3. II.
prawo. zdw 33 314

Zupełnie
niekrepującego pokoju poszukuje
pan 1 kwietnia. Oferty. cena. —
Kurjer zdw 33 326

Pokój
2 lepszym panom. utrzymaniem
lub bez. Kanakowa 4. II.
zdw 33 329

Pokój
czysty. elektryczność. ogrzewa-
nie łazienka. Śniadeckich 28. par-
ter prawo. zdw 33 327

2 wielkopańskie
umebl. pokoje w willi. I piętro.
z niekrepuj. wejściem. spokojna
ulica. śródmieście. — dla osoby
przyjezdnej. ewentualnie stałej
na wyższym stanowisku wynaj-
mę. Oferty Kurjer zdw 33 346

Pokój
dla 2 osób utrzymaniem lub bez.
Długa 4. II. prawo. zdw 33 340

Dwom
panom wydzierżawę zaraz. Poc-
towa 20. II. lewo. zdw 33 437

Słoneczny
pokój duży. czysty. wynajmę
dwom inteligentnym panom. E-
lektryczność. łazienka. fortepian.
Neymanowa. Wierzbicze 18.
dom ogrodowy. parter. zdw 33 352

Śródmieście
Przyjmę panów na wspólny po-
kój z utrzymaniem lub bez. Sw.
Marcin 4. parter. prawo.
zdw 33 412

Pokój
wynajmę od 15. 3. 1-2 osobom.
Bukowska 9. II. zdw 33 364

Stacja
wspólna tani panu. Kozia 19.
IV. podwórze. lewo. zdw 33 354

Centrum
pokój 2-3 panienkom zaraz. —
Kantaka 5. dom tylny. II. pię-
tro. lewo. zdw 33 361

Pokój
wspólny lepszemu panu. Bielaw-
ska. Łakowa 13. zdw 33 366

Pokój
elegancki. centralnem. elektrycz-
ność. wynajmę. Poznańska 58 a.
II. lewo. narożnik Mickiewicza.
zdw 33 417

Inżynier
poszukuje od 15. III. wgl. 1. IV.
pod każdym względem niekrepu-
jącego pokoju w okolicy Fr. Ra-
taczaka — Wierzbicze. Kurjer
zdw 33 341

Solidny
urzędnik prywatny. lat 35. na
stałej posadzie. poszukuje pokoju
skromnego wygodnego 15 III.
względnie 1. 4. całodziennie u-
trzymanie. najchętniej u samot-
nej osoby. Oferty. cena Kurjer
zdw 33 465

Zaraz
lub później potrzebuje 1 lub 2 po-
koje umeblowanych łazienka tele-
fon osobne wejście. Oferty z po-
daniem czynszu do Kurjera
zdw 33 498

Piekarnię
w pełnym biegu. dwupokojowe
mieszkanie z kuchnią zaraz do
wydzierżawienia. — Zgłoszenia
Agencji Kurjera Poznańskiego
w Gnieźnie 86. nw 9465

Mieszkanie
pokój kuchnia od gospodarza za
dzierżawę. „Komispol”. Sew.
Mielżyńskiego 4. zdw 33 434/5

2 pokoje
na biura. centrum miasta. świa-
tłem elektrycznym natychmiast
wydzierżawie. Adres wskaże Ku-
rjer zdw 33 444

Dzierżawa
240 mórg w pobliżu Poznania ziem-
ni paszenno-żywności. objęcie 25 000
„Komispol”. Sew. Mielżyńskiego
nr. 4. zdw 33 436

Chorzy
którzy utracili nadzieję wylecze-
nia się niechaj natychmiast za-
dają bezpłatnej rady. Na odpo-
wiedź znaczek pocztowy przesać
Instytut Przyrodę Leczniczą —
Bieruń Nowy Górný Śląsk
Pb 9120-71 51

Pensjonat
dla przyjezdnych Poznań. Gwar-
na 17 II. Pokoje umeblowane
większe i mniejsze. Ceny przy-
stępne T. Rowecka. zdw 31 602

Podobizny
maluje dobrze i tani młody art.
malarz. Oferty Kurjer zdw 32 904

Koldry
wykonuje stare przerabia Smo-
czyńska Kwiatowa 8. zdw 32 519

Tysiące
bogactw pań pragnie wydać szyb-
ko zamat za panów bez
stanowiska. Jeżeli nie masz odpo-
wiednich znajomości zgłoś się do
największego biura matrymonial-
nego „Postę”. Warszawa. Po-
znańska 22. Wysłałam dyskret-
nie kilkadziesiąt ofert nw 9380

24 NAUKA

Tango
nowoczesnego walca uczy w
dwóch godzinach Mikołajczak.
Pocztowa 29. zdw 31 889

Panienska
młodsza pragnie się wyuczyć fry-
zjerstwa. Oferty Kurjer
zdw 32 995

Francuska
konwersacja. Przygotowanie ma-
tury (dyplom Paryski). Plac No-
womiejski 6 a. parter. zdw 33 217

Lekcyj
gramatyki polskiej i poprawnej
mowy oraz francuskiego udziela
starszy mężczyzna. Dąbrowskie-
go 56. II. prawo. zdw 33 256

Który
Anglik (lub Angielka) udzieli
młodej pani konwersacji angiel-
skiej wzamian polskiej lub nie-
mieckiej konwersacji? Oferty do
Kurjera zdw 33 315

Korepetycyj
w zakresie gimnazjum udzielam.
Oferty Kurjer zdw 33 342

Młodej
wykształconej Francuzki poszu-
kuje dla konwersacji 3 razy w
tygodniu. Zgłoszenia z podaniem
warunków do Kurjera zdw 33 499

51000

nakładu posiada tygodnik

Ilustracja Poznańska i Nowiny Sportowe.

OGŁOSZENIA

przedsiębiorstw z masową produkcją, przeznaczoną dla
najszerzszych mas, znajdują w nim najodpowiedniejszy organ.

Zamówienia wprost i przez wszystkie agencje ogłoszeniowe
upraszamy do każdego poniedziałku godziny 10 przed poł.

Drukarnia Polska S. A. w Poznaniu
św. Marcin 70.

Pokój
dwuosobowy. Masowska. Wro-
cławska 30. zdw 33 446

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Je-
życka 2. I. prawo. zdw 33 459

Elegancki
pokój do wynajęcia. Strusia 8.
III. prawo. zdw 33 462

Pokój
dla pań do wynajęcia. Stroma 6.
parter. zdw 33 461

Z klaski
pokoje frontowe. telefon u sa-
motnej pani. Orzeszkowej 16. II.
zdw 33 106

Centrum
elegancki pokój balkonem. so-
lidnemu panu oddam. Mielżyń-
skiego 22. I. front. zdw 33 386

Pokój
słoneczny z balkonem. z światłem
elektrycznym dla pana tani do
wynajęcia. Wielkie Garbary 48.
III. lewo. zdw 33 387

Umeblowany
pokój wynajmę. Skarbowa 14. I.
prawo. zdw 33 385

Ładny
pokój 1-2 osobom wynajmę. 3
Maja 5. III. lewo. front.
zdw 33 463

Pokój
ładny jedno lub dwuosobowy. —
Dąbrowskiego 64. II. lewo. mała
bramka. zdw 33 493

Pokoje umeblowane
polecą „Informator”. Ratajczaka
15 (Pasaż). zdw 33 478

Pokój
elegancko umeblowany. z elek-
tryką. w centrum. ewentualnie z
gabinetem. dobrze sytuowanemu
panu zaraz do wynajęcia. Adres
wskaże Kurjer Poznański
zdw 33 413

Pana
na wspólny pokój 15. lub 1. 4.
Walczak. Wolnica 7. zdw 33 409

Pokój
lepszy domu. elektryczność.
dwom. jednemu panu. Maleckie-
go 31. III. prawo. zdw 33 408

Pokój
wspólny dla pana. Mostowa 14.
I aszczewska. zdw 33 390

Umeblowany
pokój solidnemu panu. Schaefer.
Działyńskich 2. III. piętro.
zdw 33 399

Pokój
umeblowany osobne wejście do
wynajęcia. Rybaki 8. II. front.
lewo. zdw 33 482

Pokój
panu Kraszewskiego 4. II. prawo
zdw 33 484

Pokój
panienkom. utrzymaniem (piano).
Goderska. Półwiejska 2. II.
zdw 33 483

Pokój
dobrze umeblowany dla inteli-
gentnego pana. Strusia 3a. III.
lewo. zdw 33 509

Pokoju
z kuchnią wprost od gospodarza
zaraz. Plac czynsz zgóry. Zgl.
Kurjer zdw 33 293

Pokoju
komfortowego z pościelą. używa-
niem kuchni i łazienka poszuku-
ją dwie nauczycielki solidne. wy-
placalna od kwietnia lub później.
Szczegółowe oferty Kurjer
zdw 33 292

Przyzwolity
młody człowiek szuka na stałe
od 1-szego pokoju. elektr. łazien-
ka. słońce. niekrepujący. kult.
otoczenie. Oferty Kurjer
zdw 33 280

Pokoju
od 15 b. m. dwóch inteligentnych
panów poszukuje. Zgłoszenia Ku-
rjer zdw 33 321

Pokoju
zupełnie niekrepującego z osob-
nym wejściem (najchętniej ze
schodów) poszukuje urzędnik
bankowy. Oferty z podaniem ce-
ny do Kurjera zdw 33 337

Panienska
poszukuje czystego. słonecznego
pokoju od 15. 3. Pościel własna.
Oferty Kurjer zdw 33 457

Poszukujemy
pokój umeblowanych. „Informa-
tor”. Ratajczaka 15 (Pasaż).
zdw 33 174

Pokoiku
umeblowanego. czystego z pościelą
poszukuje emeryt. Jeżyce. —
Oferty cena Kurjer zdw 33 219

Czystego
pokoiku od 15. 3. poszukuje sa-
motny. płaci do 30 zł. Oferty z
cena Kurjer zdw 33 222

Bezdzietne
małżeństwo poszukuje próżnego
lub umeblowanego pokoju do 50
zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 33 234

Pokoju
miłego. cichego. okolicą Wildec-
kiego Rynku. poszukuje pani. —
Oferty Kurjer zdw 33 422

Studentka
poszukuje pokoju z obiadem od
28. 4. r. b. Oferty zaraz do Ku-
rjera zdw 33 427

15 UZDROWISKA

Zakopane
Bystre „Piotrkowianka”. pokoje
z bardzo dobrym utrzymaniem
zł 7. nw 9474

16 OSOBISTE

Za długi
mego syna Joachima nie odpo-
wiad. Korna Stanisław.
zdw 33 406/7

Stenia
Warszawianka nie zastałam. pro-
szę odpowiedź Kurjer. Stary Ry-
nek rw 9 069

21 ZGUBY

Zgubiono
książeczke wojskowa na nazwi-
sko Józef Susaia. zdw 33 148

Zgubione
papiery wojskowe Józef Janko-
wiak 10. 3. 90. unieważniam.
zdw 33 907

Unieważniam
książeczke wojskowa skradzioną
Franciszka Gawroniaka. wydana
P. K. U. Gniezno r. 1899.
zdw 33 243

Zgubioną
książeczke wojskowa na nazwisko
Bolesław Kandula wystawioną
przez P. K. U. Poznań rocznik
1905. unieważniam. zdw 33 228

Zgubione
papiery wojskowe Jan Przybył-
ski 13. 6. 99. unieważniam.
zdw 33 239

Zgubiono
w sobotę wieczorem przy św.
Marcinie torebkę z kluczami. —
Upraszam się o oddanie za wynag-
rodzeniem w piekarni Łączkow-
skiego. Sw. Marcin 30.
zdw 33 362/3

Zgubiono
10. 3. wieczorem w Domu Rze-
mieślniczym lub drodze powrot-
nej pl. Wolności. 3 Maja broszkę
brylantową (szpilka). pamiętkę
rodz. Uczciwego znalazcę proszę
o oddanie za wysokim wynagro-
dzeniem u Marcinkiewicz 3 Maja
3 a lub Policji. pl. Wolności.
pokój 18. zdw 33 439/40

Panny
dla mego brata blondyna lat 30
posiadającego własny dom i do-
brze zaprowadzona restauracji
poszukuje inteligentnej ładnej i
mającej panny z dobrej rodziny
cel matrymonialny Łaskawe ofe-
rty z fotografią do Kurjera
Poznańskiego zdw 32 843. Rzecz
traktuje się poważnie.

Kawaler
dość przystojny. dobrze sytuowa-
ny. na stałej posadzie rządowej.
poślubi w krótkim czasie niewia-
stę o miłej powierzchowności. do-
brego serca i łagodnego usposo-
bienia. wzrostu średniego do lat
32. może być z jednym dzieckiem.
Zgłoszenia do Kurjera Poznań-
skiego pod zdw 33 378

2 kawalerów
funkcjonariuszy policji. lat 31.
rodem z Poznańskiego. w posa-
dzie na Górnym Śląsku. pragną
nawiązać korespondencję z pa-
nią do lat 25. z posagiem 5 000
zł. Cel matrymonialny. Oferty z
fotografią Kurjer zdw 33 151

Kawaler
starszy. niebiedny. bez nalogów.
szuka żony. potrzebującej przy-
jaciela pracowitego. energiczne-
go. zdrowego do prowadzenia jej
przedsiębiorstwa rolnego. fab-
rycznego handlowego. Kalcie-
two nieprzeszkadza Choroba każ-
dą wyleczy. Adresować Sosno-
wiec. ul. Stara 13 Masłoch. woj.
kielecki. Pw 9 915-72-46

Szatynka
panna. lat 21. z dobrej rodziny.
wykształcona gospodarna. dobre-
go charakteru. wzrostu średniego
otrzyma w posagu pierwszorzęd-
ne meble na 3 pokoje i kuchnię
oraz kompletną wyprawę w bie-
liznie. z braku odpowiedniej zna-
jomości pozna pana szlachetnego
uczciwego i zdrowego na poważ-
nym stałym stanowisku w wieku
od lat 26-30. Tylko poważne
oferty proszę skierować do Ku-
rjera zdw 32 831

Dzielnemu człowiekowi
o wzniosłych dążeniach. szlachet-
nym sercu. stworzyłaby chętnie
idealne zacisze domowe dwudzie-
stoletniej ewangeliczki. kocha-
jącej prawdę. piękno. cichą
prace. muzykalną. utalentowaną.
zdrową. samodzielną. obcą w
mroślowi ludzkim. niezamoż-
ną. Cel matrymonialny. Poważ-
ne oferty Kurjer zdw 33 377

Blondynka
lat 28. skromna inteligentna. po-
siadająca piękną wyprawę i ume-
blowanie na 3 pokoje i kuchnię
i 16 tysięcy w gotówce. szuka
meza celem rychłego ożenku. Pa-
nowie z dobrej rodziny. solidni.
państwo. urzędnicy lub rolnicy ra-
czą swe oferty z fotografią zło-
żyć do Kurjera zdw 33 310

Dla
sympatycznej wykształconej pa-
ny 250 mórg paszenną ziemi. po-
szukuje odpowiedniej parii. —
Piotr Mrówka. Poznań. Hotel
Centralny. ul. Franciszkańska.
zdw 33 322

Piękna
pani z stałym dochodem pragnie
meza. Panowie. pierwszeństwo
aptekarskie. racza złożyć oferty z
fotografią do Kurjera zdw 33 420

Kawaler
lat 30 na dobrej państwowej po-
sadzie szuka pani do 37 lat. lu-
biącej dzieci i zacisze domowe.
muzykalnej. celem osiągnięcia
wspólnego szczęścia w małżeń-
stwie. Posag nie szkodzi. Oferty
z fotografią Kurjer zdw 33 421

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszu-
kujących posady w tej rubryce
obliczamy po jednej trzeciej cenie
drobnych

Wiejska
dziewczyna szuka posługi na ca-
ły dzień od piętnastego. Oferty
Kurjer zdw 32 944

Bluralistka
początkująca z pisaniem na ma-
szynie i stenografią poszukuje
posady. Oferty Kurjer zdw 32 952

Książkowie
bilansista długoletnia praktyka.
szuka posady zakładu reguluje
książki. bilanse. nadzór. Oferty
Kurjer zdw 31 269

Szofer
żonaty z dobrą świadectwami
poszukuje stałej posady Oferty
do Kurjera Poznańskiego
zdw 32 528

Panna
z dobrego domu. zna życie. ro-
bótki. przyjmie posadę do dzieci.
w charakterze bony Oferty Kurjer
zdw 32 545

Emeryt
lat 34. żonaty. z zawodu kupiec.
przyjmie posadę inkasenta ma-
gazynera lub podróżniaczego. Ła-
skawe zgłoszenia Kurjer
zdw 33 157

Młodsza
panna z dobrej rodziny. skrom-
nych wymagań nawskroś uczel-
ni. poszukuje posady tylko do
samotnej osoby od 15. 3. lub 1.
Oferty do Kurjera zdw 33 119

Pomocnik
z branży kolonialnej poszukuje
zaraz posady Oferty Kurjer
zdw 32 855

Kasjer
książkowy solidny lat 40. z dłu-
goletnią praktyką poszukuje z dn.
1. 7. posady w większych do-
brach. Oferty Kurjer zdw 32 918

Kasjer - książkowy
kawaler lat 35 dobrze polecony
z kilkuletnią praktyką w więk-
szych majątkach poszukuje posady
z dniem 1. 4. lub później —
Oferty Kurjer zdw 32 914

Dziewczyna
do wszystkich z gotowaniem. z
dobrymi świadectwami szuka po-
sady od 15. 3. Zgłoszenia do Ku-
rjera zdw 33 300

Osoba
w średnim wieku zna gruntowa-
nie gospodarstwo z kilkuletnią
praktyką może samodzielnie pro-
wadzić zaraz lub później Oferty
do Kurjera Poznańskiego pod
zdw 33 375

Fryzjerski
pomocnik poszukuje posady od 1
kwietnia. Miejscowość obojętna.
W. Malchrowicz Ostrow. Kolejo-
wa 26. II. piętro u p. Kaczmar-
kowej. zdw 33 372

Kobieta
młoda. obojętna z wszelkimi
pracami domowymi. umiejąca go-
tować. przyjmie posadę. Zgl. Ku-
rjer Poznański zdw 33 303

Mistrz cukierniczy
dzielnym w swym zawodzie. zna
także piekarstwo. poszukuje po-
sady zaraz. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 33 320

12 SZUKA POKOJU

Dwóch
pokoi w centrum poszukuje. Ofer-
ty Kurjer zdw 33 223

13 LOKALE

Sutereny
na warsztat stolarski poszukuje.
Oferty do Kurjera Poznańskiego
rw 9 062

Poszukuje
ubikacji na radio i ładowanie aku-
mulatorów w śródmieściu. Ofer-
ty Kurjer zdw 33 285

Ubikacje
handlowe nadaje się na każde
przedsiębiorstwo. suterena z ok-
nem wystawowym od zaraz do
objęcia. Jeżyce. Oferty Kurjer
zdw 33 380

14 DZIERŻAWY

Dzierżawa
240 mórg. w tem 60 rak I kl. du-
że zapasy. inwentarze nadkom-
pletne. mleczarnia. szkoła. ko-
ściół. kolej. autobus w miejscu.
Objęcie 28 000. Spieszne zgłosze-
nia Strabiel. Poznań. Wierzbicze-
ce 44. zdw 33 442

22 ROZMAITE

Homeopata
udziela porad we wszelkich cho-
robach. Wrocławia 1. II.
zdw 32 384

Czytalcie
nowości polskie i francuskie w
Wypożyczalni Książek Zofii
Hulajskiej Dział książek dla
młodzieży Dział starszych dzieł
literatury polskiej Dla pp. Aka-
demików zniżka Otwarta od 9-6
Dąbrowskiego 1. narożnik Jasnej
Pw 9 122-6-90

Akuszeryka
Kleinwächterowa w Poznaniu.
centrum miasta ulica Romana
Szymańskiego 2. pierwsze piętro.
lewo. drugi dom od Placu Świe-
tokrzyskiego. zdw 31 763

22 ROZMAITE

Homeopata
udziela porad we wszelkich cho-
robach. Wrocławia 1. II.
zdw 32 384

Czytalcie
nowości polskie i francuskie w
Wypożyczalni Książek Zofii
Hulajskiej Dział książek dla
młodzieży Dział starszych dzieł
literatury polskiej Dla pp. Aka-
demików zniżka Otwarta od 9-6
Dąbrowskiego 1. narożnik Jasnej
Pw 9 122-6-90

Akuszeryka
Kleinwächterowa w Poznaniu.
centrum miasta ulica Romana
Szymańskiego 2. pierwsze piętro.
lewo. drugi dom od Placu Świe-
tokrzyskiego. zdw 31 763

22 ROZMAITE

Homeopata
udziela porad we wszelkich cho-
robach. Wrocławia 1. II.
zdw 32 384

Czytalcie
nowości polskie i francuskie w
Wypożyczalni Książek Zofii
Hulajskiej Dział książek dla
młodzieży Dział starszych dzieł
literatury polskiej Dla pp. Aka-
demików zniżka Otwarta od 9-6
Dąbrowskiego 1. narożnik Jasnej
Pw 9 122-6-90

Akuszeryka
Kleinwächterowa w Poznaniu.
centrum miasta ulica Romana
Szymańskiego 2. pierwsze piętro.
lewo. drugi dom od Placu Świe-
tokrzyskiego. zdw 31 763

Czeladnik

rzeźnicki, 7 lat praktyki, bardzo dobrimi świadectwami, samodzielny, poszukuje stałej posady od 1. 4. lub później. — Łaskawe oferty Kurjer zdw 33 302

Dziewczyna

uczciwa, porządna poszukuje posady od 15 lub 1. IV. Oferty Kurjer zdw 33 306

50.—

złoty dam z wskazanie posady szoferowi. Oferty Kurjer zdw 33 328

Sierota

lat 21 poszukuje posady od 15. III. do lekkich prac domowych. Oferty Kurjer zdw 33 331

Osoba

młodsza, bardzo rzetelna, niewymagająca, poszukuje posady do 1 osoby albo do starszego małżeństwa bezdzietnego od 15. 3. lub 1. Zgłoszenia do Kurjera zdw 33 120

Maszynistka

biuralistka początkująca poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 33 343

Żelazniak

działny ekspedjent, kalkulator, znajdujący się na niewypowiedzianym stanowisku poszukuje posady od 1. 4. 30 r. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 32 923

Panienska

inteligentna, z ukończonym kursem szkoły handlowej, poszukuje posady początkującej stenotypistki polskiej. Oferty Kurjer zdw 33 347

Zbożowiec

z długoletnią praktyką poszukuje stanowiska. Dobre referencje, wcielnie kaucja. Oferty z podaniem stanowiska i warunków Kurjer Poznański zdw 32 851

Dziewczyna

szuka posady od 15. 3. do wszystkiego z cołkowitem gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 33 352

Osoba

średni wiek, doświadczona, zafana, zajmie się samodzielną całą gospodarką domową, znajomość dobrej kuchni, szycia, prasowania, wymaniania skromne. Świadectwa jak najlepsze. — Łaskawe oferty Kurjer zdw 33 359

Szofer

ogrodnik, kawaler, kilkoletnia praktyka poszukuje posady zaraz lub później Zgłoszenia do Kurjera zdw 32 806

Stenotypistka

polsko - niemiecka, pisząca również podług dyktanda, poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia uprasza do Kurjera Poznańskiego zdw 32 970

Rutynowany handlowiec

zdolny organizator, buchalter, korespondent, z praktyką dwudziestoletnią na kierowniczych stanowiskach, zmieni posadę. Łaskawe zgłoszenia pod zdw 33 069 do Kurjera Poznańskiego w Poznaniu.

Bona

z dobrimi świadectwami i 55-letnim doświadczeniem. Oferty Kurjer zdw 32 697

Osoba

inteligentna poszukuje posady zarządczyni domu, ew. jako reprezentantka. Zna kuchnię i gospodarstwo. Oferty do „Par”. — Bydgoszcz, Dworcowa 72, pod „Reprezentantka”. Pw 9865-63.134

Chłopiec

14 letni, uczciwych rodziców poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 33 358

Posługi

po południu, umiająca po niemiecku. Oferty Kurjer zdw 33 355

Ogrodnik

samotny, z dobrimi poleceniami poszukuje posady zaraz lub później. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 33 367

Pomocnik

biurowy woźniostwa, który również pracował w Urzędzie stanu cywilnego, poszukuje odpowiedniej posady. Oferty Kurjer zdw 33 374

Dzisiaj w kinie

Apollo: „Szampańskie życie”.

Bajka: „Czarne Domino”.

Casino: „Cohn i Kelly w haremie”.

Colosseum: „W przeklętym domu”.

Dom Rzemieślniczy (ulica Fr Ratajczaka): „Deszcz Róż”.

Edison: „Czarne Domino”.

Metropolis: „Ulubienica Maharadzy”.

Odeon: „Dziewczyna z Karuzeli”.

Renaissance: „Pod Bandera Miłości”.

Słońce: „Gdy kobieta się zapomni”.

Wilsona - Łazarz: „Faust”.

Dziewczyna

młoda, uczciwa, skromna, czysta, poszukuje posady od 1. IV. najchętniej do 2 osób ewent. więcej. Oferty Kurjer zdw 32 996

Poszukuje

posady leśniczej biurowego, ewentualnie w tartaku. Posiadam 6 letnią praktykę w wzorowo prowadzonych rewirach i szkółkach. Wykształcenie średnie oraz kurs buchalteryjny. Byłem urzędnikiem samorządowym. Oferty Kurjer zdw 33 373

Cholewkarz

szyje i kroi, maszyny własne, szuka pracy. Oferty Kurjer zdw 33 453

Biuralistka

znajomością książkowości, pisząca na maszynie, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 33 464

Dziewczyna

17-letnia szuka posady jako uczennicy do składu lub jako maszynistki. Oferty Kurjer zdw 33 384

Robotnik

działny szuka pracy w jakimkolwiek przedsiębiorstwie, zna się przy koniach. Miejsce obojętne. Zgłoszenia do Kurjera zdw 33 495

Krawcowa

umiająca dobrze szyc poleca się poza dom. Oferty Kurjer zdw 33 479

Dziewczyna

do wszystkiego, z gotowaniem, uczciwa i pracowita, z dobrimi świadectwami, poszukuje posady od 15. 3. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 33 425

Inteligentna

prędką panienską poszukuje zaraz posady do pomocy w kolonialce, zajmie się pracą domową oraz szyciem za mniejszym wynagrodzeniem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 33 388

Dziewczyna

poszukuje posady z gotowaniem, lub posługi. Oferty Kurjer zdw 33 403

Uczciwa

dziewczyna poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 33 486

Posługi

z praniem poszukuje. Oferty Kurjer zdw 33 494

Dentysta technik

samodzielny poszukuje posady. Oferty pod „Upr”. — Dziennik Starogardzki, Starogard. (Pomorze). zdw 32 061

Szofer

kawaler z prawem jazdy taksówki i ciężarówki, poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 32 675

Posługaczka

uczciwa, szuka całodzienniej lub popołudniowej posługi. Oferty Kurjer zdw 32 928

Freblanka

z praktyką poszukuje posady z dniem 1 kwietnia. Adres wskazać Kurjer zdw 33 210

Wysłużony

podoficer zawodowy poszukuje posady za inkasenta, magazyniera, wodnego może złożyć kaucję. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 33 204

Mistrz

piekarski poszukuje jakiegokolwiek pracy miejscowości obojętnej. — Oferty Kurjer zdw 33 203

Dziewczyna

poszukuje posługi Oferty Kurjer zdw 33 200

Drogerzysta

dyplomowany z egzaminem z trzycz. z praktyką, dobry fachowiec, pragnie zmienić posadę zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 33 214

Ekspedjent

dekorator z branży blawatów i konfekcji meskiej poszukuje od 15. 3. lub 1. 4. posady. Oferty Kurjer zdw 33 213

Poszukuje

dla mej córki która ukończyła trzymiesięczny kurs szkoły gospodarczej w Poznaniu posady elewki do kuchni celem dalszego wydoskolenia się. Łaskawe zgłoszenia proszę do Kurjera zdw 33 220

Dobrze

polecona panienska szuka posady do dzieci i pomocy domowej. Zgi. do Kurjera zdw 33 259

Bona

dobrze polecona poszukuje posady. Zgłoszenia z podaniem warunków upraszam Kurjer Pozn. zdw 33 295

Mistrz budowy maszyn

były kierownik oddziału fabryki zagran., działny warsztatowiec, organizator i precyzyjista doświadczonego poszukuje stosownej posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 33 286

Ekspedjentka

bufetowa szuka posady zaraz. — Oferty Kurjer zdw 33 283

Młoda

dziewczyna poszukuje posługi, najchętniej na Jeżycach. Oferty Kurjer zdw 33 218

Szofer - maszynista

poszukuje posady, znam obsługę traktorów ropnych, na życzenie mogę złożyć kaucję 1.000 zł. Oferty Kurjer zdw 33 250

Wybitnie

inteligentna, szybko orientująca się młoda panna obejmie zaraz posadę biuralistki lub sekretarki warunki skromne. Zgłoszenia Kurjer zdw 33 249

Modystka

biegła w ekspedycji poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 33 247

Młoda

inteligentna panienska z prowincji poszukuje posady od 15. 3. Jako kursistka w zakładzie fryzjerskim możliwie z utrzymaniem. Oferty Kurjer zdw 33 246

Bona

freblanka z kilkoletnią praktyką dobrimi świadectwami przyjmie posadę, miejscowość obojętne. — Oferty Kurjer zdw 33 245

Siodlarz - lakiernik

poszukuje pracy w swym zawodzie. Zgłoszenia do Oredownika zdw 33 323/4

Borowy - strzelec

samotny, pilny, trzeźwy, sumienny, praktyka z lasów państw., prywatnych, obeznan z bażantnictwem i prowadzenia wyzłów z dobrimi świadectwami i poleceniami poszukuje posady od 1. 4. lub przedzej Zgłoszenia Kurjer zdw 33 238

Dziewczyna

uczciwa z dobrimi świadectwami ze wsi, poszukuje posady do prac domowych zaraz. Oferty Kurjer zdw 33 232

Dziewczyna

do wszelkich prac domowych szuka posady od 15. III. Oferty Kurjer zdw 33 262

Kino „Renaissance“, ul. Kantaka 8/9, telef. 24-56

Największy i najwspanialszy polski brzeźb filmowy

Pod Bandera Miłości

Przepiękny dramat erotyczny. W rolach głównych:

Zbyszko Sawan, Marja Bogda polska Greta Garbo, Jerzy Marr i t. d.

Pw 9935-11,39

Młodsza

uczciwa dziewczyna z dłuższym świadectwem poszukuje posady od 15. 3. do wszystkiego, z cołkowitem gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 32 989

Drażetkarz

specjalista poszukuje posady zaraz ewtl. później. Oferty Kurjer zdw 32 941

Dziewczyna

chętna i pracowita, lat 22, poszukuje posady do wszystkiego od 15. 3. Oferty Kurjer zdw 32 994

Dziewczyna

młoda, uczciwa, skromna, czysta poszukuje posady od 1. IV. najchętniej do 2 osób ewent. więcej. Oferty Kurjer zdw 32 996

Dziewczyna

posługaczka sumienna szuka posługi lub innej pracy od 15. 3. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 33 003

Dziewczyna

uczciwa, pracowita z gotowaniem i dobrimi świadectwami poszukuje posady od 15. III. Zgłoszenia Kurjer zdw 33 046

Panna

z szcylem do starszych dzieci lub jako pierwsza pokojowa szuka posady od 1. 4. Oferty Kurjer zdw 32 824

23 WOLNE MIEJSCA**Służąca**

z dobrem gotowaniem i prasowaniem sztywnej bielizny, zdrowa, potrzebna od 15. 3. Wierzbicice 13. I. prawo zdw 32 860

Poważny

Bank zaangażuje zdolnych i wyumownych zastępców do sprzedaży dolarówek i premjówek. Placimy prowizję wyższą o 25% od konkurencji. Skrupulatne obliczenia prowizyjne co 15 dni. Początkujących pouczamy. Zgłoszenia Łwów Skrytka pocztowa 271 nw 8 929

Wychowawczyni

polecona, samodzielna dla dwóch chłopczyków 5 i 8 lat, zdolna zastąpić im matkę, potrzebna od 1. 4. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 652

Potrzebna

dziewczyna z dobrem gotowaniem do wszystkiego. Fredry 6, II. prawo. zdw 33 267

Ekspedjentka

z poważnymi referencjami oraz gwarancją potrzebna do składu pocztowego. Zgłoszenia Dom handlowy „Julpol”. Rzeczypospolitej 3, 10-11 rano. zdw 32 509

Dziewczyna

samodzielną, uczciwą z dobrem gotowaniem do 3 osób, bez prania potrzebna od 1. 4. r. b. T. Jasńska Wronki, Rynek. zdw 33 379

Posługaczka

na pół dnia potrzebna. Sw. Wojciech 21, Skrobalowa, II dom ogrodowy. zdw 33 318

Posługaczka

środe i sobotę do południa potrzebna, 12 zł miesięcznie. Ogrodowa 3, parter lewo. zdw 33 345

Służąca

potrzebna zaraz. Rajska, Półwiejska 30. zdw 33 348

Uczciwa

dziewczyna z gotowaniem, która pracowała w restauracji, i druga dziewczyna do pomocy mogą się zgłosić zaraz. Jeżowska 4. zdw 33 339

Służąca

młodsza z dobrimi świadectwami która dobrze gotuje, potrzebna zaraz lub 15. 3. Jadwiga Dobrowolska, Pocztowa 4. I. prawo. Zgłoszenia od 3-5 po południu. zdw 32 825

Panienska

inteligentna od lat 17 jako początkująca do składu potrzebna. Adres wskazać „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11. Pw 9936 53.440

Poszukuje

uczciwej dziewczyny od 15. możliwie na wyjazd. Zgłoszenia od 7-8 wieczorem. Jankowska. 27 Grudnia 15. rw 9 072

Dziewczyna

do dzieć potrzebna zaraz Adamski. Małe Garbary 10. lewo. rw 9 064

Służąca

do wszystkiego z gotowaniem, praniem i prasowaniem do 5 ciu osób potrzebna od 1. IV. r. b. Zgłoszenia od 3-5 ej i 7-8 mej po południu ul. Młyńska 9 parter, prawo. dw 4 483

Dziewczyna

do dzieć potrzebna zaraz Adamski. Małe Garbary 10. lewo. rw 9 064

Służąca

do wszystkiego z gotowaniem, praniem i prasowaniem do 5 ciu osób potrzebna od 1. IV. r. b. Zgłoszenia od 3-5 ej i 7-8 mej po południu ul. Młyńska 9 parter, prawo. dw 4 483

Dziewczyna

pracowita tylko z dobrimi świadectwami do wszelkich prac domowych z gotowaniem potrzebna zaraz. Kurzka, Zwierzyniecka 14 zdw 33 339

Apteka

w Poznaniu poszukuje od 1-go kwietnia elewa (ki) z maturą gimnazjalną. Oferty „Par”. 27. Grudnia 18, pod 58.98. Pw 9899-58.98 a

Fryzjerka

działa. pensja 150-200. Matejki 7 zdw 32 778

Uczeń

w naukę piekarstwa, syn uczciwych rodziców, najchętniej z prowincji może się zaraz zgłosić. — Bronisław Pepke, piekarnia, Langiewicza 4. zdw 32 865

Fryzjerka

potrzebna możliwie zaraz. Zgłoszenia Aleksander. Kruszwica, ul. Poznańska nr. 1. nw 9450

Bufetowy

z kaucją 2.000 zł zaraz. Pom. gastr.-kuch. kucharz mający obsługę. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 818

Zastępców

i subzastępców (czyli) losowych poszukujemy. Placimy przeszło 2 raty prowizji. Reczymy za 12 miesięcy. Nieznana dotychczas nowość w kombinacji losów. Zdolnym pensja, patent i koszt podróży. Początkujących pouczamy najnowszym systemem. Listy: Lwowski Towarzystwo Kredytowe, Lwów, Legionów 33. nw 9476

Posługaczka

potrzebna, Piotra Wawrzyniaka 5, parter, lewo. zdw 33 360

Poszukuje się

kilku uczni słusarskich z dwuletnią praktyką. Zgłoszenia „Pepece”, ul. Noskowskiego 3. Pw 9930-11,33

Krawcowa

samodzielną siłą, bardzo zdolną, potrzebna na prowincję od 1-go kwietnia. Oferty z podaniem żądanych wymagań, przy wolnym stole i stacji, uprasza się do ekspedycji Kurjera zdw 33 415

Dziewczyna

z gotowaniem do wszystkiego. — Nowacka, Piekary 10. zdw 33 449

Apteka

w śremie poszukuje od 1. 4. dobrze poleconego asystenta (ki) z egz. wojewódzkim lub młodszego magistra (ki) z praktyką do receptury i defektury. Do zgłoszenia proszę dołączyć warunki i referencje. dw 4421

Fryzjerski

pomocnik potrzebny zaraz. Pa-prycki. Krotoszyn. Zdunowska 34. nw 9461

Maszyniarka

recznikarka na damskie płaszcze potrzebna zaraz. Piekary 10. Nowacki. zdw 33 448

Potrzebny

woźny-inkasent, kawaler, z gotówką 1000 zł zaraz. Oferty Kurjer zdw 33 447